

Ο Πρωτίτης

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 84 ■ Τ.Κ. 114 72 ΑΘΗΝΑ ■ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020 ■ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 641 ■ 2,50 ΕΥΡΩ

**Συμπαράσταση
του Οικουμενικού
Πατριαρχείου προς
τους πληγέντες από
τη φονική κακοκαιρία
στην Ελλάδα**

> ΣΕΛΙΔΑ 3

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΕΟΣ

ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ ΨΑΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΔΟΚΟΥ

> ΣΕΛΙΔΑ 12

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΑ

> ΣΕΛΙΔΕΣ 15-18

ΕΚΑΤΟΝ ΕΙΚΟΣΙ ΕΠΤΑ «ΚΕΡΑΚΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟ

ΤΟΥ Α. ΒΙΚΕΤΟΥ

> ΣΕΛΙΔΑ 23

ΜΠΡΟΣΤΑ Ο ΚΟΡΟΝΟΪΟΣ... ΚΑΙ ΠΙΣΩ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ

➤ ΑΓΩΝΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΜΠΕΙ Η ΧΩΡΑ ΣΕ ΝΕΑ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ Ι. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

«Μπροστά μας ο κορονοϊός, στη μέση το μεταναστευτικό και πίσω μας η Τουρκία» και μέσα σε όλα αυτά ήρθαν να προστεθούν οι καταστροφές από τα απρόβλεπτα φυσικά φαινόμενα. Ο Covid 19 φαίνεται να παίρνει την πρώτη θέση στη λίστα των προβλημάτων. Το δεύτερο κύμα της πανδημίας, λόγω της χαλάρωσης των μέτρων, εμφανίζεται με έντονα απειλητικές διαθέσεις. Η Κυβέρνηση από την πλευρά της ξορκίζει κάθε πιθανότητα καθολικής καραντίνας, ένα μέτρο που θα επιφέρει ανεπανόρθωτα πλήγματα στην οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό από τη μια πλευρά επιχειρεί να αφυπνίσει τους πολίτες προκειμένου να επιδείξουν υπεύθυνη στάση τηρώντας τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης και

προστασίας. Από την άλλη εφαρμόζει κατά τόπους περιοριστικά μέτρα σε περιοχές όπου υπάρχει έξαρση των κρουσμάτων. Ο στόχος είναι διττός. Αφενός να προστατευθεί η δημόσια υγεία αφετέρου να υπάρξουν οι λιγότερες δυνατές συνέπειες στην οικονομία.

Στα μέσα Σεπτεμβρίου, ο αριθμός των κρουσμάτων έδειχνε ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στην Αττική, ιδιαίτερα στο κέντρο της Αθήνας σε συγκεκριμένα δημοτικά διαμερίσματα, για τα οποία αποφασίστηκε η λήψη πρόσθετων μέτρων ελέγχου, ειδικά για ευάλωτες ομάδες. «Τα μέτρα που παίρνουμε πρέπει πρώτα απ' όλα να είμαστε σίγουροι ότι είναι εφαρμόσιμα, ότι τα εξηγούμε με απαραίτητη πειστικότητα και ότι, τελικά, είναι εκείνα τα οποία

πρέπει να πάρουμε για να αποφύγουμε μέτρα που θα έχουν οικονομικό αντίκτυπο βαρύ, που αυτή τη στιγμή η ελληνική κοινωνία και η ελληνική οικονομία πολύ απλά δεν αντέχουν», έχει δηλώσει χαρακτηριστικά ο Πρωθυπουργός δείχνοντας το στίγμα των προθέσεων της κυβέρνησης.

Το άλλο κρίσιμο μέτωπο που έχει να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση είναι οι ηλεκτρισμένες ελληνοτουρκικές σχέσεις, κυρίως η προκλητική τακτική του Τ. Ερντογάν. Μπροστά σε μια πρωτοφανή έξαρση της τουρκικής προκλητικότητας, που διήρκεσε πάνω από δυο μήνες, η χώρα μας φάνηκε προετοιμασμένη και απάντησε με ψυχραιμία, κινούμενη σταθερά στις ράγες της διπλωματίας.

> ΣΕΛΙΔΑ 3

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ

«Ο φωτογράφος
των Σεπτεμβριανών
σε μια εκ βάθους
συνέντευξη-μαρτυρία»

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΓΓΙΝΑ

> ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

ΖΑΠΠΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ

Ένα «κόσμημα»
στο Ταξίμ

> ΣΕΛΙΔΑ 31

επικαιρότητα

Και κάτι προσωπικό...

Μέσα στη γενικότερα δύσκολη κατάσταση που ζούμε, μου συνέβη κάτι ευχάριστο που θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας. Μίλησα τηλεφωνικά με έναν παλιό συμφοιτητή μου, που έχω χρόνια να συναντήσω. Και αυτό γιατί ήθελε να αλλάξει τη διεύθυνση κατοικίας του για τον *Πολίτη*.

Έμαθα έτσι ότι έχει στον ιδιοκτησία του δύο ραδιοφωνικούς σταθμούς, κατ'εξοχήν μουσικούς, τους *Pepper 96.6* και *Μέντα 88*. Δεν χρειάζεται να σας πω ότι άνοιξα αμέσως το ραδιόφωνο, θέλοντας να τους ακούσω, να σχηματίσω δική μου άποψη για τη μουσική τους.

Ο ένας λοιπόν, ο *Pepper 96.6* μου θύμισε τα νιάτα μου, και όχι μόνο! Μουσική jazz, rock, soul, funk, reggae, swing μου ξύπνησαν αναμνήσεις, με έκαναν να «χορεύω» στους ρυθμούς του.

Ο άλλος, ο *Μέντα 88*, με έκανε να σιγοτραγουδάω, αφού ειδικεύεται στο ελληνικό έντεχνο διαχρονικό τραγούδι, διαλεγμένο σίγουρα από γνώστες τόσο της μουσικής όσο και του ραδιοφώνου.

Αν ακούτε ραδιόφωνο –και αν δεν ακούτε ακόμη– παρακολουθήστε, έστω για λίγο, στους σταθμούς αυτούς και θα με θυμηθείτε. Μια όαση δροσιάς, επιστροφής στα ευχάριστα «παλιά» και ένα χαμόγελο αισιοδοξίας, που τόσο χρειαζόμαστε, θα ανθίσει στα χείλη σας.

Σκέφτομαι ότι η εφημερίδα μου έδωσε τη δυνατότητα να επικοινωνήσω με έναν παλιό γνωστό, τον Νίκο Μπιλίρη, να μάθω για τα τωρινά επαγγελματικά του βήματα και να περάσω ευχάριστες ώρες ακούγοντας μουσική από τους συγκεκριμένους ραδιοφωνικούς σταθμούς. Ευχαριστώ λοιπόν την εφημερίδα που με έφερε σε επαφή και τον Νίκο που μου «πρόσφερε» τόσο ποιοτική μουσική!

Π. Τσουκάτου

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΜΓΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΓΟΥΡΤΣΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Ο Γιάννης Γιγουρτσής είναι ο νέος συντονιστής εκπαίδευσης στα Ομογενειακά Σχολεία της Τουρκίας. Ειδικότερα, στα σχολεία της Πόλης και της Ίμβρου.

«Απαιτείται μεγάλη προσπάθεια και δουλειά απ' όλους», τόνισε ο ίδιος σε συνέντευξη που παραχώρησε.

Ο Γιγουρτσής επιστρέφει στην Πόλη, όπου είχε εγκατασταθεί το 2007 και μέχρι πριν λίγα χρόνια υπηρετούσε ως καθηγητής στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, έχοντας πλήρη γνώση των όσων καλείται να αντιμετωπίσει.

Αναφέρει ότι είναι δύσκολη η συγκυρία, λόγω και των εξελίξεων στα ελληνοτουρκικά αν και, όπως επισημαίνει, για την ομογένεια τα τελευταία χρόνια η κατάσταση στην Πόλη είναι πολύ καλύτερη απ' ό,τι στο παρελθόν.

Ο νέος συντονιστής εκπαίδευσης αναφέρθηκε στις ανάγκες που υπάρχουν στα ομογενειακά σχολεία και το μαθητικό δυναμικό, επισημαίνοντας ότι μπορεί να είναι μικρός ο αριθμός τους, αλλά απαιτείται η στήριξή τους για πολλούς λόγους.

Μίλησε γενικότερα για την Τουρκία στα χρόνια του Ερντογάν και το κλίμα που επικρατεί στην καθημερινότητα όλων, ειδικά τώρα στην περίοδο της πανδημίας.

Η πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη του Γιάννη Γιγουρτσή στο Livetalks στο σύνδεσμο [https://www.mixcloud.com/Livetalks20/επιλέγοντας «Ο Γιάννης Γιγουρτσής στο Livetalks»](https://www.mixcloud.com/Livetalks20/επιλέγοντας_«Ο_Γιάννης_Γιγουρτσής_στο_Livetalks»).

Ως προς το βιογραφικό του ο Γιάννης Γιγουρτσής γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης και φοίτησε στο Παγκρήτιο Εκπαιδευτήριο, από το δημοτικό ως και το λύκειο. Μετά την αποφοίτησή του σπούδασε Φιλολογία, Ιστορία και Θεολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης και στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Από τα φοιτητικά του χρόνια ως τώρα ασχολείται ερευνητικά με θέματα νεότερης λογοτεχνίας και ζητήματα της ιστορίας του Ελληνισμού στην Ύστερη Βυζαντινή και Οθωμανική περίοδο. Έχει εργαστεί ως φιλόλογος στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και συγχρόνως διδάσκει Ελληνική Γλώσσα και Εισαγωγή στον Ελληνικό Πολιτισμό στο Πανεπιστήμιο Κωνσταντινούπολης. Είναι υπεύθυνος του τουρκικού τμήματος της Διεθνούς Ένωσης Φίλων Νίκου Καζαντζάκη.

Γιάννης Τοπσόγλου

Ευχαριστήρια επιστολή

Το «Δημιουργικό Εργαστήρι Αγίας Τριάδος» εκφράζει βαθύτατες ευχαριστίες προς τα παρακάτω ομογενειακά ευαγή ιδρύματα της πόλης μας, τα οποία με την ευγενική προσφορά 2 φορητών υπολογιστών, 2 μικροϋπολογιστών (tablet), 1 εκτυπωτή, 1 σαρωτή, 1 βιντεοπροβολέα, καθώς επίσης και αναλώσιμων (χαρτί και μελάνια εκτυπωτή), στηρίζουν έμπρακτα το εκπαιδευτικό μας έργο και συνεισφέρουν στην πρόοδο της ελληνομάθειας στα νήπια της Ρωμαϊκής Κοινότητας της πόλης μας.

Στις δύσκολες καταστάσεις που βιώνει η ομογενειακή μαθητική και εκπαιδευτική κοινότητα, λόγω της πανδημίας (COVID-19), τα εν λόγω ιδρύματα ανταποκρίθηκαν άμεσα στο αίτημά μας για την αναβάθμιση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στάθηκαν αρωγοί και συμπαραστάτες, ανταποκρινόμενοι στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και των παιδαγωγών και υιοθετώντας τις σύγχρονες τάσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η ποιότητα της ομογενειακής Παιδείας αναβαθμίζεται, καθίσταται ανταγωνιστική και ελπιδοφόρα. Το Δημιουργικό εργαστήρι ευχαριστεί, επίσης, τον κύριο Γεώργιο Θεοδωρίδη, μέτοχο στην εταιρία «ELIPS», ο οποίος μας προμήθευσε με τα παραπάνω είδη εφαρμόζοντας έκπτωση.

Τα Ιδρύματα που συνέβαλλαν είναι τα εξής:

α/α	Εκκλησιαστική Κοινότητα	Ποσό
1.	Αντιγόνης	3.000 TL
2.	Βαφεχωρίου	3.000 TL
3.	Κανδυλλί	2.000 TL
4.	Μακροχωρίου	5.000 TL
5.	Μεγάλου Ρεύματος	5.000 TL
6.	Μεσοχωρίου	5.000 TL
7.	Νεοχωρίου	5.000 TL
8.	Σταυροδρομίου	15.000 TL (Συμμετοχή στην αγορά των ηλεκτρονικών συσκευών και μεταφορά της παιδικής χαράς)
9.	Χαλκηδόνος	7.000 TL

Ευχόμαστε από καρδιάς, καλή δύναμη στο έργο σας.

Με εκτίμηση,

Αγάπη Παπαδοπούλου   Ευαγγελία Κακάνη

Μαυρομικάλη 84 & Καλλιδορίου, 114 72 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 8817341 - 210 8818992, Fax: 210 8818992
e-mail: ekdoseis.tsoukatou@yahoo.gr, www.tsoukatou.gr

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ Π. ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ Π. ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ: ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΗΣ Ι. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΚΑΚΑΝΗ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: NEW PRESS HOLD

Ωράριο γραφείων: Δευτέρα έως Παρασκευή 9.00-15.00

Τα ευυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν και όχι κατ' ανάγκη της εφημερίδας. Η εφημερίδα διατηρεί το δικαίωμα της αλλαγής ή περικοπής των κειμένων, όταν αυτό κριθεί αναγκαίο. Η εφημερίδα δέχεται κείμενα μέχρι τις 15 κάθε μήνα.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ετήσια για όλη την Ελλάδα	30 ευρώ
Για τους Οργανισμούς	35 ευρώ
Για Σωματεία - Συλλόγους	35 ευρώ
Για την Ε.Ε.	48 ευρώ
Για την Τουρκία	35 ευρώ
Για τις υπόλοιπες χώρες	53 ευρώ

ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ:

Στα γραφεία μας καθημερινά 9.00-15.00, με εισπράκτορα, μετά από τηλεφώνημα, με ταχυδρομική επιταγή, στις τράπεζες:

ΕΘΝΙΚΗ: 110/936221-54 - IBAN: GR870110110000011093622154

επικαιρότητα

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ

31 Οκτωβρίου 1940: Η YENİ ASIR συνεχίζει τα ενθουσιώδη άρθρα της για την Ελλάδα και με τίτλο «Η αντίσταση της Ελλάδας» γράφει:

Οι ελπίδες των επιδρομέων (Ιταλών) ότι θα επιτύχουν τον σκοπό που επιδιώκουν με μία μόνον έφοδο ματαιώθηκαν. Βάσει των τελευταίων ειδήσεων από διάφορες πηγές οι Έλληνες ανθίστανται με ηρωισμό, ο οποίος προκαλεί τον θαυμασμό και την εκτίμηση ολοκλήρου του κόσμου. Η αντίσταση αυτή ελπίζεται ότι θα διαρκέσει. Η Ρώμη νόμιζε ότι η Ελλάδα την ημέρα που θα της έδιναν το τελεσίγραφο θα παραδιδόταν χωρίς να τολμήσει να αντισταθεί. Τώρα αποδείχθηκε πόσο εσφαλμένη ήταν η αντίληψη αυτή, η οποία προερχόταν από άγνοια της ευαισθησίας που έχουν τα Βαλκανικά κράτη για την ανεξαρτησία τους. Η Ελλάδα όταν απέκρουσε τις ατιμωτικές αυτές προτάσεις δεν είχε καμία αμφιβολία ότι θα αντιμετώπιζε δυνάμεις πολύ μεγαλύτερες από τις δικές της. Πάντως όταν είδε ότι η πατρίδα βρίσκεται σε κίνδυνο χωρίς να λάβει υπ' όψη της, τις δυνατότητες και τους όρους της κατάστασης μπρος στην οποία βρέθηκε και το βαρύ καθήκον το οποίο ανέλαβε, έκανε εκείνο το οποίο θα έπρεπε να κάνει κάθε έντιμο κράτος. Η υποχώρηση θα σήμαινε υποδούλωση. Η Ελλάδα παρά το μέγεθος του κινδύνου δεν θεωρείται ότι βρίσκεται σε απελπιστική κατάσταση. Έχει ισχυρούς φίλους, οι οποίοι ενδιαφέρονται από κοντά για τα πεπρωμένα της. Προπάντων η Αγγλία της εγνώρισε ότι θα της παράσχει χωρίς αναβολή κάθε διαθέσιμη βοήθεια. Με τις σημερινές συνθήκες πιστεύεται ακράδαντα ότι η Ελλάδα δεν είναι εύκολο να κατακτηθεί. Είναι φυσικό ότι η βοήθεια αυτή θα καταστεί περισσότερο αποτελεσματική, όταν ο Αγγλικός στόλος θα οργανώσει τις βάσεις του στα Ελληνικά νησιά του Αιγαίου, στην Κρήτη και την Κέρκυρα που αποτελεί το κλειδί της Αδριατικής. Αν μάλιστα ο Αγγλικός στόλος που κυριαρχεί στη Μεσόγειο επεκτείνει τη δράση του στην Αδριατική θα μπορέσει να παρεμποδίσει τη συνέχιση των στρατιωτικών αποστολών από την Ιταλία στην Αλβανία, θα ματαιωθούν εξ ολοκλήρου οι ελπίδες των μελανοχιτώνων για την κάθοδό τους με μια έφοδο στη Θεσσαλονίκη. Σε αυτή την περίπτωση οι επιδρομείς θα μπορούσαν να σκεφθούν να συμπεριλάβουν και τη Γιουγκοσλαβία στο πολεμικό πεδίο. Αλλά η Γιουγκοσλαβία δεν είναι χώρα που θα επιτρέψει στους επιδρομείς τη δίοδο από τα εδάφη της, εάν αυτή βρεθεί προ τέτοιας απαίτησης, σίγουρα θα πράξει ότι έπραξε και η Ελλάδα.

Σημ. εφημ.: Ευχαριστούμε τον φίλο και αναγνώστη του Πολίτη που μας το έστειλε.

Συμπαράσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τους πληγέντες από τη φονική κακοκαιρία στην Ελλάδα

Η Α.Θ.Παναγιώτης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, με αφορμή τις μεγάλες καταστροφές που προκάλεσαν τα ακραία καιρικά φαινόμενα κυρίως στη Θεσσαλία, τη Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του νοτίου Ιονίου, προέβη στην ακόλουθη δήλωση:

«Εκφράζουμε την συμπάθεια και την συμπαράσταση της Μητρος Εκκλησίας προς τους δοκιμαζόμενους κατοίκους όλων των περιοχών της Ελλάδος που επλήγησαν από τα πρωτοφανούς εντάσεως καιρικά φαινόμενα των προηγούμενων ημερών, εξαιτίας των οποίων έχασαν την ζωή τους τρεις συνάνθρωποί μας και αγνοείται ένας. Παρακολουθούμε συγκλονισμένοι τις δραματικές εικόνες της βιβλικής καταστροφής σε περιοχές της Καρδίτσας και της Λαμίας, στην Ζάκυνθο, στην Κεφαλονιά, στην Λευκάδα και την Ιθάκη, αλλά και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, οι οποίες μετρούν τις "πληγές" που προκάλεσε η φονική

κακοκαιρία. Οι προσευχές μας, αυτές τις δύσκολες ώρες, εντείνονται και ενώνονται με εκείνες των αδελφών Ιερωτάτων Μητροπολιτών των περιοχών αυτών και όλων όσοι συμπάσχουν. Ο Θεός να αναπαύσει τις ψυχές των συνανθρώπων μας που έχασαν την ζωή τους και να ενδυναμώσει τους συγγενείς τους και όλους τους πληγέντες. Ευχόμαστε ο Κύριός μας να ενισχύσει τις αρμόδιες Κρατικές και τοπικές αρχές να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, που προκάλεσε ο Μεσογειακός κυκλώνας Ιανός, καθώς και να στηρίξουν και να ανακουφίσουν όλους όσοι υποφέρουν.

Θα θέλαμε όμως να επισημάνουμε για ακόμη μία φορά ότι τέτοιοι είδους ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως και εκείνα που πρόσφατα έπληξαν την Εύβοια, έρχονται να μας υπενθυμίσουν, με τον πλέον αποκαλυπτικό και δραματικό τρόπο, την ανάγκη σεβασμού και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Αποτελούν, όπως όλα μαρτυρούν, το ορατό αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής, συνέπεια της ασεβούς ανθρώπινης παρεμβατικότητας στη φύση. Οφείλουμε όλοι να κατανοήσουμε τι συμβαίνει και να αλλάξουμε την συμπεριφορά μας έναντι της φύσης, κορωνίδα της οποίας είναι ο άνθρωπος. Ό,τι διαπράττουμε σε κάποιο σημείο του πλανήτη, στον κοινό μας οίκο, έχει αντίκτυπο παντού, σε όλους τους συνανθρώπους μας. Σεβόμενοι την φύση, προστατεύουμε την ζωή μας και εξασφαλίζουμε ένα καλύτερο μέλλον για τις επόμενες γενεές».

ΜΠΡΟΣΤΑ Ο ΚΟΡΟΝΟΪΟΣ... ΚΑΙ ΠΙΣΩ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ

Την ίδια στιγμή η πληγωμένη από την κρίση ελληνική οικονομία πρέπει πλέον να υποστηρίξει μια νέα κούρσα εξοπλισμών για τις Ένοπλες Δυνάμεις, που ήδη πήρε το «πράσινο φως» από την Κυβέρνηση. Ταυτόχρονα όμως με αυτές τις κινήσεις είχαμε και μια αναδίπλωση της τουρκικής πλευράς η οποία, διά χειλέων Ερντογάν, φαίνεται ανοιχτή σε διάλογο. Τι έγινε και άλλαξε ξαφνικά η στάση του Ερντογάν; Φοβήθηκε τα «ευρωπαϊκά τείχη» που άρχισαν να υψώνονται προς τη χώρα του; Παρατράβηξε το «σχοινί» και κάνει ένα βήμα πίσω; Ή απλώς, ως ένας «πονηρός Ανατολίτης», ετοιμάζεται για ένα καινούργιο παζάρι και θέλει να κερδίσει χρόνο;

Όλα τα σενάρια είναι πάνω στο τραπέζι. Όπως είναι φυσικό η αλλαγή της τουρκικής στάσης αφενός φέρνει μια ικανοποίηση, αφετέρου όμως η ελληνική διπλωματία παραμένει σε ετοιμότητα και διατηρεί τις επιφυλάξεις της. Σε κάθε περίπτωση η Ελλάδα εξ αρχής ήταν θετική στον διάλογο για τον οποίο και έχει θέσει το πλαίσιο διεξαγωγής του.

Μάλιστα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Στέλιος Πέτσας απέφυγε να αποκλείσει το ενδεχόμενο οι διμερείς διευρευνητικές επαφές μεταξύ των δύο χωρών να εκκινήσουν ακόμα και πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ στις 24-25 Σεπτεμβρίου, όπου είναι προγραμματισμένο να συζητηθεί το θέμα των κυρώσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης, στην πρόσφατη συνέντευξή του στο συνέδριο του Economist στην Αθήνα, όχι μόνο άνοιξε παράθυρο διαλόγου με την Τουρκία αλλά, είπε πως σε επίπεδο συμβούλων δικών του και του Ταγίπ Ερντογάν, ο διάυλος επικοινωνίας μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας ουσιαστικά παραμένει ανοιχτός όλο το τελευταίο διάστημα. Μάλιστα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο επικοινωνίας του κ. Μητσοτάκη με τον Τούρκο πρόεδρο ακόμα και ενόψει της Συνόδου Κορυφής της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι «αναβάλλεται» και η συζήτηση για επιβολή ευρωπαϊκών κυρώσεων στην Τουρκία, αφού από την αρχή ο στόχος της Ευρώπης ήταν η αποκλιμάκωση της έντασης κάτι που, όπως φαίνεται, επιτυγχάνεται. Αυτή η εξέλιξη βέβαια για ορισμένες χώρες της ΕΕ αποτέλεσε βαθιά ανάσα, διότι δεν είναι αναγκασμένες στη παρούσα φάση να διαχειριστούν τυχόν εκβιασμούς από τον Ερντογάν με φόντο το μεταναστευτικό. Ένα «ισχυρό χαρτί» που έχει στη διάθεσή του ο Τούρκος Πρόεδρος και ξέρει πολύ καλά ότι κάθε φορά που το αφήνει πάνω στο τραπέζι, αποτελεί χτύπημα στο μαλακό υπογάστριο της Ευρώπης. Μια Ευρώπη που ακόμη προτιμά να κρύβει το πρόβλημα κάτω από το χαλί, από το να βρει αποτελεσματικές λύσεις...

ΝΕΣΤΩΡ ΙΣΚΑΝΤΕΡ
Η άλωση
της Βασιλεύουσας
το
1453
Μετάφραση
Ελένη Κατσιώλη

ειδήσεις

350 ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΑΙΤΗΣΑΝ ΕΙΡΗΝΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΧΩΡΩΝ

Πρωτοφανής κίνηση από γυναίκες της Τουρκίας και της Ελλάδας για επικράτηση της ειρήνης. Το άρθρο με τα 350 ονόματα και τις υπογραφές των γυναικών δημοσιεύει η αντικυβερνητική ιστοσελίδα Evrensel (9/2020).

Ειρήνη απαίτησαν 350 γυναίκες από την Ελλάδα και την Τουρκία μετά την αυξανόμενη ένταση μεταξύ των δύο χωρών στην Ανατολική Μεσόγειο. 350 γυναίκες από τον χώρο της διανοήσης, της πολιτικής, της καλλιτεχνίας, της δημοσιογραφίας και απλές γυναίκες της Τουρκίας και της Ελλάδας υπέγραψαν «έκκληση για ειρήνη» απέναντι στην αυξανόμενη ένταση μεταξύ των δύο χωρών.

Με κείμενο, που δημοσιεύτηκε μετά από πρόσκληση στην ιστοσελίδα womenscallforpeace.net και υπογράφηκε από 350 γυναίκες των δύο χωρών, ζητείται η επίλυση των διαφορών σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και επίπονη διπλωματία.

Αναπτύσσοντας μια κοινή κουλτούρα αλληλεγγύης και φιλίας στο Αιγαίο οι γυναίκες τόνισαν ότι έχουν δεσμευτεί για την ειρήνη: «Εμείς, οι Ελληνίδες και οι Τουρκάλες, παρακολουθούμε με ανησυχία την καθημερινή αυξανόμενη ένταση στην Ανατολική Μεσόγειο. Η ένταση από τη ρητορική αντιπαράθεσης και την αυξανόμενη στρατιωτική παρουσία και των δύο πλευρών στην περιοχή, αυξάνει τον κίνδυνο θερμού επεισοδίου. Η ρητορική των συγκρούσεων, καθώς και μια πιθανή σύγκρουση, απειλούν όχι μόνο την ασφάλεια των πολιτών των δύο χωρών, αλλά και ολόκληρης της γύρω περιοχής».

«Είμαστε αποφασισμένες για ειρήνη»

Φωνάζοντας «σταματήστε» αυτήν την επικίνδυνη κατάσταση, οι γυναίκες γνωστοποίησαν με κείμενο τις δηλώσεις τους: «Πιστεύουμε ότι μεταξύ των δύο χωρών θα είναι πιο σημαντική από ποτέ μια συνεργασία, σε εποχή μάλιστα που η παγκόσμια πανδημία εντείνει τις ανισότητες, προκαλεί οικονομική κρίση, αυξάνει την περιθωριοποίηση των γυναικών στην κοινωνία. Πιστεύουμε ότι Ελλάδα και Τουρκία χρειάζεται να λύσουν τη διαφορά τους ειρηνικά, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και την ισότητα μέσω διπλωματίας και, αν χρειαστεί, με παρατηρητές των διεθνών οργανισμών. Το να ζήσουν οι λαοί της Ελλάδας και της Τουρκίας με ειρήνη είναι πιο σπουδαίο από την εκμετάλλευση υπόγειων πηγών ενέργειας. Η ειρήνη, η φύση, η ανθρωπότητα είναι από τα πιο πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία της κοινωνίας μας. Ως ειρηνικές γυναίκες των δύο χωρών, είμαστε αποφασισμένες, παρά το πατριαρχικό σύστημα που απειλεί τον κόσμο, να αγωνιστούμε αναπτύσσοντας την κοινή μας κουλτούρα στο Αιγαίο, με αλληλεγγύη και φιλία».

Η ΕΦΙΠΠΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΞΕΚΙΝΑ ΠΕΡΙΠΟΛΙΕΣ

Ποιος από τους νησιώτες και τους παραθεριστές, δεν θυμάται στους δρόμους των Πριγκηποννήσων τη δεκαετία το '50 τους άνδρες της έφιππης αστυνομίας με τα πανέμορφα και περιποιημένα άλογά τους; Σύμφωνα με την ιστοσελίδα Sputnik (1/9/2020) ξεκινά πάλι το ίδιο πρόγραμμα από τη δημοτική αστυνομία.

Δήμου Κωνσταντινούπολης. Η νέα έφιππη ομάδα μας, που αρμόζει στην Κωνσταντινούπολη, σύντομα θα αναπτυχθεί προσφέροντας τις υπηρεσίες της, σε διάφορες τουριστικές περιοχές της πόλης. Η πρώτη δοκιμή έγινε στην Πλατεία Ταξίμ.

Ο εκπρόσωπος του Μητροπολιτικού Δήμου Κωνσταντινούπολης Murat Ongun δήλωσε ότι ιδρύθηκε στον Δήμο νέα ομάδα έφιππης δημοτικής αστυνομίας. Ανάρτησε την είδηση στα κοινωνικά μέσα δημοσιοποιώντας την πρώτη δοκιμαστική πορεία στην Πλατεία Ταξίμ.

Στην ανακοίνωση έγραψε: «Έτοιμη η έφιππη δημοτική αστυνομία του Μητροπολιτικού

Ο YILMAZ ÖZDİL ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΤΑΣΜΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Τουρκίας κ. Erdoğan δήλωσε πριν από καιρό: «Βρέθηκε στη Μαύρη Θάλασσα κοιτάσμα με 320 δισ. κυβικά μέτρα φυσικό αέριο». Το θέμα σχολίασε ο πιο πολυσυζητημένος δημοσιογράφος Yilmaz Özdiil, που θεωρείται ο καλύτερος σχολιαστής της Τουρκίας. Δήλωσε ότι δεν είναι σίγουρος γι' αυτά τα καλά νέα, αφού τα έχουν αναγγείλει άλλες 8 φορές. «Για 9η φορά ανήγγειλαν ότι βρήκαν φυσικό αέριο. Μετά από τόσες αναγγελίες είμαι πια σίγουρος ότι στη Μαύρη Θάλασσα υπάρχει φυσικό αέριο. Νόμισα ότι αυτή τη φορά, λόγω των εκλογών, θα έλεγαν ότι βρήκαν κατευθείαν βενζίνη. Αλλά αυτό μάλλον θα το ανακοινώσουν το 2023». Τη συνέντευξη με τον Yilmaz Özdiil πραγματοποίησε η Lale Özcan Arslan για το τηλεοπτικό κανάλι Bizim TV, η οποία δημοσιεύτηκε και στην ιστοσελίδα Sözcü (21/8/2020).

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Τουρκίας και Πρόεδρος του AKP Erdoğan ανήγγειλε τα πολύ καλά αναμενόμενα νέα. Ο Erdoğan δήλωσε: «Ανακαλύψαμε τη μεγαλύτερη ποσότητα φυσικού αερίου στην ιστορία της Τουρκίας. Βρέθηκε στη Μαύρη Θάλασσα κοιτάσμα 320 δισ. κυβικών μέτρων φυσικού αερίου. Στόχος μας είναι το φυσικό αέριο της Μαύρης Θάλασσας, να το χρησιμοποιεί ο λαός μας από το 2023».

Τα πολύ καλά νέα που ανήγγειλε ο Erdoğan, αξιολόγησε ο δημοσιογράφος Yilmaz Özdiil, τραβώντας την προσοχή όλων. Στο τηλεοπτικό κανάλι Bizim TV ο Özdiil, καλεσμένος στην εκπομπή της Lale Özcan Arslan, έκανε τις ακόλουθες δηλώσεις:

Αν δεν κάνω λάθος τα ίδια πολύ καλά νέα τα έχουν ανακοινώσει προηγούμενα άλλες 8 φορές. Αυτή είναι η 9η φορά που ανακοινώνουν ότι βρήκαν φυσικό αέριο. Μετά από τόσες αναγγελίες είμαι πια σίγουρος ότι στη Μαύρη Θάλασσα υπάρχει φυσικό αέριο.

Είχαν ανακαλύψει πολύ περισσότερο πετρέλαιο μεταξύ των ετών 2007-2013

Στην πραγματικότητα νόμισα ότι αυτή τη φορά, λόγω των εκλογών, θα ανακοίνωναν την ανακάλυψη κατευθείαν βενζίνης. Αλλά θα το ανακοινώσουν μάλλον το 2023.

Έχω γράψει μέχρι σήμερα ότι σε κάθε προεκλογική περίοδο ανακαλύπτουμε κοιτάσμα φυσικού αερίου. Έγραψα ότι ανακάλυψαν φυσικό αέριο 7 φορές. Από το 2000-2007 έλεγαν ότι έβρισκαν κάρβουνα. Μετά το 2007 ότι βρήκαν πετρέλαιο. Δηλαδή από το 2007-2017 έλεγαν ότι ανακάλυπταν όλο και περισσότερο πετρέλαιο.

Δεν υπάρχει υπουργός Ενέργειας που, από το 2002, να μην ανακοίνωσε την ανακάλυψη φυσικού αερίου. Είναι παγκοσμίως γνωστό ότι μπορείς εύκολα να επιβεβαιώσεις τις πληροφορίες για πετρέλαιο και φυσικό αέριο.

Για να ανακοινώνεις ότι βρήκες φυσικό αέριο υπάρχουν δυο εκδοχές. Ή το έχεις βρει στην πραγματικότητα ή κοροϊδεύεις τον κόσμο.

Κατά την άποψή μας, δυστυχώς, υπάρχει τέτοια περίπτωση επειδή υπήρξε μεγάλη πίεση από το δολάριο, ειδικά για ένα τρίμηρο. Ενώ λοιπόν αναμενόταν να πέσει το δολάριο, μετά την ανακοίνωση του πολύ καλού νέου, η τιμή ανέβηκε.

Επειδή οι άνθρωποι των διεθνών αγορών, δεν δέχονται ψέματα, ψευδείς πληροφορίες από τους δικούς μας, που δεν είναι επαγγελματίες και δεν είναι ικανοί να θολώσουν τα νερά.

«Υπήρξε μια θλιβερή δήλωση»

Ως εκ τούτου ο αξιότιμος Πρόεδρός μας ας μην ανακοίνωνε ότι η εξόρυξη αερίου θα αρχίσει το 2023. Ας δήλωνε ότι η υποθαλάσσια εξόρυξη φυσικού αερίου θα χρειαστεί το λιγότερο 10 έτη. Θα ήταν πιο πειστικός αν είχε πει: «Θαβάλουμε τα δυνατόν μας, ώστε να το εξορύξουμε μέσα σε 10 χρόνια».

Νομίζω ότι ήταν μια θλιβερή δήλωση για όλους, το ότι έδωσε ημερομηνία προανατολισμένη στις εκλογές που θα γίνουν το 2023.

ειδήσεις

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΟΡΙΤΣΙΟΥ
ΑΠΟ ΗΓΕΤΗ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΑΙΡΕΣΗΣ

Τον τελευταίο καιρό έχει ξεσηκωθεί μεγάλο μέρος του τουρκικού λαού κατά των θρησκευτικών ηγετών διάφορων μουσουλμανικών αιρέσεων, που έχουν πλημμυρίσει τη χώρα μετά την επικράτηση του ΑΚΡ. Πολλοί από αυτούς κακοποιούν σεξουαλικά μικρά παιδιά ή τα ξυλοκοπούν σε χώρους που διδάσκουν τον λόγο του θεού. Ο συγκεκριμένος κακοποιούσε σεξουαλικά κοριτσάκι 12 ετών, λέγοντας ότι η σχέση αυτή ήταν δώρο θεού. Για πολλές ημέρες υπήρξαν, από όλο σχεδόν τον τύπο, επικριτικές δημοσιεύσεις. Διαλέξαμε την T24 (5/9/2020).

Το κοριτσάκι που κακοποιούσε ο θρησκευτικός ηγέτης δήλωσε: «Κάθε φορά που έμπαινα μέσα με φιλούσε στα χείλη. Η μητέρα μου δεν αντιδρούσε». Ο Fatih Nurullah, επικεφαλής αίρεσης στην περιοχή Uşak, για τον οποίο υπάρχουν ενδείξεις ότι κακοποιούσε ένα κοριτσάκι 12 ετών, κατέθεσε στις έρευνες που γίνονται. Το κοριτσάκι δήλωσε ότι κάθε φορά που συναντούσε τον Fatih Nurullah της φίλαγε στα χείλη ή τα δάκτυλα χωρίς η μητέρα και η φίλη της μητέρας, που τη συνόδευαν, να αντιδρούν. Στην είδηση που δημοσίευσε η Haberglobal αναφέρεται ότι η κατάθεση της 12χρονης για τον συλληφθέντα 58χρονο Eyüp Fatih Şağban –χρησιμοποιούσε το όνομα Fatih Nurullah– για σεξουαλική κακοποίηση, ελήφθη παρουσία παιδοψυχολόγου. Το κοριτσάκι ρωτήθηκε από την Εισαγγελία αν κάποιος γνώριζαν αυτά που συνέβαιναν.

«Η μητέρα μου με πήγαινε εκεί. Σκεπτόταν ότι αυτός ήταν φίλος του Θεού και δεν αντιδρούσε»

Το 12χρονο κοριτσάκι κατέθεσε ότι όλα εξελίσσονταν μπροστά στη μητέρα της: «Όλοι ήταν κάτω όταν αυτός με φιλούσε. Με εκβίαζε να μην το αναφέρω σε κανέναν. Όταν έγινε πρώτη φορά μου έδωσε 100 Τ.Λ. Πηγαίναμε με τη μητέρα μου και τις φίλες της να τον επισκεφτούμε στο Fatih. Κάθε φορά με φιλούσε στο στόμα ή στα μάγουλα. Το έβλεπε η μητέρα μου, αλλά σκεπτόταν ότι ήταν φίλος του Θεού και δεν αντιδρούσε».

Πολλοί Τούρκοι θρησκευόμενοι, μέλη θρησκευτικών αιρέσεων, αντέδρασαν στο Facebook υποστηρίζοντας τους θρησκευτικούς ηγέτες με φωτογραφίες του Πάπα να φιλά μικρά κοριτσάκια, κάτι που μπορεί να είναι και φωτομοντάζ.

ΕΚΛΕΙΣΕ ΤΟ «ΣΑΜΠΡΙΥΟΝ ΚΟΚΟΡΕΣ»

Κατέβασε ρολά στο Πέρα το γνωστό, ιστορικό ψητοπωλείο «Şamriyon kokoreç» που επισκεπτόμασταν οι Πολίτες κάθε φορά που πηγαίναμε στην Πόλη. Η είδηση από την ιστοσελίδα Haber Turk (23/8/2020). Η τελευταία επίσκεψή μας ήταν με την Αδελφότητα Μεγάλου Ρεύματος.

Η επιχείρηση «Şamriyon kokoreç», κοντά στο Balıkcı του Πέρα, που από το 1962 πρόσφερε ευχάριστες γεύσεις, αναγκάστηκε να κλείσει λόγω αύξησης των ενοικίων στην περιοχή. Το «Şamriyon kokoreç» εξυπηρετούσε τους πελάτες του για 58 έτη. Η επιχείρηση, που έγινε γνωστή για την ποιότητα κοκορετσιού της ήταν φημισμένη σε ολόκληρη τη χώρα.

Το πρώτο κατάστημα ιδρύθηκε εδώ

Το κατάστημα «Şamriyon kokoreç» στο Πέρα είναι το πρώτο της αλυσίδας και ακολούθησαν 10 ακόμα στην Κωνσταντινούπολη.

Η φήμη του διαδόθηκε σε όλη την Τουρκία

Η φήμη του διαδόθηκε άμεσα από στόμα σε στόμα. Η ιδιοκτησία πρώτα ίδρυσε 8 καταστήματα στην Άγκυρα και μετά συνέχισε με άλλα 14 στην Ανατολή.

Αναπύχτηκε μαζί με το Πέρα

Η επιχείρηση ξεκίνησε πρώτα με κοκορέτσι και επεκτάθηκε σε μύδια, λουκάνικα, τηγανητές πατάτες και ειδικές καυτερές σάλτσες, ανάμεσα σε φέτες φρέσκου ψωμιού.

Στεναχωρήθηκαν για την απόφαση

Οι εκπρόσωποι του «Şamriyon kokoreç» γνωστοποίησαν ότι έλαβαν, μέσω κοινωνικών δικτύων, μηνύματα στεναχωρίας πολλών πελατών τους για την απόφαση που έλαβαν.

Μερικά ενδεικτικά μηνύματα πελατών

«Όταν βρισκόμουν στη περιοχή το επισκεπτόμουν πάντα». «Ήδη δεν μου κάνει καρδιά να πάω στο Πέρα λόγω κορωνοϊού». «Αποχαιρετίσαμε ακόμα ένα στέκι στο Πέρα». «Κατέβασε ρολά στο Balıkcı το Şamriyon kokoreç. Στεναχωρήθηκα πολύ, είχα πάει εκατοντάδες φορές».

ΕΧΑΣΕ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑ
ΑΠΟ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ
Η ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ EBRU TIMTIK

Οι θάνατοι μετά από απεργία πείνας έως τον θάνατο συνεχίζονται στη γειτονική Τουρκία. Μετά τα μέλη του μουσικού συγκροτήματος Yorum σειρά είχε η δικηγόρος Ebru Timtik, η οποία έχασε τη 238η ημέρα τη ζωή της στο νοσοκομείο μετά από απεργία ζητώντας μια δίκαιη νέα δίκη. Την είχαν συλλάβει μαζί με άλλους δικηγόρους με την κατηγορία ότι ήταν «Μέλος ένοπλης της τρομοκρατικής αριστερής οργάνωσης DHKP-C». Η μακριά λίστα μάλλον θα συνεχιστεί με τον θάνατο του δικηγόρου Aytaç Ünsal, που συνεχίζει την απεργία πείνας για τον ίδιο λόγο με την Ebru Timtik. Ο αντικυβερνητικός τύπος αναφέρθηκε χωρίς πολλές λεπτομέρειες στο γεγονός. Άρθρο της Deutsche Welle Türkçe για ενημέρωσή σας.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Κωνσταντινούπολης οργάνωσε τελετή μπροστά στα γραφεία του, στη μνήμη της δικηγόρου Ebru Timtik, που έχασε τη ζωή της μετά από απεργία θανάτου με αίτημα για νέα δίκαιη δίκη. Η ταφή της Ebru πραγματοποιήθηκε στο νεκροταφείο Gazi.

Η σορός της δικηγόρου Ebru Timtik μεταφέρθηκε –μετά τη νεκροτομή στο Ινστιτούτο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας– στον εξωτερικό χώρο μπροστά στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Κωνσταντινούπολης, προκειμένου να γίνει τελετή μνήμης.

Κατά την παραλαβή της σορού της, οι δικηγόροι συνάδελφοι και οι φίλοι της ήρθαν αντιμέτωποι με αστυνομικές δυνάμεις. Η τελετή μνήμης ξεκίνησε μπροστά στο κτήριο του Δικηγορικού Συλλόγου στις 12:00 και μετά μεταφέρθηκε στο Gazi Cemevi –θρησκευτικός χώρος των Αλεβιτών Gazi– προκειμένου να γίνει η κηδεία της.

Η 42 ετών Ebru Timtik έχασε τη ζωή της μετά από απεργία πείνας μέχρι θανάτου 238 ημερών με αίτημα τη διεξαγωγή νέας, δίκαιης δίκης.

Ο συνάδελφός της Aytaç Ünsal συνεχίζει

Σύμφωνα με μυστική μαρτυρία, μαζί με άλλους δικηγόρους, είχαν συλληφθεί και οι Ebru Timtik και Aytaç Ünsal με την κατηγορία ότι ήταν μέλη της «Ένοπλης τρομοκρατικής αριστερής οργάνωσης DHKP-C». Ήταν στις φυλακές από τις 12 Σεπτεμβρίου 2018 εκτίοντας την ποινή που τους επιβλήθηκε. Η Ebru Timtik είχε καταδικαστεί σε φυλάκιση 13 ετών και 6 μηνών, ενώ ο Aytaç Ünsal σε 10 έτη και 6 μήνες.

Με απόφαση δικαστηρίου οι Ebru Timtik και Aytaç Ünsal, που εργάζονταν ως δικηγόροι στο Γραφείο Δικαιοσύνης του Λαού, κατηγορήθηκαν για «Συνεργασία με συλληφθέντα μέλη τρομοκρατικής οργάνωσης, για την οποία διακινούσαν εντολές, ενεργούσαν για μεταξύ τους διασυνδέσεις και πραγματοποιούσαν μεταφορές υλικών».

Η Timtik, φυλακισμένη στις φυλακές αριθ. 9 της Σηλυβρίας, και ο Ünsal, φυλακισμένος σε φυλακές τύπου T της περιοχής Burhaniye, ξεκίνησαν απεργία πείνας, που στη συνέχεια μετέτρεψαν σε απεργία θανάτου. Το Ινστιτούτο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας είχε εκδώσει γνωμάτευση ότι η Timtik και ο Ünsal δεν ήταν δυνατό να παραμένουν στη φυλακή λόγω της κακής κατάστασης της υγείας τους. Έτσι διακομίσθηκαν σε νοσοκομεία. Η Timtik στο Νοσοκομείο Ερευνών και Εκπαίδευσης Dr. Sadi Konuk στο Μακροχώρι, όπου νοσηλεύονταν φρουρούμενη.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Κωνσταντινούπολης, σε ανακοίνωσή του, δήλωσε σε όλα τα μέλη που θα παραστούν στην τελετή μνήμης της Ebru, στην κηδεία και την ταφή της στο Gazi Cemevi θα πρέπει να φορούν τη δικηγορική στολή (cübbe). Θα αποχαιρετίσουμε, είπαν, την Ebru με τη δικηγορική μας στολή, που προστάτευσε με την ψυχή της.

ειδήσεις

ΑΡΧΙΣΕ ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΝΑΩΝ

Άλλαξε κατεύθυνση ο Πρόεδρος Ερντογάν, χρησιμοποιώντας νέα ανατολίτικα τεράτσια, μετά τις αντιδράσεις κρατών, εκκλησιών αλλά και αρκετών συμπατριωτών του, για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας από μουσεία σε τεμένη, γεγονός που θα του στοιχίσει ακριβά από τη μείωση τουριστικών εσόδων. Εφημερίδες, μεταξύ των οποίων η *Sputnik* (28/8/2020), αλλά και ιστοσελίδες προβάλουν τα νέα του επιχειρήματα, προκειμένου να πείσει ότι δεν έγινε τίποτα με τη μετατροπή σε τζαμιά των δυο μουσείων, αφού η Τουρκία σέβεται τους θρησκευτικούς χώρους των μη Μουσουλμάνων, τους επισκευάζει και τους συντηρεί.

Το ΑΚΡ λοιπόν ξεκίνησε μελέτες, μετά από παρέμβαση και εντολές του Προέδρου Ερντογάν, προβολής των εκκλησιών και συναγωγών που βρίσκονται στην Τουρκία, για να κάμψει τη δυσарέσκεια λόγω μετατροπής σε τεμένη της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας. Έτσι ετοιμάζονται να εκδώσουν μικρά βιβλιαράκια (οδηγούς) στα οποία θα αναφέρονται οι εκκλησίες και οι συναγωγές της Τουρκίας και θα τα δωρίζουν στους υπεύθυνους ιεραποστολών που επισκέπτονται τη χώρα, στους υπεύθυνους του ΑΚΡ, στους δημάρχους και σε περιφερειακούς συνέδρους.

Ο Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σε παρέμβασή του στο ΑΚΡ δήλωσε: «Δεν κάνουμε μόνο τεμένη, για αυτό η Τουρκία θα εκδώσει βιβλιαράκια που θα προσφέρονται στους υπεύθυνους των ιεραποστολών που επισκέπτονται τη χώρα και θα αναφέρονται εκκλησίες και συναγωγές, που χρησιμοποιούνται μετά από αναστήλωση, όπως η Παναγία Σουμελά και το Ακνταμάρ».

Οι εντολές του Ερντογάν

Σύμφωνα με τη δημοσιογράφο Gizem Karakis, σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Αποφάσεων του ΑΚΡ χωρίς παρουσία δημοσιογράφων, συζητήθηκε η προβολή των αναστηλώσεων της Παναγίας Σουμελά, του Ακνταμάρ και 435 ακόμα εκκλησιών και συναγωγών. Ο υπεύθυνος Αντιπρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Υποθέσεων του ΑΚΡ Cevdet Yilmaz, μετά τις εντολές που έλαβε, ξεκίνησε άμεσα τις μελέτες για την προβολή των 435 εκκλησιών και συναγωγών.

Ο Yilmaz θα ετοιμάσει τα βιβλιαράκια, στην τουρκική και αγγλική γλώσσα, τα οποία θα διανεμηθούν. Θα τα διατεθούν σε 180.854 Χριστιανούς και 20.000 Εβραίους και θα αναφέρονται στις 435 εκκλησίες και συναγωγές που αναστηλώθηκαν. Στις πρώτες σελίδες θα αναγράφεται αναλυτικά το ιστορικό της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας και πως ξαναχρησιμοποιήθηκαν ως τεμένη. Ακόμη θα παρουσιάζει την Παναγία Σουμελά και το Ακνταμάρ.

Σε δηλώσεις του ο Cevdet Yilmaz, είπε εν συντομία:

«**Η Αγία Σοφία δεν είναι ένα μνημείο που από εκκλησία έγινε τέμενος**»

«Η Αγία Σοφία έχει μια ιστορία 1.500 ετών. Τα 500 έτη λειτουργούσε σαν τέμενος. Δεν είναι ένα μνημείο που από εκκλησία μετατράπηκε σε τέμενος. Είναι ένα κτίριο που ανήκει στο ίδρυμα του Πορθητή σουλτάνου Μεχμέτ. Για το θέμα προέκυψαν αντιδράσεις, αρχικά από την Ελλάδα και μετά από κάποιες εκκλησίες. Η Τουρκική Δημοκρατία πήρε μία απόφαση που έπρεπε να εφαρμοστεί και πρέπει να τη σεβαστούν όλοι. Στην Αθήνα δεν υπάρχει τέμενος. Είναι η μόνη πρωτεύουσα στην Ευρώπη που δεν έχει τέμενος. Η απόφαση μετατροπής δεν πάρθηκε κατά των Χριστιανών. Παγκοσμίως υπάρχουν μνημεία, στα οποία η UNESCO έχει επιβάλει κάποιους κανονισμούς. Εμείς στην Αγία Σοφία προσαρμοστήκαμε με αυτούς. Το μνημείο δεν είναι μόνο μουσουλμανικό, είναι ανοικτό για όλους. Στο Χατάι τα τεμένη με τις εκκλησίες είναι δίπλα δίπλα και ανοικτά ως χώροι λατρείας. Σεβόμαστε τις θρησκείες των συμπατριωτών μας, που δεν είναι Μουσουλμάνοι. Σε αυτό το θέμα είμαστε μια χώρα υποδειγματική. Η Παναγία Σουμελά άνοιξε τώρα και λειτουργήσε άμεσα».

«**Μπορεί να περιηγηθούν κάθε στιγμή**»

«Η Μονή της Χώρας μοιάζει με την περίπτωση της Αγίας Σοφίας. Όλοι οι άνθρωποι, σε όποια θρησκεία και αν ανήκουν, μπορούν να περιηγηθούν τη Μονή της Χώρας και την Αγία Σοφία. Για την Αγία Σοφία το ενδιαφέρον που έδειξαν οι συμπατριώτες μας ήταν και νοσταλγικό. Δεν υπήρξαν έντονες αντιδράσεις από την πλευρά των κρατών».

Οι περισσότερες εκκλησίες υπάρχουν στην Κωνσταντινούπολη και το Μάρντιν

Στη Τουρκία υπάρχουν 393 εκκλησίες, 38 και 4 συναγωγές ή χάβρες. Στην Κωνσταντινούπολη υπάρχουν 219 εκκλησίες και 25 συναγωγές. Στην Άγκυρα 11 εκκλησίες και 1 συναγωγή. Στο Μάρντιν 59 εκκλησίες. Στα Δαρδανέλια 21 εκκλησίες και 1 συναγωγή. Στο Χατάι 18 εκκλησίες και 2 συναγωγές και τέλος στη Σμύρνη 13 εκκλησίες και 6 συναγωγές.

ΚΑΚΟΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΓΑΛΑΤΑ

Κακοτεχνίες και σοβαρά τεχνικά θέματα προέκυψαν κατά την αναστήλωση για αλλαγή χρήσης του ιστορικού Πύργου του Γαλατά στο Yüksek Kaldırım. Το έργο –όπως λέγεται– το «άρπαξαν» από τον Μητροπολιτικό Δήμο Κωνσταντινούπολης και το έδωσαν στη Γενική Διεύθυνση Βακουφίων, παρά τις καταγγελίες ότι ο «ημέτερος» εργολάβος που του ανατέθηκε, χρησιμοποιεί κομπρεσέρ τύπου Hilti για να γκρεμίζει κάποια σημεία της λιθοδομής. Την είδηση δημοσίευσαν πολλές ιστοσελίδες και η *Gün Boyu* (22/8/2020).

Αντιδράσεις υπήρξαν για το γκρέμισμα πέτρινων τοίχων με κομπρεσέρ τύπου Hilti, κατά την υποτιθέμενη «αναστήλωση» του ιστορικού Πύργου του Γαλατά, ένα από τα σύμβολα της Κωνσταντινούπολης. Το οικοδόμημα από τη δικαιοδοσία του Μητροπολιτικού Δήμου Κωνσταντινούπολης το μετέφεραν στη δικαιοδοσία της Γενικής Διεύθυνσης Βακουφίων. Είχε αποφασιστεί μάλιστα να σταματήσουν οι εργασίες με κομπρεσέρ, οι οποίες θα δημιουργούσαν ζημιές στον Πύργο.

Στις 12 Αυγούστου 2020 είχαν γίνει γνωστές οι αντιδράσεις. Ο υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού Mehmet Nuri Ersoy είχε δηλώσει: «Είναι αστήριχτες οι ανακοινώσεις των κοινωνικών δικτύων με τίτλο “Γκρεμίζουν τους τοίχους του Πύργου του Γαλατά”». Τα σημεία που γκρεμίστηκαν είναι νεότερης εποχής και έκαναν ζημιά στον Πύργο. Όσον για τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την αναστήλωση, θα επιβληθούν οι απαραίτητες κυρώσεις στην εργοληπτική εταιρεία που εκτελεί το έργο».

Παρά τις αντιδράσεις και τις ανακοινώσεις για επιβολή κυρώσεων, έγινε γνωστό ότι συνεχίζονται οι εργασίες με χρήση κομπρεσέρ. Μάλιστα τραβάει την προσοχή μας ότι το έργο συνεχίζεται με αυτόν τον τρόπο μετά τις μεταμεσονύκτιες ώρες.

Έγινε γνωστό ότι η εργολαβική εταιρεία που εκτελεί τις εργασίες στους τοίχους είναι η «E-S Yapi Şehircilik Mimarlık Restorasyon», ιδιοκτησίας του τέως διαχειριστή της περιφέρειας Κωνσταντινούπολης του ΑΚΡ Sevilay Tuncer Uludağ.

Καρπούζια σε Laborghini

Δεν καταλάβαμε αν στην Τουρκία οι πλούσιοι κάνουν τους μανάβηδες στα σοκάκια για το μεροκάματο! Εμφανίστηκε κάποιος στο Πέρα, παρκάρισε το πανάκριβο, υπερπολυτελές αμάξι του στην άκρη του δρόμου και άρχισε να πουλά καρπούζια, που είχε στο πορτμπαγκάζ, προς 5 Τ.Λ. το κιλό. Ο άγνωστος ενοχλήθηκε όταν αντιλήφθηκε ότι δημοσιογράφοι τον βιντεοσκοπούσαν. Παράτησε τα καρπούζια στη μέση του δρόμου και τράπηκε σε φυγή. Όλοι ήταν περίεργοι να μάθουν γιατί κάποιος με αυτοκίνητο, που και από δεύτερο χέρι κοστίζει πάνω από 5 εκατομμύρια Τ.Λ., πούλαγε καρπούζια. Η είδηση από την ιστοσελίδα Sozcu.com.tr (2/9/2020).

Στο Hacı Hüsnü του Πέρα, στη λεωφόρο Piyalepaşa, ένας άγνωστος, με ξένη υπηκοότητα, παρκάρισε το πανάκριβο αυτοκίνητό του στην άκρη του δρόμου και άρχισε να πουλά καρπούζια, που είχε στο πορτμπαγκάζ, προς 5 Τ.Λ. το κιλό τραβώντας την προσοχή των περoίκων. Αρκετοί μπήκαν στην ουρά για να αγοράσουν καρπούζια. Κάποιος φίλος του οδηγού τραβούσε τις σκηνές με το κινητό του. Όταν ο ιδιοκτήτης της Laborghini είδε ότι ήρθαν δημοσιογράφοι και τον βιντεοσκοπούσαν, εκνευρίστηκε, άφησε όλα τα καρπούζια στην άκρη του δρόμου και έφυγε προς άγνωστη κατεύθυνση.

Το περίφημο δωδεκακύλινδρο αγωνιστικό αυτοκίνητο μάρκας Laborghini τύπου Aventador κοστίζει από δεύτερο χέρι στην Τουρκία 5 εκατομμύρια Τ.Λ. Αποδίδει ισχύ το λιγότερο 700 ίππων, είναι τετρακίνητο και πιάνει τα 100 χλμ. σε 2,9 δευτερόλεπτα. Η τελική ταχύτητά του είναι 350 χλμ. την ώρα. Στην επίσημη εφημερίδα της κυβέρνησης υπήρχε απόφαση μεγάλης αύξησης του ειδικού φόρου κατανάλωσης ÖTV και του φόρου μηχανοκίνητου οχήματος MTV για τις Laborghini.

ειδήσεις

www.tsoukatou.gr

ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗΚΕ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΣΤΗΝ ÖZLÜCE ΠΡΟΥΣΑΣ ΛΟΓΩ ΑΜΕΛΕΙΑΣ

Αυτά είναι τα αποτελέσματα κακών αποφάσεων της παντοδύναμης Γενικής Διεύθυνσης Βακουφίων. Ο Δήμος Προύσας την κατηγορεί ότι άφησαν τον ιστορικό Ναό του Αγίου Γεωργίου να καταστραφεί. Εφημερίδα *Sabah* (2/9/2020).

Καταστράφηκε από αμέλεια η 124 ετών εκκλησία –μάλλον του Αγίου Γεωργίου– στην Προύσα, η οποία είχε μετατραπεί σε Πολιτιστικό Κέντρο. Ο Δήμαρχος της πόλης Nilüfer κ. Turgay Erdem δήλωσε ότι θα κινηθεί νομικά εναντίον ατόμων και βακουφίων που ευθύνονται για το γκρέμισμα του κτιρίου. Αυτούς δηλαδή που το παρέλαβαν το 2013 από τον Δήμο.

Η εκκλησία που βρισκόταν στη γειτονιά Özlüce και υπάγεται διοικητικά στην περιοχή Nilüfer γκρεμίστηκε τα μεσάνυχτα. Η εγκαταλειμμένη εκκλησία είχε αναστηλωθεί και μετατραπεί από τον Δήμο Nilüfer σε Πολιτιστικό Κέντρο. Η Περιφερειακή Διεύθυνση Βακουφίων, μετά από δικαστικό αγώνα κατά του Δήμου, ανέλαβε την εκκλησία και αντί να τη συντηρήσει την άφησε, από αμέλεια, να καταστραφεί ολοσχερώς.

Η εκκλησία θεωρείται ότι κτίστηκε το 1896 και είναι ο Ναός του Αγίου Γεωργίου, που μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών μετατράπηκε σε τέμενος. Μετά την κατασκευή νέου τεμένους στο Özlüce, την εγκατέλειψαν. Το 2006 το ιστορικό κτίριο πέρασε στη δικαιοδοσία του Δήμου Nilüfer, ο οποίος το ανασύλωσε σύμφωνα με υποδείξεις του Ιδρύματος Προστασίας Φυσικών Κληρονομιών. Το 2009 εγκαινιάστηκε ως Πολιτιστικό Κέντρο του Özlüce. Θέλοντας να προστατεύσει το παρελθόν του κτιρίου, που ήταν εκκλησία και τέμενος, ο Δήμος Nilüfer οργάνωσε διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες. Το 2013, ως αποτέλεσμα αγωγής που υπέβαλε η Περιφερειακή Διεύθυνση Βακουφίων, το Πολιτιστικό Κέντρο του Özlüce πάρθηκε από τον Δήμο και μεταβιβάστηκε στο Βακούφι του τεμένους του χωριού İnesiye. Οι νέοι ιδιοκτήτες κλειδωσαν το κτίριο, που λόγω πολυετούς απουσίας συντήρησης, άρχισε να παρουσιάζει ρωγμές. Μετά από ειδοποίηση στην Περιφερειακή Διεύθυνση Βακουφίων για την κατάστασή του, ο Δήμος Nilüfer ζήτησε το 2016 να του επιστραφεί το κτίριο για ανακαίνιση, δηλώνοντας ότι θα χρησιμοποιηθεί μόνο ως χώρος προσευχής.

Το 2019 ο Δήμος Nilüfer, βλέποντας τις ρωγμές να πληθαίνουν καθημερινά, ζήτησε ξανά να νοικιάσει το κτίριο. Η απάντηση ήταν πάντα αρνητική. Το ιστορικό κτίριο μένοντας 7 χρόνια χωρίς συντήρηση, ήταν φυσικό να καταρρεύσει.

Ο Δήμαρχος κ. Turgay Erdem, αντιδρώντας σε αυτή την κατάσταση δήλωσε: «Η Περιφερειακή Διεύθυνση Βακουφίων από το 2013 μας κάνει αγωγές. Έτσι τους παραδώσαμε το κτίριο. Για εμάς ήταν ένα σημαντικό κέντρο. Ήταν η Αγία Σοφία της Προύσας. Την εποχή του Mustafa Bozbey ξοδέψαμε περίπου 2 εκατομμύρια λίρες. Φέραμε ειδικούς. Οι ρωγμές εμφανίστηκαν το 2016. Καλέσαμε ξανά ειδικούς και ζητήσαμε από τα υπεύθυνα βακούφια να τις επισκευάσουν. Δεν δέχτηκαν. Το 2019 ζητήσαμε να μας το ενοικιάσουν πάλι, προκειμένου να το προστατεύσουμε. Είπαμε ότι θα το επισκευάσουμε, πάλι δεν δέχτηκαν. Σήμερα ένα τμήμα του κτιρίου γκρεμίστηκε. Ποιος είναι υπεύθυνος; Θα κάνουμε αγωγή. Θέλουμε να το επισκευάσουμε και να το κληρονομήσουμε στις επόμενες γενιές. Προσφερόμαστε εθελοντικά για την ανακατασκευή του».

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΣΑΝΑΤΟΡΙΟ ΤΗΣ ΧΑΛΚΗΣ ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ;

Τεράστιες είναι οι αντιδράσεις για το ιστορικό Σανατόριο της Χάλκης, που από καιρό μεταβιβάστηκε στο ισχυρότατο Ίδρυμα Θρησκευτικών Υποθέσεων (Diyanet Vakfi) προκειμένου να ανακαινιστεί και να λειτουργήσει ως «Κέντρο Ισλαμικής Εκπαίδευσης». Μία μελετημένη κίνηση από καιρό για δημιουργία εντυπώσεων, μιας και βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τον Λόφο της Ελπίδας με την εδώ και χρόνια κλειστή Θεολογική Σχολή. Από ότι φαίνεται όμως ούτε ο Δήμος ούτε τα κόμματα της αντιπολίτευσης ούτε η πλειονότητα των κατοίκων θέλουν τη λειτουργία «Κέντρου Ισλαμικής Εκπαίδευσης». Την είδηση δημοσιεύει η *Deniz Ayhan* στην ιστοσελίδα *Sözcü* (5/9/2020).

Μεταβίβασαν στη δικαιοδοσία του Ιδρύματος Θρησκευτικών Υποθέσεων (Diyanet Vakfi) το πρώτο νοσοκομείο πανδημίας της Τουρκίας για να μετατραπεί σε «Κέντρο Ισλαμικής Εκπαίδευσης». Ο κόσμος όμως αντιδρά: «Όχι. Εδώ πρέπει να γίνει κέντρο καραντίνας για την πανδημία». Από το İYİ Parti ο κ. Ayhan Çiray έδειξε την αντίδρασή του: «Στον λαϊμό της εξουσίας η αμαρτία όσων πεθαίνουν από κορωνοϊό».

Ίδρυμα με ιστορία και προσφορά

Στη σελίδα *Change.org* αναφέρεται: «Το Σανατόριο της Χάλκης, που περίπου έχει την ίδια ηλικία με την Τουρκική Δημοκρατία, είναι ένα ίδρυμα που εξυπνήρησε με τις υπηρεσίες του τη χώρα σε θέματα υγείας. Αυτή η δομή, ένα ιστορικό κτίριο με μοναδικό ιατρικό ιστορικό, με αρχεία ερευνών και νοσηλευθέντων ασθενών, πρέπει να μετατραπεί σε Νοσοκομείο, Κέντρο Καραντίνας και Μουσείο Φυματίωσης. Παρόμοιες ιστορικές δομές στον κόσμο διατηρούνται σύμφωνα με το παρελθόν τους και δεν διατίθενται για νέους σκοπούς. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι το Σανατόριο της Χάλκης όχι μόνο παρείχε θεραπεία για πολλούς ασθενείς, αλλά επίσης εκπονήθηκαν σε αυτό σημαντικές μελέτες για την υγεία των πολιτών μας. Για να θυμίζει την ιστορία του στις μελλοντικές γενιές είναι απαραίτητο να μετατραπεί σε Μουσείο Φυματίωσης και Κέντρο Καραντίνας». Σε καμπάνια για αυτόν τον σκοπό συγκεντρώθηκαν ήδη 30.000 υπογραφές.

«Θα τελειώσει το καθεστώς λεηλασιών;»

Ο αντιπρόεδρος του İYİ Parti κ. Ayhan Çiray είπε: «Είχα μεταφέρει στην ολομέλεια της Βουλής την αντίθεσή μου για τη μεταβίβαση της δικαιοδοσίας του Σανατορίου Χάλκης στο Ίδρυμα Θρησκευτικών Υποθέσεων, αλλά δεν απάντησαν ακόμα. Στον λαϊμό της εξουσίας η αμαρτία αυτών που πεθαίνουν από κορωνοϊό».

Ο βουλευτής Αδάνων του CHP κ. Ayhan Barut δήλωσε: «Είναι το πρώτο νοσοκομείο πανδημίας της χώρας μας, που είχε κατασκευαστεί με εντολή του Atatürk σε οικόπεδο 200ων στρεμμάτων. Το μεταβίβασαν στο Ίδρυμα Θρησκευτικών Υποθέσεων. Η εξουσία κλείνει τα εργοστάσια και ότι άλλο υπάρχει στην πατρίδα μας, όπως σχολεία, νοσοκομεία, επιχειρήσεις, ότι βρίσκουν. Θα σταματήσει αυτή η λεηλασία της εξουσίας σε βάρος του λαού μας;»

ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ GÜMÜŞKAPI & SILVERGATE

Αγαπητοί φίλοι και συμπατριώτες

Ανεξάρτητα από την αιτία που εγκαταλείψατε την Τουρκία και κατοικείτε στην Ελλάδα, αν έχετε προβλήματα περιουσιακά, κληρονομικά, συνταξιοδοτικά ή διεκδικείτε οτιδήποτε σε οποιαδήποτε πόλη της Τουρκίας, σας γνωρίζουμε ότι η δικηγορική μας εταιρεία είναι ικανή να σας συμβουλευτεί για νομικά και εμπορικά ζητήματα, υπηρεσίες που προσφέρει εδώ και 30 χρόνια στην Κωνσταντινούπολη και σε άλλα σημεία της Ευρώπης και του κόσμου με γραφεία που διατηρεί στην Κωνσταντινούπολη και το Ρότερνταμ.

Σας δίνουμε τη δυνατότητα να μας πληρώσετε κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας της υπόθεσής σας. Είμαστε πρόθυμοι να συζητήσουμε μαζί σας σε ταξίδια μας στην Ελλάδα. Έχετε τη δυνατότητα να συνεννοηθείτε μαζί μας στην Τουρκική, Αγγλική και Ελληνική γλώσσα τηλεφωνικά 5 ημέρες την εβδομάδα και με email όλο το 24ωρο, στα κάτωθι τηλέφωνα και διευθύνσεις:

www.mustafademir.av.tr, www.arabulucumustafademir.com

www.silvergate.nl, www.silvergate-legal-consulting.nl

Ελληνικά και Τουρκικά: Nalan Chasanoglou (0090 532 574 82 75)

Αγγλικά και Τουρκικά: Mustafa Demir (0090 555 222 94 89)

Αγγλικά με όλους τους υπόλοιπους νομικούς συνεργάτες μας στα τηλ.: 0090 212-274 47 64, 272 74 68, 275 63 56, Fax: 0090 212-275 63 56.

Email: gumuskapi.hukuk@gmail.com, avukatmustafademir@hotmail.com, nhasanoglu74@gmail.com
Ortaklar Cad. No:12/10, Mecidiyeköy/İstanbul/Turkey

ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΤΣΕΒΙΚ - ΜΠΑΪΒΕΡΤΙΑΝ

Η Πόλη της καρδιάς μας

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΟΥ '70 ΚΑΙ ΤΟΥ '80

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ

μελέτη

Τοπόσημα και Ορόσημα, αξιοθαύμαστα, πρωτοπόρα έργα

ΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (KARIYE CAMII) ΑΠΟ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΕ ΤΖΑΜΙ

Στα μέσα Ιουλίου 2020 ζήσαμε το συγκλονιστικό γεγονός της μετατροπής της Αγίας Σοφίας από μουσείο που ήταν επί 86 χρόνια και πάλι σε τζαμί. Τον Αύγουστο, μόλις 5 εβδομάδες μετά, ξαφνικά μαθαίνουμε ότι ο Πρόεδρος Ερντογάν υπέγραψε την από καιρό απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Τουρκίας που μετέτρεπε από μουσείο σε τζαμί, αυτήν τη φορά την πασίγνωστη παγκοσμίως, όπως και η Αγία Σοφία, Μονή της Χώρας, γνωστή και ως Καριγιέ τζαμί.

Και αυτό το γεγονός, προστιθέμενο στο προηγούμενο, μας συγκλονίζει αφάνταστα, ιδιαίτερα εμάς τους Ρωμιούς, τους Ελλαδικούς και τον Ελληνισμό ανά τον κόσμο. Τα δε κροκοδείλια δάκρυα που έχυσαν και θα χύσουν ο Πάπας, ο Ρώσος Πατριάρχης και οι άλλοι ηγέτες διαφόρων θρησκειών, αρχηγοί κρατών, κ.ά. καλύτερα να μην το συζητήσουμε καθόλου!

Στο επόμενο φύλλο του *Πολίτη* θα περιγράψω το πόσο υπέροχο μνημείο τέχνης είναι η Μονή της Χώρας, όμως εδώ θα διερευνήσω τις αλήθειες που κρύβονται πίσω από τις μετατροπές αυτές.

Είδαμε ότι τα τελευταία χρόνια η Τουρκία από ένα κεμαλικό κράτος και ένα ήπιο Ισλάμ, παραμέρισε τελείως τον κεμαλισμό μεταβαλλόμενη σ' ένα φανατικό εθνικό Ισλάμ. Αυτό λοιπόν το δεύτερο Ισλάμ ήταν αδύνατο να βλέπει καθημερινά και ν' ανέχεται τα δύο αυτά υπέροχα μνημεία του Ορθόδοξου Χριστιανισμού και του Βυζαντινού Πολιτισμού να λάμπουν και να ακτινοβολούν, να τα επισκέπτονται σε καθημερινή βάση χιλιάδες άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο και βέβαια πάρα πολλοί Τούρκοι, ακόμη και σχολεία.

Ήταν μοναδικός στόχος να ανακοπεί και να εξαφανισθεί αυτή η εντονότατη ακτινοβολία των δύο μνημείων τέχνης και αρχιτεκτονικής, που διαρκώς θόλωναν τα μάτια των φανατικών του Ισλάμ, ιμάμηδων, εθνικιστών, κ.ά.

Ως γνωστόν οι ορθόδοξοι χριστιανικοί ναοί, πρώτον ως αρχιτεκτονήματα ήταν σχεδιασμένοι και διαρρυθμισμένοι με τρόπο που να αντανάκλουν όλη τη θρησκευτική κοσμοθεωρία του χριστιανισμού και δεύτερον στο εσωτερικό τους δεξιπλώνονταν με τις τοιχογραφίες και τα μωσαϊκά, όλη η έμπνευση των καλλιτεχνών, χάρη στην υπέρτατη πίστη προς την Παναγία και τον Χριστό.

Επομένως ο ορθόδοξος χριστιανικός ναός συν τοις άλλοις, υπήρξε πηγή έκφρασης υψηλής τέχνης και αισθητικής, κάτι το οποίο λείπει από τα τζαμιά, διότι αυτά προορίζονται μόνο ως χώροι ομαδικής προσευχής.

Ακόμη μία σημαντική διαφορά μεταξύ ορθόδοξου χριστιανικού ναού και τζαμιού είναι ότι του μεν πρώτου ο προσανατολισμός με το Ιερό είναι προς την ανατολή, ενώ του δεύτερου είναι προς τη Μέκκα, όπου υπάρχει ένας τοίχος που αποκαλείται Kible, μία μικρή κόγχη, το Mihrap και ακόμη ένας άμβωνας, το Mimber. Με όλα αυτά δεν είναι δύσκολο να κα-

ταλάβει κανείς ότι η μετατροπή μιας εκκλησίας σε τζαμί, προπάντων για τα δύο αναφερόμενα μνημεία, είναι κάτι τραγελαφικό. Είναι δυνατόν οι πιστοί μουσουλμάνοι να προσεύχονται κάτω από τις καλυμμένες με κουρτίνες παραστάσεις των αγίων και κυρίως της Παναγίας και του Χριστού, να είναι ήρεμοι και προσηλωμένοι στον Imam που διαβάζει το Κοράνι; Εξάλλου υπάρχουν πολλοί μουσουλμάνοι, προπάντων μουσουλμάνες, που πιστεύουν στη θαυματουργή δύναμη των εικόνων ορισμένων αγίων, όπως π.χ. του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά στην Πρίγκηπο, όπου κάθε χρόνο στις 23 Απριλίου που γιορτάζει ο Άγιος, γίνεται χαμός με τους Τούρκους και τις Τουρκάλες προσκυνητές και την αμχανία που δημιουργεί το φαινόμενο αυτό στην Τουρκία.

Τέλος να υπενθυμίσω ότι περίπου έναν χρόνο πριν, ο ίδιος ο Πρόεδρος Ερντογάν είχε δηλώσει επισήμως σ' αυτούς που επίμονα του 'λεγαν να μετατραπεί η Αγία Σοφία σε τζαμί, ότι «δόξα τον Θεό εμείς έχουμε πολλά και μεγάλα τζαμιά και δεν υπάρχει ανάγκη να γίνει κάτι τέτοιο».

Αυτές οι ενέργειες της Τουρκίας δυστυχώς προμηνύουν δυσάρεστες εξελίξεις και οι αντιλήψεις αυτές πηγαίνουν πολύ πίσω, στην εποχή που ήταν σε έξαρση το οθωμανικό Ισλάμ.

Μακάρι να διαψευσθώ και να ευχηθώ εκείνο το απλό ρητό «Και μη χειρότερα!»

Πάντως υπάρχει και κάτι παρήγορο σε όλη αυτή την ιστορία, διότι τα δύο αυτά μνημεία, τουλάχιστον ως αρχιτεκτονήματα –εκτός του ότι είναι πλήρως αποτυπωμένα και σχεδιασμένα με κάθε λεπτομέρεια– υπάρχει δυνατότητα να τα επισκέπτεται κανείς και να τα θαυμάζει από κοντά, έστω κι αν είναι πλέον τζαμιά.

Το δύσκολο είναι ως προς το περιεχόμενο, δηλαδή τις τοιχογραφίες και τα μωσαϊκά. Αλλά και ως προς αυτά, υπάρχουν πλήθος έγχρωμων φωτογραφιών που έχουν τραβηχτεί επί πολλά χρόνια και είναι τόσο καθαρές, ώστε φαίνεται και η παραμικρή λεπτομέρεια. Αυτές τις φωτογραφίες, που συνοδεύονται από επεξηγήσεις, μπορεί να τις βρει ο ενδιαφερόμενος στις μεγάλες βιβλιοθήκες της Ελλάδας και του εξωτερικού, σε μορφή λευκωμάτων-βιβλίων και μέσω αυτών οι ερευνητές, ιστορικοί τέχνης, αρχαιολόγοι, αρχιτέκτονες και φοιτητές μπορούν να μελετήσουν και να γράψουν τα συγγράμματά τους.

Τελειώνω με κάτι, που μέσα σ' αυτήν τη μελαγχολική ατμόσφαιρα και την απογοήτευση που μας έχει κυριεύσει, θα μας παρηγορήσει, θα αναπτερώσει το πεσμένο μας ηθικό.

Παραθέτω μερικά αποσπάσματα ξένων ιστορικών, βυζαντινολόγων σχετικά με τη βυζαντινή τέχνη και αρχιτεκτονική, οι οποίοι είναι τόσο αποκαλυπτικοί, ώστε συχνά αναρωτιό-

ΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΑΝΑΠΝΙΩΤΗ
Αρχιτέκτονα -
Ερευνητή

μαστε γιατί οι αντίστοιχοι δικοί μας είναι τόσο φειδωλοί.

Από το βιβλίο *Βυζαντινός Πολιτισμός* του Steven Runciman, ιστορικού με παγκόσμιο κύρος, εκδ. Γαλαξίας-Ερμείας, Αθήνα 1969, σελ. 311: «...Είναι δύσκολο να αποδώσει κανείς δικαιοσύνη στη βυζαντινή τέχνη σε τόσο περιορισμένο χώρο. Παραμε-

λυσμένη και περιφρονημένη τόσον καιρό της αποδίδεται επιτέλους τώρα η εκτίμηση που της αξίζει. Ο ζήλος της νεώτερης έρευνας συνεχώς ευρύνει το πεδίο για την κατανόησή της. Τοιχογραφίες άγνωστες ανακαλύφθηκαν, ψηφιδωτά, που ήταν πολύ καιρό κρυμμένα κάτω από ασβέστη, ξεσκεπάστηκαν. Ιστορικοί και αισθητικοί συγκεντρώνουν την προσοχή τους στη βυζαντινή τέχνη όσο ποτέ άλλοτε. Σε λίγα χρόνια θα είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε καλύτερα πόσο μεγάλη είναι η οφειλή του κόσμου της ομορφιάς στους καλλιτέχνες του Βυζαντίου».

Από το βιβλίο *Τι είναι το Βυζάντιο;*, της Judith Herrin, αναγνωρισμένης ιστορικού, εκδ. Ωκεανίδα, Αθήνα 2006, σελ. 137: «...Όταν πλησιάζει κανείς την Ιστανμπούλ από τη θάλασσα, το Σουλτάν Αχμέτ τζαμί, γνωστό και ως Μπλε Τζαμί από το χρώμα που έχουν τα κεραμικά πλακάκια του, μοιάζει να ανταγωνίζεται την Αγία Σοφία. Χτίστηκε όμως χίλια χρόνια αργότερα και, καθώς βρίσκεται λίγο χαμηλότερα στην πλαγιά, δεν μπορεί να υπερβεί το μεγαλόπρεπο πρότυπό του. Μετά το 1453 προστέθηκαν τέσσερις μιναρέδες στις γωνίες της εκκλησίας του Ιουστινιανού με σκοπό τη μετατροπή του παλαιού μνημείου σε ισλαμικό τέμενος, η παρουσία του όμως τονίζει ακόμα περισσότερο τη μυστηριακή αύρα του τζαμιού, που σήμερα ονομάζεται Aya Sofya. Ο πελώριος όγκος που αναπτύσσεται κάτω από τον τρούλο παραμένει το γήινο σύμβολο της φιλοδοξίας της Κωνσταντινούπολης για κοσμοκρατορία. Όσο δεσπόζει, το Βυζάντιο θα είναι παρών».

Και στη σελ. 624: «...Κατά δεύτερον, επειδή ελπίζω ότι απέδειξα πως το πνεύμα του Βυζαντίου όχι μόνο επέζησε από την πτώση του το 1453, αλλά διατρέχει όλους τους αιώνες που μεσολάβησαν μέχρι σήμερα, διατηρώντας ζωντανή την κληρονομιά του τόσο στην κεντρική Ευρώπη όσο και στα Βαλκάνια, στην Τουρκία και στη Μέση Ανατολή. Προσπάθησα να αναδείξω κάποιες πλευρές που ίσως μας βοηθήσουν να καταλάβουμε τι μπορεί να σήμαινε για κάποιον ότι ήταν Βυζαντινός. Στόχος αυτής μου της προσπάθειας είναι να διευρύνω, έστω και στο ελάχιστο, την εμπειρία και τη γνώση του άλλου, και να προιδεάσω για το πώς ο λαός μιας κοσμοπολίτικης, αστικής στη βάση της, κοινωνίας, ο οποίος ανέπτυξε μια συνειδητή άποψη της ταυτότητάς του και πίστευε με ευλάβεια στη μέλλουσα ζωή, μπορεί να είναι τόσο διαφορετικός από εμάς, αλλά και τόσο αναγνωρίσιμα όμοιός μας».

Λειτουργία στην Παναγία Σουμελά

Η Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά άνοιξε ξανά για το κοινό με την πραγματοποίηση Θείας λειτουργίας για την εορτή Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Μετά τις πολύχρονες εργασίες αποκατάστασης και ενώ η πανδημία υποχρέωνε σε λήψη μέτρων, λιγοστοί πιστοί παρευρέθηκαν στην ιστορική Μονή, στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας.

Φέτος ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος ήταν απών και τη Θεία Λειτουργία τέλεσαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Καλλιουπόλεως και Μαδύτου κ. Στέφανος, Σηλυβρίας κ. Μάξιμος και Ζάμπιας κ. Ιωάννης,

Ιεράρχης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Και για να μην ξεχνάμε: Λίγες ημέρες μετά τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, ο πρόεδρος της Τουρκίας κ. Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είχε επισημάνει πως είναι υπέρ των θρησκευτικών ελευθεριών, τονίζοντας πως «αν ήμασταν ένα έθνος που στοχοποιεί τα σύμβολα άλλων θρησκειών, η Μονή Σουμελά, που βρίσκεται στην κατοχή μας τους τελευταίους πέντε αιώνες, θα είχε εξαφανι-

στεί». Και ανέφερε πως «στις 15 Αυγούστου οι ορθόδοξοι πολίτες μας θα είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν θρησκευτική λειτουργία για την Παναγία».

μουσειοδιαδρομές

Ο «Φράγκικος Πύργος» της Ακρόπολης.

Το άγαλμα του Δία

«... από το άγαλμα αυτό είναι μικρότερα στο μέγεθος όλα τα άλλα, εκτός των κολοσσών των ροδίων και των ρωμαίων· έχει γίνει από ελεφαντοκόκαλλο και χρυσάφι και είναι εξαιρετικής τέχνης, αν κανείς κρίνει αποβλέποντας στο μέγεθός του ...», αναφέρει ο Πausanias που επισκέπτεται το ιερό δεκαπέντε χρόνια μετά την αποπεράτωσή του (146μ.Χ.) και τα εγκαίνια που είχε οργανώσει ο ίδιος ο Αδριανός το καλοκαίρι του 131 μ.Χ. Στο σηκό εκτός από το άγαλμα του Δία «καθιερώνεται» και μεγάλων διαστάσεων ανδριάντας του αυτοκράτορα που τιμάται ως «σύμβωμός» του. Οι δε χρονολογίες 124 (απόφαση εξωραϊσμού της Αθήνας) και 131(καθιέρωση του αγάλματος του Δία) αποτέλεσαν αφετηρία τοπικού χρονολογικού συστήματος όπως αποδεικνύεται από επιγραφές του τύπου: «έτους γ' της καθιέρωσης του Διός του ολυμπίου ...».

Έτσι, ο ύπατος των θεών που επί επτακόσια χρόνια είχε προσωρινή στέγη, αποκτά τον επιβλητικότερο των ανά την Ελλάδα ναών και τιμάται με βαρύτιμη εικόνα στα χρόνια, feu, κατά τα οποία οι ολύμπιοι θεοί...ψυχορραγούν.

Ο περίβολος

Στο ίδιο οικοδομικό πρόγραμμα ανήκει και ο ορθογώνιος πώρινος περίβολος του ιερού, διαστάσεων 205.85x128.72μ. που ενίσχυαν αντηρίδες ανά 5.30 μ. και που διέθετε στη βόρεια πλευρά του μικρό πρόπυλο-είσοδο με κιονοστοιχία τεσσάρων ιωνικών κίωνων. Ο περίβολος ήταν στολισμένος με ανδριάντες του Αδριανού που είχαν αναθέσει-αφιερώσει πόλεις της κυρίως Ελλάδας καθώς και της Μικράς Ασίας, οι λεγόμενες «άποικοι πόλεις», όπως καταδεικνύουν τα είκοσι τρία ενεπίγραφα βάθρα που βρέθηκαν στον χώρο, στοιχείο που επιβεβαιώνει τον πανελλήνιο χαρακτήρα του ιερού.

Στο κέντρο του χώρου δεσπόζουν οι δεκαπέντε αναστηλωμένοι κίονες του ναού που ορθώνονται αγέρωχοι σε πείσμα του χρόνου, των καταστροφών, των λεηλασιών και των πηληγμάτων που δέχτηκαν στην πορεία των αιώνων. Ατενίζοντάς τους δεν μπορούμε να μη μνημονεύσουμε τον πρώτο τολμηρό περιηγητή του ελλαδικού χώρου (2ος αι. μ.Χ.), τον μικρασιάτη Pausanias, που μετά από 25ετή επιμελή μελέτη στις βιβλιοθήκες της Περγάμου, της Ρώμης, πιθανόν και της Αθήνας, κληροδοτεί στην ανθρωπότητα το πρωτοποριακό έργο του «Ελλάδος περιήγησις»

που ήταν διαθέσιμο στους ερευνητές ήδη από τις αρχές του 3ου αι. σε βιβλιοθήκες της Ρώμης. Στον επίμονο Pausanias που κατέγραψε μοναδικά στοιχεία και λεπτομερείς πληροφορίες στηρίχτηκαν οι πρώτοι αρχαιολόγοι, ιστορικοί και φιλόλογοι προκειμένου να μελετήσουν την αρχαία τοπογραφία και να ζωντανέψουν την μεγαλειώδη εικόνα των μνημείων της αρχαιότητας.

Οι περιπέτειες της Αθήνας και των μνημείων της

Η Αθήνα γίνεται κατά περιόδους θύμα επιδρομών, λεηλασιών και καταστροφών από διάφορους εισβολείς και επιδρομείς με βαριές συνέπειες στη ζωή των κατοίκων, της οικονομίας και των μοναδικών μνημείων της. Πυρπολείται από τους Έρουλους, γοτθική φυλή, το 267, και καλύπτεται από πυκνό στρώμα στάχτης. Με την απαγόρευση λειτουργίας των ειδωλολατρικών ιερών (394) καταστρέφονται μνημεία, έργα τέχνης και μοναδικά επιστημονικά συγγράμματα. Ο Πειραιάς καταλαμβάνεται το 1040 από Βαράγγους (Νορμανδούς) κατ εντολή του αυτοκράτορα Μιχαήλ Δ' του Παφλαγόνα με

Η Άλωση της Πόλης (1204).

σκοπό την καταστολή εξέγερσης. Ιστορική θεωρήθηκε και η λεηλασία που υπέστη η πόλη από την επιδρομή των στρατευμάτων του βασιλιά της Σικελίας-Νεάπολης Ρογήρου Β' το 1147, όταν αυτός άρπαξε δια της βίας τους τεχνίτες μεταξουργούς μεταφέροντάς τους στη Σικελία για να διδάξουν την τέχνη τους αφανίζοντας έτσι τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα της πόλης. Αργότερα, το 1177, η πόλη λεηλατείται και πυρπολείται από σαρακηνούς πειρατές με αποτέλεσμα να γκρεμιστούν τα τείχη της, να ανασκαφούν ολόκληρες συνοικίες της και οι κάτοικοί της να μαστίζονται από τον λοιμό και την πείνα. Και η καταγραφή των δεινών της δεν έχει τέλος.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1204) από τους Σταυροφόρους η Αθήνα θα καταληφθεί από τον Βονιφάτιο και για 251

Οι Καταλανοί στην Αθήνα.

χρόνια θα ζήσει την περίοδο της Φραγκοκρατίας ως «Δουκάτο των Αθηνών» κάτω από την κυριαρχία των Βουργουνδών ηγεμόνων (1205-1311), των Καταλανών μισθοφόρων (1311-1387) και των Φλωρεντινών αρχόντων-τραπεζιτών (1388-1456). Οι δε κάτοικοί της θα δεινοπαθήσουν γνωρίζοντας νέα ήθη και νόμους, απαγορεύσεις και δολοποκίες, σφαγές και αρπαγές περιουσιών.

Κατά τους χρόνους των Φλωρεντινών αρχόντων, των Ατζαϊώλι (Acciaiuoli), στην Αθήνα κτίζονται πολυτελή κτήρια, από τα οποία όμως δεν έμεινε κανένα ίχνος. Η Ακρόπολη χρησιμοποιείται μόνιμως ως φρούριο μέχρι το 1836, τα Προπύλαια είχαν μετασκευαστεί σε πολυτελές ανάκτορο, ενώ οι φυσικές ομορφιές της πόλης αξιοποιούνται από τους Φλωρεντινούς, οι οποίοι οικοδομούν ωραιότερες επαύλεις και λουτρά κυρίως στις ειδυλλιακές όχθες των ποταμών όπως σ' αυτές του Ιλισσού.

Ο Κυριακός Πιτισκόλλι – Αγκωνίτης (1391-1452) υπήρξε ο πρόδρομος του ευρωπαϊκού περιηγητισμού. Πολυταξιδεμένος (Αίγυπτος, παράλια Μικράς Ασίας, νησιά του Αιγαίου) επισκέπτεται για

πρώτη φορά το 1436 την Αθήνα ερευνώντας τα μνημεία της, τον Πειραιά όπου αντικρίζει τα τεράστια τείχη και τον πελώριο πέτρινο λέοντα να «φρουρεί» την αποβάθρα του λιμανιού, την Ελευσίνα, τα Μέγαρα και τον Ισθμό. Το 1447 πραγματοποιεί τη δεύτερη επίσκεψή του μελετώντας επισταμένως τα αθηναϊκά μνημεία. Μόνο στην Ακρόπολη αφιέρωσε τρεις πολυσέλιδους τόμους. Ήταν τότε που αντίκρισε το θέατρο του Διονύσου θαμμένο κάτω από μία βυζαντινή γειτονιά, το Ολυμπίο να έχει μόνον εικοσιέναν κίονες κάνοντας ταυτόχρονα τη διαπίστωση ότι πολλοί από τους ανδριάντες του είχαν μεταφερθεί σε πόλεις της Ανατολής. Ίσως τότε να είχε επισκεφθεί και τη μεγάλη βιβλιοθήκη με τα σπάνια ελληνικά χειρόγραφα, δημιουργία των Ατζαϊώλι στο Δουκικό Μέγαρο. Η έγκαιρη, ευτυχώς, αντιγραφή των σχεδίων και των μελετών του ιστοριοδίφη από ευρωπαίους λογίους συνέβαλε στη διάσωση σημαντικού μέρους του έργου του από την πυρκαγιά που κατέστρεψε τα περισσότερα των γραπτών του.

Συνεχίζεται

πολιτισμός

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΤΡΑΚΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ (2002-2020)

ΥΠΟ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ο γράφων εξέδωσε τὸ 2004 μίαν “Βιβλιογραφίαν γιὰ τὸν Γιάννη Μητράκα τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν καλλιτέχνη (1970-2002)”, Κληρονομία 34 (2002) 221-254 (2004).

Ὁ Γ. Μητράκας χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι ἓνας καλλιτέχνης πολὺς τώρα, ὁ ὁποῖος ἔχει μοναδική θέσιν μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς ζωγραφικῆς καὶ ἀγιογραφίας, χαρακτηριζόμενος ὡς “μετα-νεοβυζαντινός” με τεράστιον εἰκονογραφικὸν καὶ εἰκονολογικόν, συχνάκις θεολογικῆς χροιάς καὶ περιεχομένου, σκόρπιον δυστυχῶς, ἔργον, ὅμως τὸ κράτος τῶν “καρεκλοκενταύρων” καὶ τῶν κυκλωμάτων, ὡς συνήθως δὲν ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ ἓνα “Μουσεῖο τοῦ Γιάννη Μητράκα” μέσα εἰς τὰ πολλὰ παλαιὰ κτήρια ποῦ διαθέτουν ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη, Θρακιώτης γάρ, καὶ νὰ τὸν τιμήσῃ. Πολλοὶ δὲ συλλέκται, γκαλερίστες, ἰδιῶται ἢ δημοτικοὶ παράγοντες προσεπάθησαν νὰ τὸν προσεταιρισθοῦν, με ἀπώτερον σκοπὸν νὰ ἀποκτήσουν ἓν ἔργον αὐτοῦ ἄνευ πληρωμῆς. Ἐκεῖνος δὲ πολλὰ τὰ ἔχει δωρήσῃ καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Αὕτῃ εἶναι ἡ μοῖρα τῶν καλλιτεχνῶν, δυστυχῶς.

Ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατόπιν ἱκανῶν προσπαθειῶν τοῦ γράφωντος, τοῦ ἀπένειμε δικαίως τὸ Ὀφίκιον τοῦ “Ἀρχοντος Ἀγιογράφου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου”.

Δέον δὲ νὰ προστεθεῖ ὅτι ὀλίγοι, ἐκτὸς τῶν λαμπρῶν κριτικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν τὸ κατῆξιμὸν ἔργον του, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κατανοήσουν τὴν ἀνεκτίμητον προσφορὰν του, ἐλλείψῃ ἐνδιαφέροντος, εἰδικῶν γνώσεων, ἐτέρων “σπουδαίων” ἀσχολιῶν κλπ.

Εὐχόμεθα νὰ ζεῖ, νὰ ὑγιαίνει καὶ νὰ τὸν χαιρόμεθα φίλοι, ὄχτροι καὶ ζηλόφθονοι! Σήμερον ὁ γράφων ἐκδίδει ἓν μικρὸν συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας αὐτῆς, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ἱκανὰ σημαντικὰ καὶ ποικίλου μεγέθους βιβλία ἐκδοθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ τὰ ὁποῖα πολλάκις ἀναδημοσιεύουν, μεταξύ ἄλλων, καὶ παλαιότερα ἄρθρα καὶ μελέτας τοῦ Ἱ. Μητράκα καὶ διαφόρων ἐρευνητῶν μετὰ φωτογραφιῶν, ἐγχρῶμων ἢ οὐ. Ἰδιαίτεράν δὲ ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ τὸ χειρόγραφον ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου βιβλίον τῆς Σαμοθράκης, αὐτὸ τοῦτο φιλοτελικὸν χαρακτῆρος κειμήλιον. Ἡ βιβλιογραφία δὲ αὕτῃ δημοσιεύεται κατωτέρω ἄνευ θεματικῆς ὁμαδοποιήσεως καὶ κατατάξεως, ὡς ἡ προτέρα, ἀλλὰ κατὰ χρονολογικὴν καὶ μόνον σειρὰν.

Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα στοιχεῖα εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ καλλιτέχνου, ὅπως προσκλήσεις ἐκθέσεων καὶ φυλλάδια, σκόρπια φύλλα, γράμματα τοῦ ἰδίου, ἐνδιαφέρουσες σημειώσεις ἐρμηνείας ἔργων του ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἢ ἄλλων, κριτικές, καθὼς καὶ εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ γράφωντος, ἀποσταλέντα εὐγενῶς πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἱ. Μητράκα, τὸν ὁποῖον καὶ εὐχαριστεῖ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καρποφόρου συνεργασίας, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐκ λόγων τεχνικῶν δὲν ἀναφέρονται ἐνταῦθα.

Ἡ βιβλιογραφία δὲ αὕτῃ εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

1. Δημοτικὴ Πίνακοθήκη Θεσσαλονίκης, Ἱ. Μητράκας Βυζαντινὴ Ζωγραφικὴ - Ἀγιογραφία ΛΣΤ’ Δημήτρια 5 ἕως 23 Δεκεμβρίου 2001, Ἀποθήκη Γ’ Ο.Λ.Θ.
2. Μουσεῖον Βυζαντινῶν Τεχνῶν Μητράκας 7 Αὐγούστου – 10 Νοεμβρίου 2004. (Δαφνομήλη 5. Συνέχεια τῆς δόδου Σίνα).
3. Δῆμος Καλλιθέας Πολιτιστικὸς Ὄργανισμός, Ἱ. Μητράκας “Ὁ χρόνος, ὁ ἰδανικὸς Ἔρωτας τῶν Λουλουδιῶν” Δημοτικὴ Πίνακοθήκη Καλλιθέας “Σοφία Λασκαρίδου” 2006.
4. Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν, Ὁ Βυζαντινὸς κόσμος τοῦ Ἱ. Μητράκα, 2 Ἰουλίου - 19 Αὐγούστου 2007. Ἀναδρομικὴ ἔκθεση Ἀγιογραφίας καὶ Βυζαντινῆς Ζωγραφικῆς.
5. Ἱ. Μητράκα, Σαμοθράκη Μυριοαγαπημένη οὐρανόεσσα, Ξάνθη 2007.
6. Ἱ. Μητράκα, ἐπιμ. Ἱ. Μητράκας 40 χρόνια Δημιουργίας. Μουσεῖο τῆς Πόλεως Ἀθηνῶν 12 Νοεμβρίου ἕως 7 Δεκεμβρίου, Ἀθήνα 2008.
7. Μ. Γ. Βαρβούνη, Ὁ Θρακιώτης ζωγράφος καὶ Ἀγιογράφος Γιάννης Μητράκας, Πρακτικὰ Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδος (Κομοτηνὴ, 28 Νοεμβρίου 2014), Ἀθήνα 2016.
8. Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο, Ὁ Βυζαντινὸς κόσμος τοῦ Ἱ. Μητράκα 2 Ἰουλίου - 19 Αὐγούστου 2017.
9. Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Θεσσαλονίκης, Ὀρφικὸ φῶς Ἱ. Μητράκα 17 Μαΐου - 17 Ἰουλίου 2017.
10. Α. Παπᾶ, Χαλκηδόνας, Κορωνοῖο – ζωγραφικὴ, Ἀπογευματινὴ 27.7.96 (2020) 3. Τοῦ Αὐτοῦ, Ρινήματα θεολογικά, τεχνοκριτικά, ἱστορικά καὶ ἄλλα τινὰ ἀπὸ τὸ Βόσπορο Ζ', (ὑπὸ ἐκδ.).

Κριτική Θεάτρου

ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ

ΓΙΟΝ ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΜΠΟΡΚΜΑΝ

του ΧΕΝΡΙΚ ΙΨΕΝ (Henrik Ibsen 1828-1906)

Σε ό,τι αφορά τον μεγάλο Νορβηγό θεατρικό συγγραφέα και ποιητή, που διαμόρφωσε το μοντέρνο θέατρο, έχω αναφέρει πολλά σε κριτικές που έχω γράψει για τα έργα του.

Γόνος πλούσιας οικογένειας, κριτικάρει τις συνήθειες της μεγαλοαστικής κοινωνίας και την ηθική της εποχής του. Ήταν επί τρεις συνεχείς χρονιές υποψήφιος για Νόμπελ το οποίο, παραδόξως, ποτέ δεν του απονεμήθηκε και ας παίζονται, τα γραμμένα τον 19ο αιώνα, έργα του μέχρι σήμερα παγκόσμια. Στην Αθήνα με δύο, τρεις παραστάσεις κάθε θεατρική σεζόν.

Διάβασα κριτικές που κατηγορούν το καπιταλιστικό σύστημα. Είναι σίγουρο πως δεν φταίνει τα συστήματα, αλλά οι άνθρωποι. Σε όλους τους -ισμούς υπάρχουν άνθρωποι άπληστοι, ανήθικοι, αμοραλιστές, αριβίστες. Τα αίτια απλά ή σύνθετα. Ψυχολογικά προβλήματα που απορρέουν από την καταγωγή, την οικονομική κατάσταση, το οικονομικό επίπεδο που ζει το άτομο μπορεί να δημιουργήσουν πολυποικίλα συμπλέγματα. Για παράδειγμα όταν κάποιος που δεν έχει τα απαραίτητα ζει σε ένα περιβάλλον πλούτου με τα κόμπλεξ που του δημιουργούνται δεν είναι πολύ δύσκολο να παρασυρθεί και να κάνει πράξεις ανάρμοστες. Το θέμα είναι γνωστό, τα παραδείγματα πάμπολλα. Μικροαπάτες, μεγάλες απάτες, κλοπές, ληστείες με το γάντι σε τράπεζες, χρηματιστήρια, funds, ληστείες χωρίς γάντι και άλλα.

Το έργο: Γραμμένο το 1896, στην ώριμη περίοδό του, έχει ως κύριο θέμα την απληστία και τον ματεριαλισμό της εποχής, ο απόηχος των οποίων φτάνει μέχρι τις μέρες μας. Λέγεται ότι το εμπνεύστηκε από πραγματικό γεγονός. Όπως και να είναι σκοπός του ήταν η κριτική της ηθικής της κοινωνίας στην οποία ζούσε και η αντροκρατούμενη κοινωνία που οι γυναίκες υφίστανται τις συνέπειες των αμαρτημάτων των αντρών.

Ο Ιωάννης Γαβριήλ Μπόρκμαν είναι αμοραλιστής. Παρατάει την αγαπημένη του και παντρεύεται τη δίδυμη αδελφή της, επειδή είναι πλούσια (στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται κυρίως τα παράπονα της αδελφής, πρώτης ερωμένης, για την κατάχρηση των περιουσιακών της στοιχείων και άλλα). Ενώ έχει μια επιτυχημένη πορεία ως διευθυντής τράπεζας η απληστία τον ωθεί σε απάτες, κατάχρηση χρημάτων επενδυτών και άλλα κολάσιμα. Φυσικά έρχεται η στιγμή της αποκάλυψης, συλλαμβάνεται και φυλακίζεται. Τιμωρείται σε κατ'οίκον περιορισμό και, λόγω ντροπής, αποφασίζει να αυτοπεριοριστεί μέχρι το τέλος της ζωής του παλεύοντας με φαντάσματα του παρελθόντος. Αυτός, η σύζυγος και η αδελφή της εκπροσωπούν την παλιά, αμαρτωλή, νεκρή πλέον γενιά των βρικολάκων που ζουν σε περιβάλλον θανάτου και αποτελούν τα φαντάσματα της γενιάς που απέτυχε. Δεν μπορούν να βρουν γαλήνη και δεν αφήνουν τους άλλους να τη βρουν. Υπάρχει όμως ο γιος του, η ελπίδα που εκπροσωπεί τη νέα γενιά, που θέλει να ζήσει μια άλλη ζωή, πολύ καλύτερη από των γονέων του. Είναι εφικτό ή πρόκειται για ουτοπική σκέψη, στάση ζωής και προσπάθεια;

Δεν μπορώ να πω ό,τι το έργο είναι από τα καλύτερα του συγγραφέα ούτε ότι παίζεται συχνότερα σε σύγ-

κριση με άλλα έργα του. Το θέμα γνωστό. Όλοι θυμόμαστε τραγικά γεγονότα που συνέβησαν σε πολλές χώρες του κόσμου, ακόμα και στις πιο πλούσιες.

Διαβάζοντας κριτικές παρατηρώ πως ο τρόπος σκηνοθεσίας του κ. Χουβαρδά έχει φανεί παράξενος, δεν αρέσει σε πολλούς. Διαφωνώ. Αυτό καθαυτό το έργο δεν μπορεί να προκαλέσει ενθουσιασμό, όμως είναι δυνατό να το πετύχει μια εμπνευσμένη σκηνοθεσία, κάτι που πολύ καλά ξέρει να κάνει ένας σκηνοθέτης αυτού του επιπέδου και το κάνει. Η προσπάθεια να παρουσιαστεί με πρωτοποριακό τρόπο σε καμία περίπτωση δεν οφείλεται στην αλαζονεία ενός σκηνοθέτη που θέλει να δείξει πόσο ικανός είναι, ώστε να μπορεί να επισκιάσει τον συγγραφέα. Φυσικά ο κ. Χουβαρδάς δεν είναι αφελής, ώστε να κάνει τέτοιες σκέψεις.

Πιστεύω πως αξίζει να δείτε την παράσταση για να απολαύσετε τη σκηνοθεσία. Μπορεί η εκφορά του λόγου να ξενίζει, η τοποθέτηση των χειλόφωνων να φαίνεται παράξενη, τα σκηνικά και τα κοστούμια ασυνήθιστα, θα σας ενδιέφερε όμως να δείτε ένα παλιό έργο σε, ας πούμε κλασική, σκηνοθεσία με γνωστά σκηνικά και κοστούμια; Ακράδαντα πιστεύω ότι ο μοναδικός λόγος που κάνει την παράσταση άξια θέασης είναι η σκηνοθεσία, τα σκηνικά, τα κοστούμια με το απόκοσμο περιβάλλον που δημιουργούν και ο τρόπος ερμηνείας των ρόλων. Μπορεί να φανούν περίεργα ή και κλοουνερί, όμως δεν είναι, τουναντίον αποτελούν στοιχεία ενός ανεβάσματος που θα θυμόμαστε.

Συντελεστές: Η νέα μετάφραση της Έρις Κύργια, όπως πάντα, εξαιρετική. Για τη μοναδική σκηνοθεσία του Γιάννη Χουβαρδά έγραψα παραπάνω. Τα σκηνικά της Εύας Μανιδάκη συμφωνούν απόλυτα με το πνεύμα της παράστασης, το απόκοσμο περιβάλλον θανάτου, το ίδιο και τα κοστούμια της Ιωάννας Τσάμη. Η μουσική (λίγο έντονη) του Θοδωρή Οικονόμου και οι εξαιρετικοί φωτισμοί του Λευτέρη Παυλόπουλου, απόλυτα σωστοί.

Ερμηνεύουν: Νίκος Χατζόπουλος, Ρέννη Πιττακή, Λυδία Φωτοπούλου, ερwνυμος Καλετσάνος, Θεοδώρα Τζήμου, Κωνσταντίνος Πλεμμένος, Σοφία Κόκκαλη. Όλοι ερμήνευσαν τους ρόλους με δεξιοτεχνία, αποδεικνύοντας τις υποκριτικές τους ικανότητες.

Η θεατρική αίθουσα, παρόλο που δεν είναι επιπέδου Μεγάρου Μουσικής, υπηρετεί τις ανάγκες μιας θεατρικής παράστασης, απορεί όμως κανείς γιατί υπάρχει τόσο διαφορά μεταξύ ενός χώρου μουσικής και θεάτρου. Καμαρώνω το Μέγαρο από τότε που εγκαινιάστηκε, γιατί να μην καμαρώνω και τη θεατρική σκηνή του; Παρόλο που είναι απείρως καλύτερο από τα διάφορα αμπαρία, σιδηρουργεία, αποθήκες κ.τ.λ., περίμενα κάτι ακόμα καλύτερο και αξιοπρεπές.

Εκείνο που σίγουρα είναι απαράδεκτο είναι η αναμονή πριν από την παράσταση, παράπονο που άκουσα από πολλούς φίλους ότι συμβαίνει συχνά. Γιατί; Ποιος ξέρει; Τραγικός και ο τρόπος πρόσβασης, περνώντας από γκαράζ, ανάμεσα σε αυτοκίνητα! Παρά τις ευγενικές προσπάθειες του προσωπικού, που χωρίς τη βοήθειά του πολλοί θα είχαν σοβαρά προβλήματα εισόδου και εξόδου. Διάρκεια: 120'.

Συνέχεια από το προηγούμενο

Οι απελάσεις των Ελλήνων Υπηκόων εκ Τουρκίας το 1964 στον ελληνικό Τύπο

ΤΟΥ ΟΡΧΑΝ ΤΟΥΡΚΕΡ

Το Βήμα 15.9.1964

Αι Αθήναι κέντρον διεθνούς κοσμικότητος. Υψηλαί προσωπικότητες φθάνουν διά τους γάμους.

Το Βήμα 15.9.1964

Παρά την διεθνή κατακραυγήν κατά της Τουρκίας θα απελαθούν ομαδικώς όλοι οι Έλληνες. Πρώτη δόσις 1.810 άτομα με την 16ην τρ.

Έθνος 16.9.1964

Εκπνέει σήμερον 16ην Σεπτεμβρίου η Συνθήκη Ελλάδος και Τουρκίας περί εγκαταστάσεως και εμπορίου.

Απογευματινή 16.9.1964 (1 σελίδα)

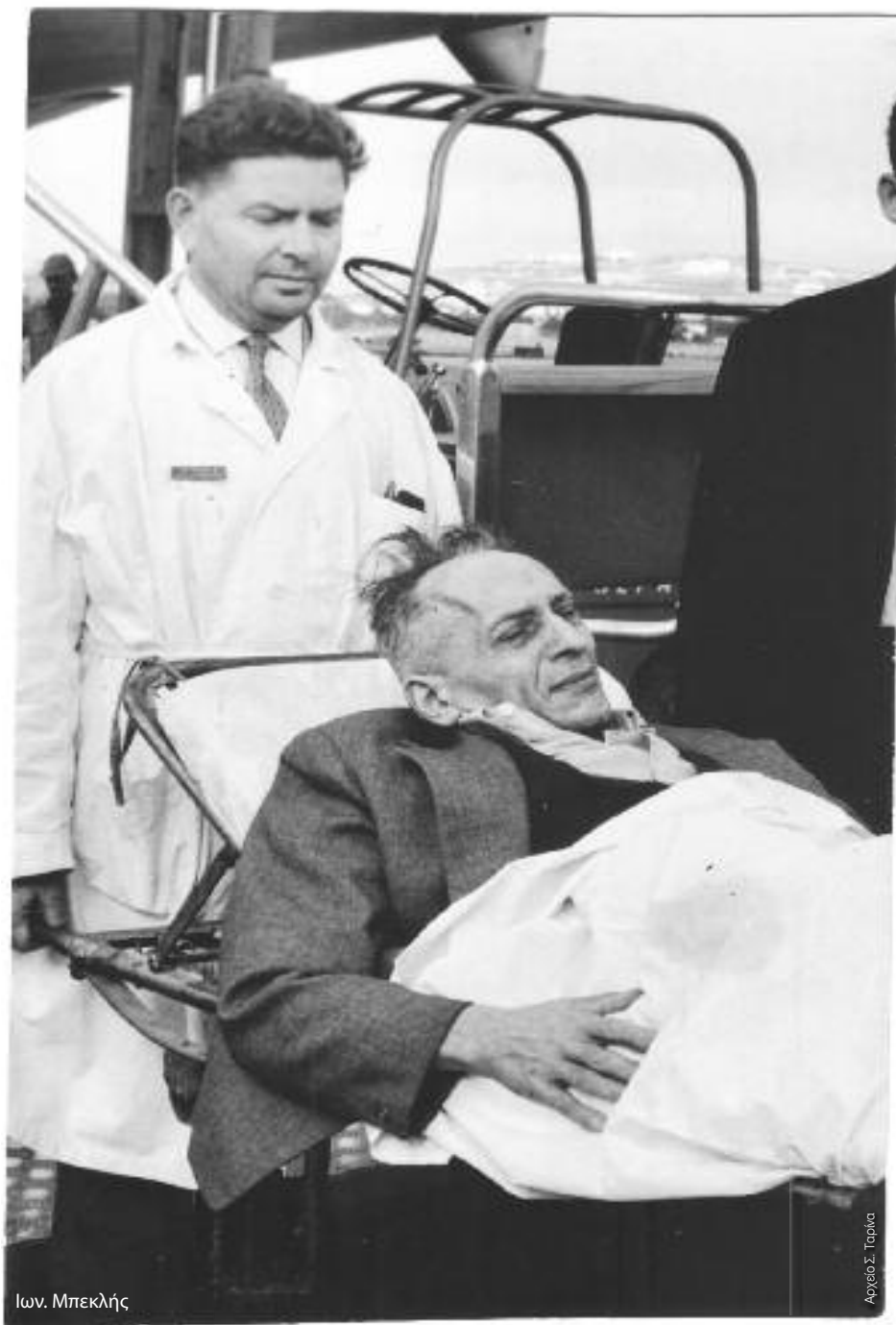
Οι επίσημοι βασιλικοί προσκεκλημένοι των ξένων αυλών. 16 βασιλείς και βασίλισσαι και 120 πρίγκιπες και πριγκίπισσαι θα παραστούν στους γάμους. (τελευταία σελίδα)

Από του μεσονυκτίου αρχίζουν αι ομαδικαί απελάσεις Ελλήνων εκ Κωνσταντινουπόλεως.

Απογευματινή 17.9.1964 (1 σελίδα)

Ενώ χιλιάδες λαού συρρέουν από της επαρχίας πρωτοφανής σε μεγαλοπρέπεια θα είναι η αυριανή τελετή των βασιλικών γάμων εις την Μητρόπολιν. (τελευταία σελίδα)

Διά πλοίων και αεροπλάνων αρχίζει η Τουρκία απελάσεις ομογενών.

Ιων. Μπεκλής

Αργείο Σ. Τσάρκα

Το Βήμα 18.9.1964 (1 σελίδα)

Σήμερον με τας ευχάς πανελληνίους ο Βασιλεύς νυμφεύεται την Άννα-Μαρία. (σελίδα 1)

Αι απελάσεις αναστέλλονται. Την απόφασιν ανακοίνωσεν ο Τούρκος πρέσβης κ. Ιλκίν. Ο Τούρκος πρεσβευτής είπεν εις τον κ. Κωστόπουλος ότι η Κυβέρνησις του επιθυμούσε να συμβάλλη εις εορταστικήν ατμόσφαιραν των βασιλικών γάμων, απεφάσισε να παρατείνη επ' αόριστον τας ληξάσας ήδη άδειας παραμονής εις Τουρκίαν 1.810 Ελλήνων υπηκόων.

Απογευματινή 18.9.1964 (1 σελίδα)

Μέσα εις ατμόσφαιραν πρωτοφανούς ενθουσιασμού και λαμπρότητος ετελέσθησαν την 10.30 π.μ. οι γάμοι του Βασιλέως με την Άννα-Μαρίαν. (τελευταία σελίδα)

Η απέλασις των Ελλήνων ανεβλήθη επ' αόριστον ως μία εκδήλωσις τουρκικής διαλλακτικότητος και προσφοράς επ' ευκαιρία των Βασιλικών γάμων των Αθηνών. Η διεύθυνσις ασφαλείας ειδοποίησε τους υπό απέλασιν ότι πρέπει να εγκαταλείψουν το τουρκικόν έδαφος μέχρι της 20ής Οκτωβρίου.

Το Βήμα 16.10.1964 (σελίδα 8)

Έφθασαν χθες αεροπορικώς εις Αθήνας 17 εκ των απελαυνομένων εκ Κωνσταντινουπόλεως Ελλήνων πολιτών. Οι περισσότεροι εξ αυτών είναι ηλικιωμένοι.

Υ.Γ. Θεωρώ καθήκον μου να ευχαριστήσω από της θέσεως αυτής την προϊσταμένη της Βιβλιοθήκης της Βουλής κ. Έλλη Δρούλια, για τη δυνατότητα που μου έδωσε να μελετήσω τις αθηναϊκές εφημερίδες της περιόδου εκείνης.

απόψεις

ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ ΨΑΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΔΟΚΟΥ

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΕΟΣ

Κορωνοϊός, οικονομική ύφεση, μεταναστευτικό, τοπικές αναταραχές, συγκρούσεις, παραβατικές συμπεριφορές, κτητικές ορέξεις μαστίζουν τη σύγχρονη ανθρωπότητα.

Καθημερινά διαπιστώνονται εκατοντάδες θάνατοι, χιλιάδες χάνουν τις εστίες τους, διαλύονται οικογένειες...

Ηχούν τύμπανα πολέμου, βάλλεται η Χριστιανοσύνη, κακοποιούνται θρησκευτικά σύμβολα...

Και συ, βυθισμένη στη μοναξιά σου, αναλογίζεσαι: Ποιο είναι το χειρότερο;

Νιώθεις ανησυχία, ανασφάλεια, φόβο, θυμό! Το μέλλον αβέβαιο και σκοτεινό. Σε τι κόσμο θα ζήσουν τα παιδιά και τα εγγόνια σου;

Ο νους αδυνατεί να συλλάβει τις άνομες πράξεις. Το τελειότερο δημιούργημα της θεϊκής απεικόνισης, ο «Άνθρωπος», δείχνει τα πιο άγρια ένστικτά του. Διακατέχεται από απληστία, κτητική διάθεση, θρησκευτικό ρατσισμό, μισαλλοδοξία. Απόδειξη τα γεγονότα που ταλάνισαν την ιδιαίτερη πατρίδα σου.

Από χρόνια έχει εκδηλωθεί η απαίτηση και η πρόθεση της μετατροπής της «Αγίας Σοφίας» από μουσείο σε τζαμί. Πρόσφατα κρίθηκε η τύχη της από τα δήθεν ανεξάρτητα δικαστήρια και από τον ανώτατο γέγη της χώρας. Στις 24.07.2020 έγιναν τα επίσημα εγκαίνια σε τζαμί, που θα διατηρήσει το ελληνικό του όνομα. Μέσα στον Χριστιανικό ναό ακούεται πλέον η προσευχή των αλλόθρησκων. Τι οξύμωρο σχήμα! Ανήκουστη πρωτιά!

Το μνημείο του Παγκόσμιου Πολιτισμού, η Αγία Σοφία, το αριστούργημα της αρχιτεκτονικής και της τέχνης, που έχασε από τη λεηλασία και την πρώτη μετατροπή του σε τζαμί τη λάμψη και την αίγλη του, τώρα θα χάσει και ότι από αυτά διατήρησε ως μουσείο. Τα υπέροχα και ταλαιπωρημένα μωσαϊκά, η «Δέηση», η «Παναγία» και όλα τα άλλα θα παραμείνουν καλυμμένα με κουρτίνες σαν να 'ναι παράθυρα.

Η αλλαγή καθεστώτος του ναού της του Θεού Σοφίας προκάλεσε αντιδράσεις, ειπώθηκαν και γράφθηκαν πολλά. Δυστυχώς οι δίκαιες διαμαρτυρίες συν τω χρόνω θα ατονήσουν. Η αρπαχτική διάθεση του εξ ανατολών γέιτονα είναι παλιά υπόθεση, έχει πολύ βαθιές ρίζες. Τελευταία εκδηλώθηκε στο στολίδι της Τραπεζούντας, στην εκεί Αγία Σοφία. Την ίδια τύχη είχε και η Αγία Σοφία της Νίκαιας. Σήμερα λειτουργούν και τα δύο μουσεία ως τζαμιά. Και οι ναοί της Αγίας Σοφίας της Βιζύης και του Αίνου;

Λυπηρότατο γεγονός και η μετατροπή από μουσείο σε τζαμί της «Μονής της Χώρας».

Με απόφαση του δικαστηρίου το έγκλημα συντελέστηκε έναν χρόνο πριν. Τώρα γράφτηκε επιγραμματικά. Γι' αυτήν δεν υπήρξε διαμαρτυρία, άλλωστε και οι αντιδράσεις μας για τις τέσσερις Αγίες Σοφίες ήταν υποτονικές. Σχεδόν ανύπαρκτες. Επεκράτησε σιγή. Η σιωπή μπορεί να είναι χρυσός, κάποτε όμως βλάπτει.

Η σκέψη πλακώνει την ψυχή! Τι μέλλον θα έχουν τα μωσαϊκά τα υπέροχα με τις χρυσές ψηφίδες; Τα μοναδικά στον κόσμο φρέσκα της; Πώς θα καλυφθούν τα ανεπανόληπτα ιστορήματα στους δύο Νάρθηκές της; Δεν υπάρχει ωραιότερη «Παναγία» από την ολόσωμη Παρθένο της Μονής της Χώρας, ωραιότερη «Ανάσταση» από αυτήν του παρεκκλησίου της, τη χίλιες φορές αντιγραφμένη στους διάφορους ναούς. Από την «Εισ' Ἄδου Κάθοδο». Και η μωσαϊκή απεικόνιση της «Κοίμησης» διατηρήθηκε εντελώς άθικτη!

Ο κίνδυνος είναι μεγάλος. Θα υπάρξει καταστροφή. Την ηθική κακοποίηση θα ακολουθήσει η υλική. Θα ξυθούν μάτια, θα γραφούν ονόματα, θα μπουν υπογραφές, όπως έγινε στις εκκλησίες της Μ. Ασίας.

Τα μνημεία μας, κοσμήματα, αρχιτεκτονήματα μοναδικά, κομψοτεχνήματα, μιλούν στην ψυχή, καταπραΰνουν την εσωτερική φουρτούνα, ανεβάζουν στα ουράνια... Νιώθεις υπερηφάνεια και κυρίως θαυμασμό για τους επώνυμους και ανώνυμους δημιουργούς τους. Δεν μπορείς να ξεχάσεις. Πέρασαν τόσα χρόνια κι όμως θυμάσαι...

Θυμάσαι το δίδυμο Μ. Μαυρίδη και Θ. Δόκου, που επισκέπτονταν τα Σάββατα και τις Κυριακές την «Αγία Σοφία» και τη «Μονή της Χώρας». Εφοδιασμένοι με πτυσσόμενη σκάλα (ειδική κατασκευή κατόπιν παραγγελίας σε επιπλοποιό), με φωτογραφικές μηχανές και φακούς για να φωτογραφίσουν τα μωσαϊκά και τα φρέσκα. Στο ερώτημα σε τι θα ωφελούσε η σκάλα, η απάντηση: «Δεν καταλαβαίνεις; Φωτογραφίζοντας από κάτω οι εικόνες παραμορφώνονται. Πρέπει να είσαι στο ίδιο ύψος». Και νιώθεις τα ίδια συναισθήματα όπως τότε που, μαθήτρια τρίτης λυκείου, επισκέφθηκες πρώτη φορά τα δύο χριστιανικά σύμβολα: ΔΕΟΣ.

Πώς γίνεται η μικροψυχία, η εμπάθεια, ο θρησκευτικός φανατισμός να επικρατούν, να θριαμβεύουν, τόσο έντονα, τόσο απροκάλυπτα!

Η Αγία Σοφία, η Μονή της Χώρας θα ανήκουν πάντα στην «Ανθρωπότητα» στην «Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά». Ακόμα και λαβωμένες. Θα είναι πάντα δικές μας, όπως και τα άλλα μνημεία μας. Θα τα διεκδικούμε πάντα. Θα τα διατηρήσουμε στην ψυχή. Θα τα κληροδοτήσουμε διά του λόγου στους απογόνους, κι ας νομίζουν κάποιοι πως μας τα στέρησαν. Το μυαλό, η καρδιά, η ψυχή, η ιδέα, η συνείδηση δεν πολιορκούνται, δεν κυριαρχούνται. Δεν υπάρχει γι' αυτά εκπόρθηση. Ότι αρνείται τη λήθη δεν πεθαίνει, διατηρείται ζωντανό.

Ας ευχηθούμε να σταματήσει η παραβατική συμπεριφορά των γειτόνων. Να σιγήσουν τα τύμπανα του πολέμου, οι προσδοκίες τους, που υποβόσκουν να μην ευοδωθούν. Η αντίθετη περίπτωση θα είναι καταστροφική για όλους. Δεν θα έχει κανένα νόημα ποιος θα κατέχει τα μνημεία.

Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΝΟΣ ΤΟΥΡΚΟΥ ΞΕΝΑΓΟΥ

Μετά τον Μάρτιο επισκέφτηκα για πρώτη φορά την Αγία Σοφία και έκανα την πρώτη μου ξενάγηση. Η πλατεία μπροστά στον χώρο ήταν στρωμένη με ψάθες για την προσευχή και κλειστή γύρω-γύρω με κιγκλιδώματα. Η παρουσία της αστυνομίας ήταν εμφανής παντού και για να μπει κάποιος στην πλατεία έπρεπε να περάσει από αστυνομικό έλεγχο. Η πρόσβαση στην Αγία Σοφία είναι δύσκολη αφού εκτός από τις ώρες προσευχής (11:30-14:30) στη συνέχεια ο χώρος κλείνει για μισή ώρα προκειμένου να γίνει απολύμανση.

Θα ήθελα επίσης να ενημερώσετε τους επισκέπτες για το θέμα ενδυμασίας αφού, όπως και στο Μπλε τζαμί, δεν προσφέρονται εσάρπες και ρούχα δωρεάν. Επειδή το ταξιδιωτικό γραφείο δεν καλύπτει τα έξοδα για αγορά ρουχισμού, όπως μακρύ αδιάβροχο με κουκούλα για τις γυναίκες, οι επισκέπτες είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν 20 τουρκικές λίρες για την αγορά του. Όσον

αφορά την είσοδο αντρών στον χώρο, αυτό υπόκειται στη δικαιοδοσία των υπευθύνων. Έτσι παρατηρείται κάποιοι να εισέρχονται, παρόλο ότι φορούν σορτς, και άλλοι υποχρεούνται να αγοράσουν ρούχα. Καταλαβαίνουμε πως δεν υπάρχει καμία οργάνωση και οι υπεύθυνοι αδυνατούν να πληροφορήσουν και να κατευθύνουν σωστά τον κόσμο.

Μπαίνοντας στην Αγία Σοφία από την κεντρική πύλη, βλέπεις ότι τα μωσαϊκά είναι σκεπασμένα με κάλυμμα. Επειδή ήμουν ενήμερος, είχα συλλέξει λεπτομερείς πληροφορίες για το μνημείο, τα μωσαϊκά και τα παρουσίασα στους επισκέπτες μου. Προτείνω να πράξουν το ίδιο οι συνάδελφοι. Εκτός όμως των καλυμμένων μωσαϊκά, στον εξωτερικό νάρθηκα είχαν αφαιρεθεί όλα τα πανό που συνδέονταν με την Αγία Σοφία και στον εσωτερικό νάρθηκα είχαν τοποθετηθεί, στους δύο αντικρινούς τοίχους, παλιές ξύλινες θήκες υποδημάτων, που προκαλούν άσχημη εντύπωση στους επισκέπτες. Επειδή δεν υπάρχουν σακούλες για τα παπούτσια, όπως στο Μπλε τζαμί, όλοι τα τοποθετούν εκεί. Είπα στην ομάδα μου να μην τα αφήσουν στο συγκεκριμένο σημείο για να μην κλατούν και τα έβαλα μέσα στο σακίδιο μου.

Κάτι άλλο που ήθελα να επισημάνω είναι, ότι οι υπάλληλοι της θρησκευτικής υπηρεσίας ήταν πολύ περιέργοι στην εμφάνιση, με γενειάδα και σκούφους, και έκαναν συνέχεια υποδείξεις στους επισκέπτες. Το σκηνικό ήταν πραγματικά τραγικό, αισθάνθηκα σαν να ζούσα στον μεσαίωνα. Είμαι πολύ απογοητευμένος για τη σημερινή κατάσταση που έχει περιέλθει η Αγία Σοφία. Δυστυχώς, δεν έχει απομείνει τίποτα από τη μυστικιστική ατμόσφαιρα, τη γοητεία, την ενέργεια, τη μαγεία της.

Θα πρέπει να γίνει γνωστό ότι δεν επιτρέπεται η είσοδος στους επισκέπτες στην κολώνα που δακρύζει και στον γυναικωνίτη, αφού και τα δύο είναι κλειστά. Ο κόσμος προσεύχεται εδώ και εκεί, σε όλη την έκταση του χώρου. Η πλειοψηφία τους επιθυμεί να προσευχηθεί κάτω ακριβώς από τον μεγάλο πολυέλαιο της Αγίας Σοφίας, με αποτέλεσμα να ακούγεται ένα διαρκές βουητό.

Για τον Θεό προσοχή!

Μετάφραση: Β.Δ.

εκδηλώσεις

Το Πάσχα του καλοκαιριού, η γιορτή της Παναγίας μας, Μητέρα της Ζωής και της ύπαρξής μας, είναι βαθιά ριζωμένη στη συλλογική μας συνείδηση και στη ρωμική μας παράδοση.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ

Με ιδιαίτερα συναισθήματα χαράς και αγάπης συναχθήκαμε την Κυριακή 23 Αυγούστου, ημέρα αποδόσεως της εορτής της Παναγίας, στον Ιερό Ναό Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μεγάλου Ρεύματος. Με παρουσία και προσέλευση όλων των ενοριτών μας, όλων των Προέδρων και Μελών των Εφοροεπιτροπών της Περιφέρειας Βοσπόρου της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινούπολης, της Φιλοπτώχου Αδελφότητα Μεγάλου Ρεύματος, των Νιχωρίου, Βαφειχωρίου, Βεβεκίου, Ξηροκρήνης, Μεσαχώρου, Διπλοκονίου, Κουσκουτζουκίου, Κανδυλλίου, Τσεγκέλικι εορτάσαμε την ιδιαίτερη αυτή τριπλή εορτή καθώς μαζί με την Απόδοση της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου εορτάζουμε και την ιστορική εικόνα της Παναγίας της Μαυρομολιωτίσσης, η οποία κοσμεί τον νάρθηκα του Ναού μας, αλλά και τα σεπτά ονομαστήρια του Αρχιερατικού Επόπτου της Περιφέρειας μας, Μητροπολίτου Μυριοφύτου και Περιστάσεως κ.κ. Ειρηναίου.

Ο Σεβασμιώτατος επεσήμανε τη μεγάλη ευλογία που λάβαμε σε τούτη την τριπλή εορτή, καθώς είχαμε την ευκαιρία να προσκυνήσουμε τα Ιερά Λείψανα του Αγίου Ιερομάρτυρος Ειρηναίου Επισκόπου Λουγδούνου, του οποίου φέρει το όνομα. Αναφέρθηκε στην ιστορία της ιεράς εικόνας της Παναγίας Μαυρομολιωτίσσης, η οποία κοσμεί τον νάρθηκα του Ναού μας από το 1923. Ευχαρίστησε όλους όσους τίμησαν με την παρουσία τους την εορτή και τα σεπτά ονομαστήρια, ιδιαιτέρως τα Μέλη και τον Πρόεδρο της Κοινότητας κ. Γεώργιο Παπαλιάρη και την Πρόεδρο της Φιλοπτώχου Αδελφότητας κ. Λοξάνδρα Δημοπούλου.

Τίμησαν με την παρουσία τους ο Συντονιστής Εκπαίδευσης κ. Σταύρος Γιωλτζόγλου και ο Εκπρόσωπος του Δήμου Μπεσίκτας κ. Παλάκογλου.

Κατά την προσφώνησή του ο Πρόεδρος της Κοινότητας Μεγάλου Ρεύματος κ. Γεώργιος Παπαλιάρης, αφού καλωσόρισε και ευχαρίστησε τον Σεβασμιώτατο, τους Κληρικούς, τους Επισήμους, τους Προέδρους, τα Μέλη των Εφοροεπιτροπών και όλους τους ενορίτες, επεσήμανε ότι η χαρά της εορτής και των ονομαστηρίων είναι μεγάλη όχι μόνο για τους Μεγαρεμειώτες, αλλά για όλες τις κοινότητες της Περιφέρειας Βοσπόρου καθώς τα ονομαστήρια του Επισκόπου δεν είναι μόνο προσωπική εορτή, αλλά εορτή της Εκκλησίας και όλης της Περιφέρειας που ποιμάνει. Εξήρε τη μεγάλη προσφορά της εικοσιτριετούς Ποιμαντορικής Διακονίας Του με αυταπάρνηση και ζήλο, αλλά και την αγαστή συνεργασία του με όλα τα μέλη της, επ' αγαθώ της Μητρος Εκκλησίας. Τόνισε ιδιαιτέρως την προσφορά του Σεβασμιωτάτου κ. Ειρηναίου, καθώς ως φιλακόλουθος και ιεροπρεπής φρόντισε για την ανάδειξη της εκκλησιαστικής ζωής, και υπό την πνευματική του ποιμαντορία ο Βόσπορος αναδείχθηκε σε πρότυπο Λειτουργικής Ζωής, καθώς κέντρο της είναι η Εκκλησία.

Περαίνων την προσφώνησή του αναφέρθηκε στον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, ο οποίος για την εορτή βρισκόταν στην Αρτάκη, στο Μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης, και προσευχήθηκε υπέρ υγείας του σύμπαντος κόσμου, για να ξεπεράσουμε τη μεγάλη δοκιμασία της πανδημίας του κορωνοϊού που βιώνουμε όλοι και ευχήθηκε πολλά τα έτη Του!

Ακολούθησε υπαίθριος δεξίωσης προς τιμήν του Μητροπολίτη, στο όμορφο προαύλιο του Ναού, τηρουμένων των υγειονομικών μέτρων προστασίας.

ΕΙΣ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΔΕΣΠΟΤΑ

ΣΥΝΑΥΛΙΑ «ΘΕΟΤΟΚΕΙΑ» ΣΤΟ ΝΙΧΩΡΙ

Την Κυριακή 23 Αυγούστου 2020 πραγματοποιήθηκε στον προαύλιο χώρο του Ι. Ναού της Παναγίας της Κουμαριώτισσας στο Νιχώρι Βοσπόρου, συναυλία στα πλαίσια του φεστιβάλ Θεοτόκεια 2020. Στην εκδήλωση παρευρισκόταν ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Λάκης Βίγκας και Νεοχωρίτες, που προηγουμένα είχαν παρακολουθήσει τον πανηγυρικό Εσπερινό.

Στη συναυλία, που προλόγισε ο Μιχάλης Χανούτογλου, έλαβε μέρος ο Κωνσταντινουπολίτης τραγουδιστής και κιθαρίστας Γιάννης Κορδομενίδης και οι μουσικοί Cem Tuncer στο μπουζούκι, Cem Uzer στα πλήκτρα, Murat Ersöz στα κρουστά και Aret Khrimiyan στο μπάσο. Κατά τη διάρκεια της συναυλίας το γνωστό χορευτικό δίδυμο «Ακτίνες», Alen Büyükkumciyan και Bertan Baskan και οι ερασιτέχνες Νεοχωρίτες Αναστασία Κατσέλη και Μιχάλης Χανούτογλου συμμετείχαν με ελληνικούς χορούς. Το μουσικό πρόγραμμα διήρκεσε περίπου 2 ώρες.

Η εκδήλωση αποφασίστηκε να μεταδοθεί από το Facebook και το Youtube, λόγω της πανδημίας, η οποία έχει αλλάξει την καθημερινότητα όλων και δεν ήταν δυνατό να μην επηρεάσει και τις φετινές εκδηλώσεις Θεοτόκεια 2020.

Στον αρχικό προγραμματισμό προβλεπόταν συναυλία με την πολυμελή χορωδία του «Ιδρύματος Ανταλλαγέντων της Συνθήκης Λαζάνης», η οποία όμως, λόγω της πανδημίας, αναβλήθηκε.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ DR. ASNU BILBAN YALÇIN ΣΤΑ «ΘΕΟΤΟΚΕΙΑ» 2020

Πραγματοποιήθηκε στον νάρθηκα του Ι. Ναού Παναγίας Κουμαριώτισσας στο Νιχώρι Βοσπόρου, ομιλία της καθηγήτριας Dr. Asnu Bilban Yalçin με θέμα «Μια πόλη κράτος - Ο πολιτισμός μιας πόλης - Η αντίληψη για τον πολιτισμό και την τέχνη στο Βυζάντιο».

Το απόγευμα της 9ης Αυγούστου 2020, μετά την ιερή ακολουθία στην Παναγία Κουμαριώτισσα, χοροστατώντος του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίος, ακολούθησε στον νάρθηκα του ναού, ομιλία της καθηγήτριας Dr. Asnu Bilban Yalçin, Προέδρου του Τμήματος Ιστορίας και Τέχνης του Παν/μίου Κωνσταντινούπολης με θέμα: «Μια πόλη κράτος-Ο πολιτισμός μιας πόλης-Η αντίληψη για τον πολιτισμό και την τέχνη του Βυζαντίου».

Ήταν η πρώτη που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ετήσιων εκδηλώσεων «Θεοτόκεια 2020». Παραβρέθηκαν ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, ο Σεβ. Μητροπολίτης Μυριοφύτου και Περιστάσεως κ. Ειρηναίος, ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Αβύδου κ. Κύριλλος, η Πρόξενος της Ελλάδος στην Κωνσταντινούπολη κ. Δανάη Βασιλάκη, ο Συντονιστής Εκπαίδευσης κ. Σταύρος Γιωλτζόγλου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Λάκης Βίγκας ως οικοδεσπότης, αρκετοί επίτροποι και συμπολίτες μας, που προηγουμένως είχαν παρακολουθήσει την ιερά ακολουθία.

Στην ομιλία της, κράτησε περίπου μια ώρα η Dr. Asnu Bilban Yalçin, αναφέρθηκε λεπτομερώς στην ίδρυση της Κωνσταντινούπολης το 330 μ.Χ., στη δημοκρατική διακυβέρνησή της, στα έργα που κατασκευάστηκαν – ειδικότερα στην περιοχή του Σουλτάν Αχμέτ, που βρισκόταν ο μεγάλος ιππόδρομος. Εδώ, είπε, μαζευόταν ο λαός όχι μόνο για τις ιπποδρομίες αλλά και για διάφορες εκδηλώσεις παρουσία πάντα του αυτοκράτορα. Αναφέρθηκε εκτενώς στα καταπληκτικά μωσαϊκά και τις αγιογραφίες που αναδεικνύουν άριστα τα πιο όμορφα και καλοδιατηρημένα βυζαντινά αρχιτεκτονικά έργα της εποχής, ενώ πρόβαλε σε οθόνη σχετικές εικόνες με το θέμα της.

Μετά την ομιλία της ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Λάκης Βίγκας ευχαρίστησε εκ μέρους όλων την ομιλήτρια και κάλεσε τους παριστάμενους να περάσουν στη δεξίωση με τον πλούσιο μπουφέ που επιμελήθηκαν οι εθελόντριες και οι κυρίες της περιοχής.

τέχνη του λόγου

ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Αναμενόμενες εθνικιστικές εξάρσεις

Φυσικά και ο οθωμανικός κόσμος δεν θα καθόταν με σταυρωμένα τα χέρια. Μετά το πρώτο ταρακούνημα που επέφερε η κατοχή της Σμύρνης, άρχισαν να ξυπνούν τα εθνικιστικά πάθη. Πρώτα μέσα στην Πόλη. Οι χοτζάδες καλούσαν σε προσευχή «Αλλαχού Ακμπάρ», μια επίκληση που αντηχούσε σαν ηχώ από μιναρέ σε μιναρέ και άγγιζε τα πλήθη.

Μάρτυρας αυτού του εθνικιστικού ξεσηκωμού υπήρξε εκείνη την ημέρα η Κατερίνα. Όταν στην προσπάθειά της να μάθει για τις εξελίξεις στη δεύτερη πατρίδα της, την Οδησό, είχε επισκεφτεί το Πατριαρχείο, ξέροντας πως πολλοί πρόσφυγες από όλη τη Ρωσία πήγαιναν εκεί για να προσευχηθούν. Απογοητευμένη από τις πληροφορίες που, είχε συγκέντρωση βρέθηκε να περπατά στους αχανείς δρόμους της δυτικής πλευράς της Πόλης. Ξαν έφτασε εμπρός στο μεγάλο επιβλητικό Μπλε Τζαμί,¹ διαπίστωσε πως ένα ετερόκλητο πλήθος προσπαθούσε να προσεγγίσει ένα από μακριά ορατό, υπερυψωμένο σημείο. Μια νεαρή, λεπτοκαμωμένη γυναίκα, ανεβασμένη σε μια αυτοσχέδια εξέδρα, με ακάλυπτο το πρόσωπό της, ντυμένη με ένα μαύρο φουστάνι, με παλλόμενη φωνή μιλούσε για τη Σμύρνη. Κατηγορούσε τους ξένους που με τις δολοπλοκίες τους, για δικά τους οφέλη είχαν στρέψει τον ελληνικό λαό ενάντια στους Τούρκους, ενώ για χρόνια παρά τις διαφορές τους ζούσαν αρμονικά. «Ξαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο Βενιζέλος διεκδικεί όλα μας τα εδάφη από το Αιγαίο μέχρι τα νησιά, ακόμη και την πρωτεύουσά μας την Πόλη» βροντοφώναζε και παρότρυνε τον κόσμο να μην σκύψουν το κεφάλι και να μην δεχτούν τη θανατική τους καταδίκη.

Τρομοκρατημένη από τον αλαλαγμό του πλήθους που τη ζητωκραύγαζε, η Κατερίνα κατάφερε να προσπεράσει τον όχλο και να μεταχειριστεί κάθε μέσον, ώστε να βρεθεί στην Οδό του Πέρα. Εκεί μονάχα ένιωθε ασφάλεια, αφού ήταν γεμάτη από πλήθος ξένων και Ελλήνων, που σουλάτσαραν αδιάφορα, κάτω από τις συμμαχικές σημαίες, σαν

ΤΗΣ
ΖΩΗΣ
ΤΑΤΑΚΗ-
ΙΩΣΗΦΙΔΟΥ

να μην συνέβαινε τίποτε.

Αργότερα θα μάθαινε από τον πατέρα της πως η γυναίκα που ξεσήκωνε τα πλήθη δεν ήταν άλλη από τη μεγάλη ποιήτρια και συγγραφέα, αλλά και φλογερή συνήγορο των δικαιωμάτων της γυναίκας. Μια προσωπικότητα που σίγουρα θα έπαιζε σημαντικό ρόλο στον αγώνα των Οθωμανών κατά των κατακτητών. Το όνομά της ήταν Χαλιντέ Εντίπ.

Άλλωστε τον Απρίλιο της ίδιας χρονιάς (το 1919) ο Μουσταφά Κεμάλ, ένας αξιωματικός που είχε πολεμήσει με επιμονή τις δυνάμεις του ANZAC² στην Καλλίπολη και είχε αγωνιστεί σκληρά για να αναχαίσει τη βρετανική προέλαση στη Μικρά Ασία, του ανατέθηκε το αξίωμα του γενικού επιθεωρητή των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων στη βόρεια Ανατολία. Βρισκόμενος στην Κωνσταντινούπολη, εκλήθη σε ακρόαση από την Υψηλή Πύλη. Σε εκείνη τη συνάντηση λέγεται πως του δόθηκε η εντολή από τον σουλτάνο: «Πασά μου ίσως εσύ είσαι ικανός να σώσεις το έθνος». Αυτό ακριβώς πιστεύεται πως σκόπευε να κάνει ο Κεμάλ. Αλλά με πολύ διαφορετικό τρόπο, από εκείνον που φανταζόταν ο σουλτάνος. Μια απόφαση, μια κίνηση που σίγουρα θα ανησυχούσε τους συμμάχους αλλά και υπήρχε φόβος να παίξει σημαντικό ρόλο στη μοίρα της Σμύρνης. Καθώς η ελληνική κατοχή έβαζε στο στόμα των Τούρκων εθνικιστών μια ισχυρή πολεμική κραυγή «Η Σμύρνη πρέπει να απελευθερωθεί». Μια κραυγή που δημιουργούσε ανησυχία και φόβο ακόμη και μέσα στην Κωνσταντινούπολη, όταν στις 19 Μαΐου ο Μουσταφά Κεμάλ έφτανε στη Σαμψούντα με την αυτοπεποίθηση και τον ζήλο της εθνικιστικής του εξάρσης.

* * *

Όλα όσα συνέβαιναν δημιουργούσαν μια ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα στην Πόλη. Μοναδικό θέμα συζήτησης ήταν το ερωτηματικό της επόμενης μέρας. Μολονότι όλα στα γύρω ήταν ποτισμένα με μια ρευστότητα, η οικογένεια Γαρουφαλίδη εξακολουθούσε να βαδίζει στο δικό της μέλλον, στη δική της καθημερινότητα.

Και ήρθε η μέρα εκείνη που μέσα σε επιφωνήματα και εναγκαλισμούς, ντυμένος με

τη σχολική περιβολή ξεκινούσε ο Ανδρέας στην πρώτη τάξη του Δημοτικού σχολείου του Νεοχωρίου.

Η Μαρίτσε ξαναζούσε εκείνες τις εποχές που νεαρή μητέρα κρατούσε από το χέρι πρώτα την Κατερίνα και αργότερα τον Αλέξανδρο, για να τους οδηγήσει στο σχολείο. Πριν φύγουν από το σπίτι, μακιγιαρίστηκε ελαφρά, αρωματίστηκε, φόρεσε ένα κομψό γαλάζιο ταγιεράκι και κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Το πρόσωπό της ήταν κάπως φρέσκο ακόμη, όμως οι ασημένιες ανταύγειες που πλαισίωναν το μέτωπό της, έδειχναν την ηλικία της. Σήκωσε τους ώμους αδιάφορα, πήρε από το χέρι τον Ανδρέα και βγήκαν στον δρόμο. Η μικρή Ελπινίκη, σκυθρωπή λιγάκι που έχανε την παρέα της, έτρεξε στο παράθυρο για να τους κουνήσει το χέρι με ένα κάπως θλιμμένο βλέμμα. Είχε ζηλέψει και το έδειχνε. Ήξερε πως εκείνη ήταν μικρότερη και θα πήγαινε την επόμενη χρονιά σχολείο. Βέβαια θα έπρεπε να συμβιβαστεί και να περιμένει να μεγαλώσει.

Η Κατερίνα από την άλλη πλευρά, παρατηρούσε να κυλούν οι μήνες της σιωπής και η αβεβαιότητα της προσμονής μεγάλωνε. Καμιά είδηση, κανένα σημάδι ελπίδας δεν είχε από την Οδησό. Από τον αγαπημένο της Νικόλαο. Επωφελούμενη από τις γνωριμίες του πατέρα της, έτρεχε από προξενείο σε προξενείο για να μάθει τα νέα που έφταναν καθυστερημένα.

Μετά το τέλος του πολέμου, τις επίπονες διαπραγματεύσεις για την ειρήνη είχε τελειώσει και ο εμφύλιος στη Ρωσία. Μέσα στα τελευταία δύο χρόνια πολλές φορές θα άλλαζε στο Κίεβο η εξουσία. Στο τέλος θα νικούσαν οι μπολσεβίκοι. Η Κατερίνα ούτε που ήξερε ποιους υποστήριζε ο Νικόλαος. Για ένα μόνο πράγμα ήταν σίγουρη, πως ήταν βαθιά πατριώτης.

Μέσα σ' αυτόν τον ορυμαγδό των συναισθημάτων της, είχε να τακτοποιήσει και τα οικονομικά της, αφού δεν μπορούσε να συμπεραίνει το μέλλον. Η άγνοιά της σε τέτοια θέματα ήταν τρομερή, αφού όλα αυτά τα είχε αναλάβει ο Νικόλαος. Για πρώτη φορά ένιωθε την ευθύνη να τη βαρύνει απέναντι στο παιδί της. Και ήρθε η στιγμή της πραγματικότητας. Όταν ένα βράδυ ο πατέρας της

την κάλεσε στο γραφείο του, έκλεισε τις πόρτες και της έθεσε ωμά την πραγματικότητα. «Δυστυχώς Κατερίνα μου δεν είναι τόσο ρόδινη η κατάσταση. Τα ρούβλια που μου έστελνε ο Νικόλαος, αν και ήταν αρκετά ώστε σήμερα να έχεις μια τρανταχτή περιουσία στο όνομά σου, αυτά σχεδόν δεν υπάρχουν. Όπως ξέρεις αυτήν τη στιγμή, με την αλλαγή του καθεστώτος, έχουν χάσει τελείως την αξία τους. Ευτυχώς που κάποια απ' αυτά είχα προλάβει να τα μετατρέψω σε χρυσές λίρες και αυτήν τη στιγμή υπάρχει ένα σεβαστό ποσό που το φυλάω για σένα. Ελπίζω να μην το χρησιμοποιήσεις ποτέ, να είναι η ασφάλειά σου, η δική σου και της εγγονής μου. Εγώ, ευτυχώς, ποτέ δεν μετέτρεψα τα κέρδη μου σε ρούβλια. Αν και πολλοί Κωνσταντινουπολίτες το είχαν κάνει, αφού το ρούβλι είχε μεγαλύτερη αξία κι από τον χρυσό. Θα προσπαθήσω να σας στηρίξω, ότι και να σας συμβεί δεν θέλω να θορυβηθείς. Όσο για τα κοσμήματα που έφερες μαζί σου, αυτά θα μείνουν ασφαλισμένα στο χρηματοκιβώτιό μας για να τα έχει η Ελπινίκη μας όταν μεγαλώσει».

Η Κατερίνα άκουε και δεν άκουε τα λεγόμενα του πατέρα της. Την είχε κυριέψει ο φόβος. Αναρωτιόταν τι να σκεφτόταν άραγε όταν προσπαθούσε να της εξηγήσει όλα αυτά. Σε ποιους ανεξήγητους συνειρμούς είχε φτάσει για να προσπαθεί να την καθησυχάσει. Μήπως είχε αρχίσει να πιστεύει πως ο Νικόλαος δεν θα κατάφερνε να φύγει από την Οδησό; Μήπως άδικα τον περίμενε; Τα περιστατικά που της ανέφεραν Ρώσοι πρόσφυγες σκίαζαν τη μεγάλη αλλαγή που είχε συντελεστεί και ένιωθε πως όλο και πιο πολύ την απομάκρυναν από τον άνθρωπό της, τον μοναδικό άνδρα που λάτρεψε στη ζωή της.

Εκείνο το βράδυ δεν κατάφερε να κοιμηθεί. Πνιχτά αναφιλητά τάραζαν το κορμί της, έως ότου εξουθενωμένη πια αφέθηκε σε έναν ύπνο ταραγμένο γεμάτο εφιάλτες.

Συνεχίζεται

1. Μπλε Τζαμί: Χτίστηκε μεταξύ 1609-1616 από Σουλτάν Αχμέτ τον Α' με σκοπό να ξεπεράσει την Αγία Σοφία σε ομορφιά.

2. ANZAC: Αυστραλιανός και Νεοζηλανδικός στρατός, κάτω από τις διαταγές των Άγγλων.

ΣΤΑΘΗΣ ΚΕΦΑΛΟΥΡΟΣ

Ο ΑΔΑΜ ΟΝΟΜΑΤΙΖΕΙ ΤΑ ΖΩΑ

αφορισμοί

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΕΜΒΟΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΟΥΤΣΟΓΛΟΥ

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ

Στο Γεωπολιτικό Αίνιγμα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ

ΣΤΕΛΙΟΣ Χ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Η ΑΝΕΡΑΣΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣΚΥΡΙΑ ΕΡΑΣΜΙΑ

και άλλες ιστορίες γυναικών σε απόγνωση

διηγήματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ

αφιέρωμα

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ:
ΥΠΟΜΕΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΘΑ

Στα τραγικά γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου του '55, στην πρόσφατη μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε ισλαμικά τεμένη και στην κλειστή, από το 1971, Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης, αναφέρθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, κατά τη διάρκεια ομιλίας του, στην Αίθουσα Τελετών της Σχολής, με αφορμή τη χειροτονία του Ιερολ. Διακόνου κ. Μελετίου Στεφανάτου (6/9/2020).

«Σήμερα για την Θεολογική Σχολή της Χάλκης -έστω και εάν δεν λειτουργεί, για εμάς είναι πάντοτε η Θεολογική Σχολή της Χάλκης- και για την ιστορική Ιερά Μονή της Αγίας Τριάδος είναι μια μεγάλη, και ιστορική και ευφρόσυνος και χαρμόσυνος ημέρα. Όταν λειτουργούσε η Σχολή και ήμασταν μαθηταί εδώ είχαμε πολλές παρόμοιες χαρές, συγκινήσεις, ευκαιρίες πνευματικής ανατάσεως, διότι είχαμε πολύ συχνά πολλές χειροτονίες, όπως σήμερα του πατρός Μελετίου. Όσοι αποφάσιζαν να ενταχθούν εις τον Ιερόν Κλήρον, το αποφάσιζαν από τα νεανικά τους χρόνια, όταν ήσαν τελειόφοιτοι ή προτελειόφοιτοι, και συνήθως τους χειροτονούσε ο τότε Πρόεδρος της Εφορείας, ο μακαριστός Πριγκηποννήσων Δωρόθεος.

Ήρθαν εν συνεχεία τα πέτρινα χρόνια για την Σχολή, τα οποία δυστυχώς συνεχίζονται με την αναστολή της λειτουργίας της, παρά πάσαν έννοιαν δικαίου. Του χρόνου συμπληρώνονται 50 χρόνια από την αποφράδα ημέρα της διακοπής της λειτουργίας της Σχολής μας. Και δυστυχώς δεν ήταν η μόνη αποφράς ημέρα των τελευταίων ετών για το Πατριαρχείο μας, για την Χάλκη, για την Ομογένεια.

Πριν από το '71, που έκλεισε η Σχολή μας, είχαμε τα Σεπτεμβριανά γεγονότα, σαν σήμερα. Σήμερα είναι τα 65 χρόνια από την τραγική εκείνη νύκτα της 6ης προς την 7η Σεπτεμβρίου του '55, που η βαρβαρότης κατέστρεψε τα σπίτια, τα καταστήματα, τις Εκκλησίες, νομοταγών και αθώων ανθρώπων. Ακόμη και τα Κοιμητήριά τους, βεβηλώθηκαν και αυτά, και ασέβησαν οι όχλοι εις βάρος των νεκρών μας. Ούτε ίχνος πολιτισμού, ούτε ίχνος ευαισθησίας.

Και πριν από λίγες εβδομάδες η μετατροπή της Μεγάλης Εκκλησίας σε τέμενος. Και λίγο αργότερα της ωραιότατης Μονής της Χώρας επίσης σε τέμενος. Ωσάν να μην

υπάρχουν αρκετά τεμένη στην Πόλη, ωσάν να υπάρχει ανάγκη για περισσότερους τόπους λατρείας των πιστών της επικρατούσης ενταύθα θρησκείας, έσπευσαν οι κρατούντες να προβούν εις αυτές τας αποφάσεις και πράξεις, αι οποίαι μας προσβάλλουν, μας θίγουν την ταυτότητά μας, την ιστορία μας, τον πολιτισμό μας. Και υπομένουμε, και προσευχόμεθα».

Επισήμανε ότι «μέσα σε αυτά τα πένθιμα, τα δυσάρεστα, τα απαράδεκτα, έρχονται και στιγμές ευφροσύνης και αγαλλιάσεως, όπως είναι η σημερινή για την Χάλκη και για όλους μας». Εξήρε την εργατικότητα, τη σεμνότητα και την αφοσίωση του νέου κληρικού στα ιερά και τα όσια του Γένους και ανέφερε πως κατά τα τελευταία 50 χρόνια που είναι κλειστή η Σχολή το Πατριαρχείο έφερε άξιους και μορφωμένους κληρικούς από το εξωτερικό προκειμένου να διακονήσουν στο Φανάρι. Εξέφρασε, μάλιστα, τις ευχαριστίες του προς την Αγιοτάτη Εκκλησία της Ελλάδος. Ιδιαίτερως ευχαρίστησε τον Σεβ. Μητροπολίτη Γλυφάδας κ. Αντώνιο, από την Επαρχία του οποίου προέρχεται ο νέος κληρικός.

Τη χειροτονία του νέου κληρικού είχε τελέσει νωρίτερα, κατά τη Θεία Λειτουργία στο Καθολικό της Ι. Μονής Αγίας Τριάδος, ο Ηγούμενός της, Θεοφιλ. Επίσκοπος Αραβισσού κ. Κασσιανός.

Στην ομιλία που έκανε, μετά τη Θεία Λειτουργία, στην Αίθουσα Τελετών της Σχολής, ο Ιερολ. Διάκονος κ. Μελέτιος εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του και την απόλυτη αφοσίωσή του προς τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη.

Ο Παναγιώτατος παρέστη συμπροσευχόμενος στη χειροτονία του νέου κληρικού.

Εκκλησιάστηκαν επίσης οι Σεβ. Μητροπολίτες Γέρων Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριος και Μύρων κ. Χρυσόστομος, ο οποίος εκπροσώπησε την Εφορεία της Ι. Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης, ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Ανθηδώνος κ. Νεκτάριος, Επίτροπος του Παναγίου Τάφου στην Πόλη, η μητέρα, η αδελφή και άλλοι συγγενείς του νέου κληρικού, και πιστοί από τα Πριγκηπόννησα και την Πόλη.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΩΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΩΝ 1955
ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
Κ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΟΥΜΑΚΗ

Το απόγευμα της 6ης Σεπτεμβρίου 2020 παρακολουθήσαμε διαδικτυακά αφιέρωμα για τη συμπλήρωση 65 χρόνων από το πογκρόμ της 6ης Σεπτεμβρίου 1955 εναντίον του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, που διοργάνωσε το International Hellenic Association (IHA). Θέμα «Οι αναμνήσεις ενός Κωνσταντινουπολίτη» με ομιλητή τον κ. Λεωνίδα Κουμάκη, νομικό και συγγραφέα.

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Τη διαδικτυακή παρουσίαση, στην οποία συμμετείχαν 40 περίπου ακροατές, ξεκίνησε ο Πρόεδρος του IHA κ. Ευάγγελος Ρήγγος καλωσορίζοντας το κοινό. Πληροφόρησε ότι μεταξύ του ακροατηρίου υπήρχαν Έλληνες των ΗΠΑ και τρεις πρέσβεις επί τιμή. Στη συνέχεια ο Δρ. Αθανάσιος Σαραντόπουλος προλόγισε το θέμα και παρουσίασε το βιογραφικό του κ. Λεωνίδα Κουμάκη.

Η εισήγηση του κ. Κουμάκη διήρκεσε περίπου 20 λεπτά. Ο ομιλητής, αφού καλωσόρισε το ακροατήριο, ξεδίπλωσε τις αναμνήσεις του από την ολέθρια νύκτα της 6ης προς την 7η Σεπτεμβρίου 1955 με το οργανωμένο πογκρόμ της τότε τουρκικής κυβέρνησης κατά του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης. Διάβασε τμήμα αδημοσίετου δοκιμίου, που έχει αποστείλει στη Ρωμίων Πράξεις για να συμμετάσχει, εκτός συναγωνισμού, σε διαγωνισμό που προκήρυξε η ομάδα.

Ο κ. Κουμάκης, που στα Σεπτεμβριανά ήταν 6 ετών μετέφερε με λεπτομέρεια αυτά που συνέβησαν στην οικογένειά του και στους γύρω του Κωνσταντινουπολίτες εκείνη τη νύκτα, εκείνη την περίοδο.

Με το τέλος της ομιλίας του υποβλήθηκαν δέκα ερωτήσεις σχετικές με τα ελληνοτουρκικά θέματα της τότε και της σημερινής εποχής και για το πογκρόμ, στις οποίες απάντησε.

ΤΕΟΝΤΟΡ ΣΤΟΡΜ

ίμενζεε

Μετάφραση:
Ηλίας Τριανταφύλλου

αφιέρωμα

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ Α΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΡΤ ΓΙΑ ΤΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΑ

Το βράδυ της Κυριακής 6 Σεπτεμβρίου 2020 μεταδόθηκε από το Α΄ Πρόγραμμα της ΕΡΤ, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κωνσταντινουπολιτών, η ραδιοφωνική εκπομπή «Αποσκευές» με θέμα «65 χρόνια μετά τα Σεπτεμβριανά του 1955 στην Κωνσταντινούπολη». Ήταν η πρώτη χρονιά που λόγω του κορωνοϊού οι εκδηλώσεις μνήμης των Σεπτεμβριανών οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν, από τους εδώ συλλόγους, από το διαδίκτυο και το ραδιόφωνο.

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Παρακολουθήσαμε από τον ραδιοθάλαμο του Α΄ Προγράμματος της ΕΡΤ την εντυπωσιακή και αποκαλυπτική δίωρη εκπομπή-αφιέρωμα «Αποσκευές» με θέμα «Σεπτεμβριανά του 1955 στην Κωνσταντινούπολη-65 χρόνια μετά».

Η εκπομπή οργανώθηκε και συντονίστηκε από τον δημοσιογράφο κ. Θωμά Σίδηρη της ΕΡΤ, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κωνσταντινουπολιτών και τον πρόεδρο κ. Γιώργο Λεύκαρο.

Ξετυλίχτηκε το χρονικό των δραματικών γεγονότων του Σεπτεμβρίου 1955 στην Κωνσταντινούπολη, μέσα από λεπτομερείς προφορικές μαρτυρίες και καταγραφές. Μεταδόθηκαν ηχογραφημένες μαρτυρίες των αιώνιων δημοσιογράφων Δημήτρη Καλουμένου και Γεωργίου Καράγιωργα, που κάλυψαν τα γεγονότα. Ζωντανά από τον ραδιοθάλαμο αναφέρθηκε στα γεγονότα της γειτονιάς του στα Ταταύλα, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών κ. Γιώργος Λεύκαρος. Στα περιστατικά εκείνης της νύκτας στις περιοχές που κατοικούσαν αναφέρθηκαν με τηλεφωνικές συνδέσεις οι κ.κ. Διονύσιος Αγγελόπουλος για το Πέρα, Θεμιστοκλής Παχόπουλος για τα Ψωμαθεία, Θεοφάνης Βασαγιώργης για το Μόδι και τη Μεγάλη Σχολή, Ιωσήφ Κωνσταντινίδης για το Τσενγκέκιοϊ.

Στα διαλείμματα της εκπομπής ακούστηκαν μουσικά κομμάτια σχετικά με την Κωνσταντινούπολη. Ο Χρήστος Τσιαμούλης δώρισε για την εκπομπή «Το βαλς της Κωνσταντινούπολης», μια ολοκαίνουρια οργανική σύνθεσή, που ακούστηκε για πρώτη φορά από την Ελληνική Ραδιοφωνία.

Η αφιερωματική αυτή παρουσίαση έκλεισε με το «Έχε γεια Παναγιά».

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΚ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ Β.Ε.

Με την πανδημία, πολλές ήταν φέτος οι διαδικτυακές εκδηλώσεις μνήμης που έγιναν με τη συμπλήρωση 65 χρόνων από τα Σεπτεμβριανά του 1955 στην Κωνσταντινούπολη. Μεταξύ αυτών και της Ένωσης Ομογενών Εκ Κωνσταντινουπόλεως Β.Ε. Ελλάδος την Κυριακή 6η Σεπτεμβρίου 2020.

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Προλόγισε ο Πρόεδρος της Ένωσης κ. Πολύβιος Στράντζαλης, ο οποίος μετά το καλωσόρισμα στους ακροατές ξεδίπλωσε την πολιτική της Τουρκίας από το 1908 ενάντια στους Ρωμιούς της Κωνσταντινούπολης, αναφερόμενος αναλυτικά στις ημερομηνίες-σταθμούς, 1932, 1941, 1955, 1964 και τέλος 1974. Εξιστόρησε τις καταστροφές που έγιναν τη νύκτα της 6ης προς 7η Σεπτεμβρίου 1955 και τελειώνοντας είπε ότι φέτος ήταν η πρώτη χρονιά που το Δ.Σ. της Ένωσης αποφάσισε να μεταδώσει την εκδήλωση για τα Σεπτεμβριανά μέσω διαδικτύου με κύριο ομιλητή τον Πρόεδρο της Οι.Ομ.Κω. Ομότιμο Καθηγητή κ. Νίκο Ουζούνογλου τον οποίο ευχαρίστησε εκ μέρους του Δ.Σ. και των μελών της Ένωσης Ομογενών Εκ Κωνσταντινουπόλεως Β.Ε.

Ακολούθησε η ειδική γραμματέας της Ένωσης κ. Αναστασία Δημοπούλου, η οποία ανέγνωσε το βιογραφικό του ομιλητή.

Ο κ. Νίκος Ουζούνογλου ανέπτυξε το θέμα «Ιστορική ευθύνη για τα 65 χρόνια από τα Σεπτεμβριανά και ποιες οι ιστορικές μας ευθύνες ως Έλληνες και Κωνσταντινουπολίτες». Ξεκίνησε παρομοιάζοντας τα Σεπτεμβριανά με τη «Νύκτα των κρυστάλλων» των Ναζί. Αναφέρθηκε στις εκδηλώσεις, όχι μόνο των Σεπτεμβριανών, που οργανώνονται κάθε χρόνο από το 2007 που ιδρύθηκε η Οι.Ομ.Κω.

Ξετύλιξε το ιστορικό των γεγονότων, ξεκινώντας από το 1908, έτος επικράτησης των Νεότουρκων που είχαν προγραμματίσει τον αφανισμό του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας και φυσικά της ευημερούσας κοινότητας της Πόλης. Ο κ. Ουζούνογλου πριν κλείσει την ομιλία του αναφέρθηκε και σε αυτό που ασχολείται η Οι.Ομ.Κω., την παλινόστηση δηλαδή νέων εθελοντών για την αναζωογόνηση της Ρωμιόσνης της Κωνσταντινούπολης.

ΔΕΝ ΞΕΧΑΣΑΜΕ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ 6^{ΗΣ} - 7^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Είναι τιμή για τους εναπομείναντες συμπατριώτες μας, αλλά και για εμάς που εκδιωχτήκαμε, ότι ο Δήμαρχος Πριγκηποννήσων κ. Erdem Gül –ανήκει στο αντιπολιτευόμενο CHP– διοργάνωσε στις 8 Σεπτεμβρίου 2020 για δεύτερη χρονιά εκδήλωση «Δεν ξεχάσαμε την επέτειο μνήμης των 65 ετών από τα γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου» στον κήπο του Πολιτιστικού Κέντρου Çelik Gülersoy Πριγκήπου. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν αρκετοί Ρωμιοί και Αρμένιοι κάτοικοι του νησιού και ο ιερέας π. Τσιρόπουλος.

Στην ιστοσελίδα του Δήμου Πριγκηποννήσων αναφέρεται: «Πέρασαν 65 χρόνια από την οργανωμένη επίθεση που έγινε εναντίον των Ρωμιών. Οι Νησιώτες δεν ξέχασαν εκείνες τις ντροπιαστικές, θλιβερές ημέρες», γι' αυτό το Συμβούλιο Πολιτών και το Συμβούλιο Πολιτιστικής Κληρονομιάς Πριγκηποννήσων διοργάνωσαν εκδήλωση μνήμης για το «Δικαίωμα Δικαιοσύνης των 65 ετών από τα γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου».

«Με τις διαφορετικότητές μας πορευόμαστε όλοι μαζί με ειρήνη»

Ο Δήμαρχος Πριγκηποννήσων κ. Erdem Gül εξέφρασε τη λύπη του για όσα συνέβησαν πριν από 65 χρόνια, τονίζοντας ότι πρέπει να υπάρχει αδελφοσύνη και ειρήνη. Στις 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 ξεθωριάσανε τα χρώματα αυτής της χώρας. Συνέχισε λέγοντας ότι η διαφορετικότητα είναι πλούτος και πρέπει πάντα να υπερασπιζόμαστε την πολλαπλότητα και όχι τη μοναδικότητα. Τέλος δήλωσε, ότι ζούμε όλοι μαζί ειρηνικά στα Πριγκηπόννησα και ευχήθηκε ειρήνη στην περιοχή και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στην εκδήλωση υπενθυμίστηκαν τα θλιβερά γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου 1955 και ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού των νησιών απομακρύνθηκε από τον τόπο που γεννήθηκε λόγω παραβίασης των νόμιμων δικαιωμάτων τους. Αναφέρθηκαν ακόμα στα δικαιώματα ζωής και δικαιοσύνης των πολιτών μιας πόλης, μιας χώρας, που αφορούν όλους τους πολίτες. Εξετάστηκε τι προκάλεσε τη βία, την καταστροφικότητα, τις απώλειες και τονίστηκε ότι όλοι πρέπει να αντιληφθούμε τις ευθύνες μας για να μην βιώσουμε ξανά τέτοιο πόνο.

Στην εκδήλωση, που συντόνισε ο εκπαιδευτικός κ. Zeki Coşkun, αναφέρθηκαν καταδικάζοντας τις επιθέσεις η κ. Neşe Erdilek από την Επιτροπή Πολιτών, ο κ. Korhan Gülmüş από την Ομάδα Παγκόσμιας Κληρονομιάς Πριγκηποννήσων, ο συγγραφέας κ. Osman Balcigil. Ο Αρμένιος κ. Migirdis Timurcuoglu, που ήταν τότε παιδί, διηγήθηκε τα γεγονότα στα οποία υπήρξε μάρτυρας. Εντύπωση έκανε η ομιλία του κ. Ουζούνογλου, Προέδρου της Οι.Ομ.Κω. που μίλησε από την Ελλάδα και είπε γιατί οι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης πρέπει να διατηρήσουν δεσμούς με τις πόλεις που γεννήθηκαν.

Η εκδήλωση μνήμης τελείωσε με την κ. Χριστίνα Ζεγκίνογλου, η οποία διεξάγει έρευνα και μελέτες σχετικά με την κοινωνική μνήμη, και διάβασε αποσπάσματα για τα γεγονότα του 1955 από το μυθιστόρημα του Ahmet Ümit.

αφιέρωμα

65 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΟΓΚΡΟΜ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

Το απόγευμα της Δευτέρας 7 Σεπτεμβρίου 2020 παρακολουθήσαμε διαδικτυακά την εκδήλωση της Οι.Ομ.Κω. για τα Σεπτεμβριανά. Η ταυτόχρονη μετάφραση, ελληνικά, τουρκικά, γινόταν από τον κ. Ουζούνογλου.

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Η παρουσίαση, διάρκειας περίπου μιας ώρας, ξεκίνησε με τον Πρόεδρο της Οι.Ομ.Κω. κ. Νικ. Ουζούνογλου, ο οποίος καλησπέρισε το ακροατήριο, που έφτασε κάποια στιγμή τα 130 περίπου άτομα.

Αναφέρθηκε στις εκδηλώσεις μνήμης των Σεπτεμβριανών, που οργάνωναν επί σειρά ετών τα σωματεία και πρόσθεσε ότι φέτος θα μιλήσουν για το μέλλον της Κωνσταντινούπολης και το τι πρέπει να γίνει. Έκλεισε την ομιλία του αναφερόμενος περιληπτικά σε αυτά που έγιναν πριν 65 χρόνια.

Ακολούθησε προβολή δύο ολιγόλεπτων βίντεο-τρέιλερ «Μειονότητα Μοναξιά-Τα Σεπτεμβριανά του 1955 και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» του Fredrich Naumann Foundation και «Μη Χαμένες Πατρίδες-Κωνσταντινούπολη» της Ευτυχίας Φράγκου.

Η ομιλία του αρχιτέκτονα κ. Korhan Güntüz, που τα τελευταία χρόνια βοηθά τεχνικά για την Αστική Σχολή Γαλατά και το Εθνικό Ορφανοτροφείο Πριγκήπου, ήταν «Η διασφάλιση της ύπαρξης των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης, απέναντι στις επιθετικές πρακτικές, διάκρισης και αποκλεισμού. Οι αναγκαίες ενέργειες για την επανάκτηση των δικαιωμάτων τους ως πολίτες της χώρας».

Αμέσως μετά ο Κωνσταντινουπολίτης Ηλεκτρολόγος-Μηχανολόγος, τ. Σύμβουλος της Rom-Telecom και Cosmote κ. Γιώργος Ιωαννίδης ανέπτυξε το «Παρουσίαση Προγράμματος Επαναπατρισμού των Νέων στην Κωνσταντινούπολη από την Οι.Ομ.Κω.», δίνοντας, μεταξύ άλλων, το παράδειγμα του επιτυχημένου επαναπατρισμού των Εβραίων στη Γερμανία μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μετά το τέλος των ομιλιών ο κ. Ουζούνογλου ευχαρίστησε τους ομιλητές, το ακροατήριο και τους εθελοντές Διονύσια Χατζηαντωνίου και Παναγιώτη Κρανιδιώτη, που είχαν την τεχνική επιμέλεια παρουσίασης της εκδήλωσης με το σύστημα Zoom.

ΤΕΛΟΣ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΓΙΑ ΓΝΩΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

«Αγία και τζαμί δεν γίνεται!» Με τη φράση αυτή ο πρόεδρος του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης Μιχάλης Ζορπίδης υπογράμμισε μιλώντας Radio North 98 την απόφασή του, τα τουριστικά του λεωφορεία να μην πραγματοποιούν πλέον εκδρομές στην Κωνσταντινούπολη για όσο χρονικό διάστημα η Αγία Σοφία παραμένει τζαμί. Ιστοσελίδα Ektakta Nea.gr (23/7/2020).

Συγκεκριμένα ο κ. Ζορπίδης είπε: «Από τη Μακεδονία υπήρχε πάρα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον για την Κωνσταντινούπολη. Από μικρό παιδί έμαθα ότι η Αγία Σοφία είναι μουσείο, όχι τζαμί. Ας το δει ο κ. Ερντογάν. Εμείς δεν θα κάνουμε εκδρομές. Όσο η Αγία Σοφία είναι τζαμί, έχω αποφασίσει πως, όταν ανοίξουν τα σύνορα, δεν θα κάνω εκδρομές στην Κωνσταντινούπολη. Αυτή την περίοδο έτσι κι αλλιώς λόγω κορωνοϊού δεν γίνονται (εκδρομές). Η Αγία Σοφία δεν μπορεί να είναι τζαμί. Αυτό θα κάνω στη δική μου επιχείρηση. Δεν έχω συζητήσει με συναδέλφους μου. Δεν μπορώ να γράψω στο πρόγραμμα ότι θα πάμε να επισκεφτούμε την Αγία Σοφία ως τζαμί. Αγία και τζαμί δεν γίνεται!»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΡΩΜΙΩΝ ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΟ ΣΙΝΕ ΑΛΙΜΟΣ

Με προσεκτική οργάνωση, εφαρμόζοντας όλα τα μέτρα υγιεινής, η Ρωμιών Πράξεις πραγματοποίησε την Τέταρτη 9 Σεπτεμβρίου 2020 ανοιχτή πολυπληθή εκδήλωση μνήμης στον θερινό κινηματογράφο Αλίμου. Για την πραγματοποίηση της εκδήλωσης «Σεπτεμβριανά 1955 - Σταθμός στη νεότερη ιστορία των Ρωμιών της Πόλης», που πλαισιωνόταν από έκθεση εφημερίδων της εποχής, συνεργάστηκαν η Ομάδα Ρωμιών Πράξεις, οι Δήμοι Αλίμου και Παλαιού Φάληρου, το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν και το Δίκτυο Μικρασιάτης.

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Η Ρωμιών Πράξεις τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα, σε έναν χώρο που είχε ήδη προσαρμοστεί πλήρως στις αναγκαίες απαιτήσεις, κατάφερε –πέρα τον φόβο της πανδημίας– να συγκεντρώσει ικανό αριθμό ατόμων, κατά βάση Κωνσταντινουπολιτών.

Παραβρέθηκαν ο Παν. Αρχιμανδρίτης Πλάτων Κρίκρης ως εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο Υπουργός Τουρισμού κ. Χάρης Θεοχάρης, οι Βουλευτές κ.κ. Σοφία Βούλτεψη και Γιάννης Μπαλάφας, ο Δήμαρχος Παλαιού Φάληρου κ. Γιάννης Φωστηρόπουλος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Αλίμου κ. Στέφανος Διαμαντής, ο εκπρόσωπος του Ιδρύματος Φρίντριχ Νάουμαν κ. Αρέτ Ντεμριτζή, ο δημοσιογράφος και φωτογράφος του Οικουμενικού Πατριαρχείου κ. Νίκος Μαγγίνας, εκπρόσωποι και μέλη κωνσταντινουπολιτικών σωματείων.

Η συντονίστρια κ. Ρεγγίνα Κατσιμάνδρου καλωσόρισε επίσημους και κοινό και αναφέρθηκε εν συντομία στα Σεπτεμβριανά.

Αμέσως μετά ο Παν. Αρχιμανδρίτης Πλάτων Κρίκρης ανέγνωσε το μήνυμα του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ακολούθησαν σύντομοι χαιρετισμοί του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου Αλίμου κ. Στέφανου Διαμαντή και του Δημάρχου Παλαιού Φάληρου κ. Γιάννη Φωστηρόπουλου. Ο κ. Διαμαντής ανέγνωσε και τον χαιρετισμό του Δημάρχου κ. Ανδρέα Κονδύλη, ο οποίος δεν μπόρεσε να παρευρεθεί.

Η κ. Ελισάβετ Κόβη αρχικά απεύθυνε χαιρετισμό στον Οικουμενικό Πατριάρχη, τους παρευρισκόμενους επίσημους και το κοινό. Αναφέρθηκε στη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία που για αιώνες βρίσκεται στην Πόλη στις επάλξεις και στη συνεργασία της ομάδας με τους Δήμους και το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν. Τόνισε ότι η ισότητα των μειονοτήτων δεν εφαρμόστηκε στους Ρωμιούς της Πόλης και αναφέρθηκε στα τραγικά γεγονότα των Σεπτεμβριανών.

Ακολούθησε αξιόλογη συζήτηση για τα Σεπτεμβριανά με τους δημοσιογράφους και σχολιαστές της κρατικής τηλεόρασης κ.κ. Φάνη Παπαθανασίου και Πιέρρο Τζανετάκο και ομιλητές τον Δρ. Διεθνών Σχέσεων και Διευθυντή του Ίδρυματος Φρίντριχ Νάουμαν κ. Αθανάσιο Γραμμένο και τον γνωστό Κωνσταντινουπολίτη Πρέσβη ε.τ. κ. Αλέξη Αλεξανδρή.

Η προγραμματισμένη προβολή του ντοκιμαντέρ «Μειονότητα μοναξιά-Τα Σεπτεμβριανά του 1955 στην Κωνσταντινούπολη», παραγωγή του Ίδρυματος Φρίντριχ Νάουμαν, ακυρώθηκε λόγω των σφοδρών ανέμων, που δεν επέτρεψαν την ανύψωση της ειδικής οθόνης.

Στο τέλος διανεμήθηκαν σε όλους, οργανωτές, ομιλητές, εκπροσώπους τύπου αναμνηστικά δώρα. Επίσης από ένα χαρτονένιο καλαίσθητο τσαντάκι με σάντουιτς, νερό και αναψυκτικό.

Ήταν για τους Κωνσταντινουπολίτες η πρώτη συγκέντρωση έστω και με προστατευτικές μάσκες, μετά την παγκόσμια εμφάνιση του κορωνοϊού. Μάλιστα στην είσοδο όλοι συμπλήρωσαν καρτελάκι με τα στοιχεία τους.

αφιέρωμα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΒΟΥΛΗ:

ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ 6^{ΗΣ} - 7^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΩΣ «ΗΜΕΡΑ ΠΕΝΘΟΥΣ»

Ο Βουλευτής του HDP Ömer Faruk Gergerlioğlu υπέβαλε ερευνητική πρόταση και πρότεινε να ανακηρυχτεί με νομοθετικό διάταγμα από την Τουρκική Βουλή η 6η-7η Σεπτεμβρίου 1955 ως «Ημέρα πένθους». Ο Αρμένιος Βουλευτής Garo Paylan πρότεινε, επίσης εκ μέρους του HDP, μετά από διερευνήσεις της Βουλής να αποζημιωθούν οι απώλειες ζωής και περιουσίας των θυμάτων και των θεσμικών οργάνων, και να αποδοθεί δικαιοσύνη έστω και αργά. Από την Agos.com (6/9/2020).

Η απολογία της πρότασης του Gergerlioğlu:

Στις 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 οργανώθηκε μια από τις πιο ντροπιαστικές εικόνες στην ιστορία της Τουρκίας. Το καλοκαίρι του 1955, ειδικά από τα τότε μέσα ενημέρωσης, έγιναν δημόσιες καμπάνιες εναντίον των Ρωμιών που ζούσαν στην Κωνσταντινούπολη. Ξεσήκωναν τον λαό εναντίον των Ρωμιών λέγοντας ψέματα ότι συγκέντρωναν χρήματα στις εκκλησίες, ώστε οι Ελληνοκύπριοι να αποκτήσουν την ανεξαρτησία τους. Η οργάνωση «Η Κύπρος είναι Τουρκική» (KTC), η «Εθνική Τουρκική Ένωση Μαθητών» (MTTB), η «Εθνική Τουρκική Ομοσπονδία Μαθητών» (TMTF) και φοιτητικές οργανώσεις διέδιδαν ψευδείς ειδήσεις, ακόμη περισσότερες και από τον Τύπο, για να εμβαθύνουν την εχθρότητα εναντίον των Ρωμιών.

Στις 6 Σεπτεμβρίου 1955 η ψευδής είδηση ότι οι Έλληνες έβαλαν βόμβα στο σπίτι του Mustafa Kemal Atatürk στη Θεσσαλονίκη, λειτούργησε σαν σπίθα φωτιάς και ξεσήκωσε τον λαό που εξοργισμένος προχώρησε σε λεηλασίες, ειδικά εναντίον των Ρωμιών. Λεηλατήθηκαν χώροι εργασίας και σπίτια που ανήκαν στη μειονότητα. Με βάση επίσημες πηγές καταστράφηκαν 4.214 σπίτια, 1.004 χώροι εργασίας, 73 εκκλησίες, 1 συναγωγή, 2 μοναστήρια και 26 σχολεία. Επίθεση δέχτηκαν οι εκκλησίες, καταστράφηκαν ιερές εικόνες, αγιογραφίες, σταυροί και άλλα ιερά αντικείμενα. Οι εκκλησίες που έκαψαν ήταν 73, ενώ έχασαν τη ζωή τους 11 άτομα. Σύμφωνα με έκθεση του οργανισμού Helsinki Watch, ο αριθμός των καταγεγραμμένων νεκρών ήταν 15. Αν και οι φωτογραφίες που δημοσιεύτηκαν έδειχναν εικόνες μόνο από τα γεγονότα της Μεγάλης οδού του Πέρα, εντούτοις οι Ρωμιοί έζησαν την αγωνία και στις περιοχές Beyoğlu, Kurtuluş, Şişli, Nişantaşı, Eminönü, Fatih, Balat, Eyüp, Bakırköy, Yeşilköy, Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Moda, Kadıköy, Kuzguncuk, Çengelköy, περιοχές που υπέστησαν βανδαλισμό και ρατσισμό. Από τις ολικές καταστροφές το 59% ανήκαν σε Ρωμιούς, το 17% σε Αρμένιους και το 12% σε Εβραίους. Τα γεγονότα απέδειξαν ότι είχαν και ρατσιστική διάσταση.

Η Τουρκική Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου (TFF) το 2018-2019 τίμησε τον Λεύτερη Κιουτσουκαντωνιάδη. Ο Ρωμιός Λεύτερης, ο θρύλος του τουρκικού ποδοσφαίρου, ήταν και αυτός θύμα των γεγονότων. Ο Λεύτερης δήλωσε για τις συγκεκριμένες ημέρες: «Ήμουν στους ώμους τους όταν σκόραρα, πριν από 15 ημέρες. Εκείνη την ημέρα όμως πέταξαν στο σπίτι μου πέτρες και μπογιές. Το χειρότερο ήταν ότι τα παιδιά, που χαρτζλίκωνα με χρήματά μου, ήταν αυτά που επιτέθηκαν στο σπίτι μου. Οι κόρες μου ήταν μικρές, προσπάθησαν να τις σκοτώσουν. Όταν με ρώτησαν ποιος το έκανε, δεν είπα τίποτα, ούτε έχω πει μέχρι σήμερα ποιοι ήταν». Ο φωτογράφος του Οικουμενικού Πατριαρχείου Δημήτριος Καλούμενος, που υπήρξε μάρτυρας των γεγονότων, εξέδωσε ένα βιβλίο με τα γεγονότα, *Η Σταύρωση του Χριστιανισμού*. Ο Serdar Korucu που το διάβασε μας είπε: «Βίασαν και βασάνισαν 200 κορίτσια Ρωμιών. Στο Μεσοχώρι του Βοσπόρου βίασαν γερόντισσα 80 ετών, που είχε χαμένο το μυαλό της. Ξέθαψαν νεκρό, ανοίγοντας τον τάφο του Ηλιάσκου στο Σισλί, που είχε ταφεί πρόσφατα και τον μαχαίρωσαν. Έσκαψαν και άλλα μνήματα, ξέθαψαν κόκκαλα, κρανία, με τα οποία

άρχισαν να παίζουν μπάλα, για να γελοιοποιήσουν τον διάσημο Ρωμιό ποδοσφαιριστή Λεύτερη Κιουτσουκαντωνιάδη, που είχε συμβάλει στην ανάπτυξη και την πρόοδο του τουρκικού ποδοσφαίρου, φωνάζοντας: «Γκολ Λεύτερη, γκολ, γκολ». Αυτό το γεγονός είχε ως αποτέλεσμα πολλοί Ρωμιοί πολίτες που ζούσαν στην Τουρκία να αναγκαστούν, λόγω ανασφάλειας για τη ζωή και την περιουσία τους, να εγκαταλείψουν την Τουρκία. Από τότε, παρ' όλο που πέρασαν 65 έτη, ακόμα δεν έχουν αντιμετωπίσει αυτό το θέμα που πολλοί αποκαλούν Πογκρόμ. Ενώ τα γεγονότα διατηρούνται ακόμα νωπά στο μυαλό, η αποτυχία διεξαγωγής αποτελεσματικών ερευνών, η αίσθηση των θυμάτων ότι δεν αποδόθηκε δικαιοσύνη, θέτουν σε κίνδυνο την κοινωνική ειρήνη.

Στο πλαίσιο των αιτίων που αναφέρθηκαν, ετοίμασα αυτή την πρόταση νόμου για την «6η Σεπτεμβρίου προκειμένου να ανακηρυχθεί ως Ημέρα Μνήμης και Πένθους για τα γεγονότα στις 6-7 Σεπτεμβρίου του 1955».

Ο βουλευτής Gergerlioğlu προετοίμασε την ακόλουθη πρόταση νόμου:

Πρόταση για έρευνα της Τουρκικής Βουλής προκειμένου η 6η-7η Σεπτεμβρίου να ανακηρυχθεί ως «Ημέρα Πένθους»

Άρθρο 1: Η 6η Σεπτεμβρίου να ανακηρυχθεί «Ημέρα πένθους» σε μνήμη αυτών που έχασαν τη ζωή τους στα γεγονότα της 6-7ης Σεπτεμβρίου 1955. Την εβδομάδα που συμπεριλαμβάνεται η 6η Σεπτεμβρίου να διοργανώνονται εκδηλώσεις και δραστηριότητες σε συνεργασία με σχετικά ιδρύματα, οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, που θα αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση του λαού, σχετικά με τη ρητορική μίσους, το λιντσάρισμα και τη γενοκτονία.

Άρθρο 2: Ο νόμος να τεθεί σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής του.

Άρθρο 3: Οι διατάξεις αυτού του νόμου θα εκτελούνται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Πρόταση επεξεργασίας από το HDP

Ο βουλευτής Garo Paylan ζήτησε εκ μέρους του HDP, προκειμένου να εξεταστούν τα γεγονότα 6-7 Σεπτεμβρίου 1955, να γίνει προσδιορισμός των απωλειών ζωής και περιουσιών, να προσδιοριστούν οι υλικές και ηθικές απώλειες των θυμάτων, των θεσμών και να αποδοθεί δικαιοσύνη, έστω κι αργά.

Η πρότασης κοινοβουλευτικής έρευνας που πρότεινε ο Paylan αιτιολογείται ως εξής:

«Το πογκρόμ της 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 είναι ένα από τα σοβαρά γεγονότα που ζήσαμε στην ιστορία της Τουρκικής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, μόνο στην Κωνσταντινούπολη κήκαν και καταστράφηκαν 73 εκκλησίες, 8 αγιάσματα, 2 μοναστήρια, 5.538 σπίτια και επιχειρήσεις εκ των οποίων τα 3.584 ανήκαν σε Ρωμιούς. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία βιάστηκαν 60 γυναίκες και σκοτώθηκαν πολλοί άνθρωποι. Έχει γίνει γνωστό, από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για το θέμα, ότι οι αριθμοί είναι πολύ μεγαλύτεροι από αυτούς που καταγράφηκαν. Το ότι έμειναν ατιμώρητοι αυτοί που δημιούργησαν το Πογκρόμ, ανάγκασε χιλιάδες συμπατριώτες μας Ρωμιούς, Αρμένιους, Εβραίους, Συροχαλδαίους, που φοβήθηκαν από τις πιέσεις και τις απειλές για τη ζωή τους, να εγκαταλείψουν τη χώρα. Έχουν καταγραφεί στη ντροπιαστική αυτή ιστορία της

Τουρκίας, ότι πραγματοποιήθηκαν σε πολλές περιοχές της χώρας –περισσότερο στις περιοχές Κωνσταντινούπολης και Σμύρνης– βιασμοί, δολοφονίες ιερών, καταστροφές νεκροταφείων, λεηλασίες περιουσιών Ρωμιών, Αρμένιων, Εβραίων και άλλων μη μουσουλμανικών μειονοτήτων. Οι δράστες αυτού του πογκρόμ και των υπολοίπων ιστορικών αρνητικών γεγονότων δεν τιμωρήθηκαν, αντίθετα όσοι συμμετείχαν και προκάλεσαν αυτά τα γεγονότα προωθήθηκαν. Για παράδειγμα, ο γνωστός Sabri Yirmibezoğlu, που ήταν υπεύθυνος του Συμβουλίου Κινητοποιήσεων κατά τη διάρκεια του πογκρόμ δήλωσε: «Η 6-7 Σεπτεμβρίου ήταν μια επιχείρηση του τμήματος Ειδικού Πολέμου, μια υπέροχη επιχείρηση που πέτυχε τον σκοπό της». Παρά τη δήλωσή του, ανέβηκε τα σκαλοπάτια της ιεραρχίας και από το 1988 μέχρι το 1990 υπηρετούσε στη Γενική Γραμματεία Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας (MGK).

Ο κατηγορούμενος Oktay Engin, που πυροδότησε τη βόμβα στο σπίτι του Atatürk στη Θεσσαλονίκη, ξεκίνησε την καριέρα του από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και έφτασε να γίνει από το 1992-93 Νομάρχης του Nevşehir.

Στο πογκρόμ της 6-7 Σεπτεμβρίου 1955, η Τουρκία δεν αντιμετώπισε τα εγκλήματα αυτά, σαν υπόλοιπα της ιστορίας της. Οι δράστες παραμένουν ακόμα ατιμώρητοι. Για να κατανοήσουμε μάλιστα την αιτία του εγκλήματος, θα ήταν χρήσιμο να δούμε αυτά που ανέφερε ο Yirmibezoğlu. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορεί να φανεί –σε ορισμένα από τα εγκλήματα– και η εμπλοκή του κράτους που φαίνεται απαλλαγμένο από τις ευθύνες του, περιβάλλοντας τους δράστες με ατιμωρησία και προστατευτική ασπίδα.

Δυστυχώς όμως συνεχίζεται οι δράστες να ανταμείβονται αντί να τιμωρούνται, η κατάσταση δεν έχει αλλάξει καθόλου. Το 2007, που αρχισυντάκτης της Agos, Hrant Dink, σκοτώθηκε με εγκληματική πράξη, οι κρατικοί αξιωματούχοι που συμμετείχαν πήραν προαγωγή και προστατεύτηκαν. Ένα από τα παραδείγματα της συνεχιζόμενης κατάστασης.

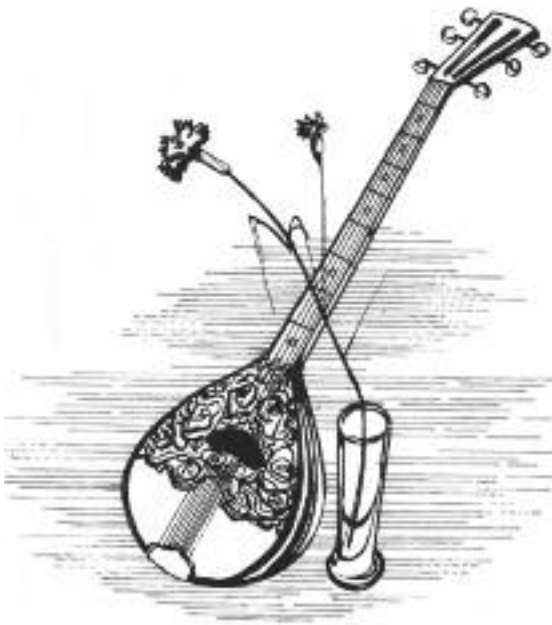
Εγκλήματα που δεν αντιμετωπίστηκαν επαναλαμβάνονται. Την τελευταία περίοδο του 19ου αιώνα αντιμετώπισαν επανειλημμένα τη σκληρότητα του κράτους οι πληθυσμοί των Ρωμιών, Αρμενίων, Εβραίων, Συροχαλδαίων. Με το πογκρόμ της 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 βίωσαν μία ακόμη καταστροφή. Παρ' όλο που πέρασαν 65 χρόνια από τότε που πραγματοποιήθηκε ένα μεγάλο έγκλημα, δεν έγινε μέχρι σήμερα κανένα βήμα από την Τουρκική Βουλή να κατονομαστούν οι δράστες του πογκρόμ.

Όταν το 2015 η Ο.Ο.Κ.μ. πρότεινε στην Τουρκική Βουλή να κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση, η Βουλή σιώπησε.

Πολιτικοί και δημόσιοι αξιωματούχοι παραμένουν εκτός νόμου και σήμερα. Για να τερματιστεί αυτή η κατάσταση, πρέπει να εξεταστεί η βρόμικη παράδοση του κράτους. Πρέπει να κατονομαστούν οι δράστες της 6-7 Σεπτεμβρίου 1955, να προσδιοριστούν οι απώλειες ζωής και περιουσίας, να αποζημιωθούν οι υλικές και ηθικές απώλειες των θυμάτων και των ιδρυμάτων, να αποδοθεί δικαιοσύνη έστω και αργά. Θα είναι ένα σημαντικό βήμα αντιμετώπισης του παρελθόντος από την Τουρκική Βουλή».

μουσική

Το Ρεμπέτικο Τραγούδι

Κατάγεται από το δημοτικό τραγούδι του ελληνικού πληθυσμού της Μικράς Ασίας και των νησιών του Αιγαίου, από την τουρκική δημοτική μουσική καθώς και από τη βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική συγχωνεύοντας αραβικούς ρυθμούς και διονυσιακά στοιχεία από την αρχαία Ελλάδα.

ΤΗΣ ΑΓΛΑΪΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ-ΚΛΟΥΚΙΝΑ

ΟΙ ΓΛΩΣΣΟΠΛΑΣΤΕΣ ΡΕΜΠΕΤΕΣ

Η γλωσσοπλασία, δηλαδή η δημιουργία γλωσσικών κωδίκων επικοινωνίας από όλες σχεδόν τις κοινωνικές ομάδες που απαρτίζουν μια γλωσσική κοινότητα, συνιστά έναν από τους τρόπους με τους οποίους το σύστημα της γλώσσας καλύπτει τις πολυάριθμες επιδιώξεις και επιθυμίες της ομάδας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση των ρεμπετών, η ζωηρή φαντασία και δημιουργικότητά τους, σε συνδυασμό με την ικανότητα να διατυπώνουν ακόμα και περίπλοκες έννοιες σε λέξεις-επιγράμματα, οδηγούν στο πολυδιάστατο φαινόμενο της γλωσσοπλασίας. Μία από τις κύριες αιτίες ύπαρξης των γλωσσικών ιδιωμάτων σχετίζεται με τον αυτοπροσδιορισμό και την ταυτότητα της ομάδας. Άρα η γλωσσοπλασία αποτελεί ένα κατεξοχήν κοινωνικό φαινόμενο κι όχι καθαρά γλωσσικό, γιατί συνιστά ουσιαστικά τρόπο έκφρασης του ψυχικού και νοητικού κόσμου του ανθρώπου που είναι οι σκέψεις, οι ιδέες, τα συναισθήματα, οι επιθυμίες κ.λπ. ώστε, με τα μέσα αυτά που προσφέρονται, το ίδιο το σύστημα της γλώσσας να διαμορφώνει το λεξιλόγιο, που αποτελεί καταρχήν τον «τρόπο ομιλίας» των ρεμπετών και που αποτυπώνεται και στα λόγια των τραγουδιών τους.

Ένας από τους «γοητευτικούς γλωσσοπλάστες», όπως και κάθε λαϊκός δημιουργός, ήταν ο ρεμπέτης Μάρκος Βαμβακάρης:

«Εγώ δεν είμαι ποιητής τραγούδια να ταιριάζω / κι αν μου τα φέρνει ο ναργιλές / σας τα παρουσιάζω», απολογείτο στιχουργικά ο «αγράμματος» ρεμπέτης, εκδοροσφαγέας στο επάγγελμα.

«Ευτυχώς που ήταν αγράμματος ο Μάρκος Βαμβακάρης κι έτσι διατήρησε παρθένο κι αναλλοίωτο όλο το μουσικό, ποιητικό και γλωσσολογικό πλούτο του», παρατηρεί ο μελετητής του ρεμπέτικου Πάνος Σαββόπουλος (πολιτικός μηχανικός το επάγγελμα).

Με το «αγγελοκαμωμένη μου», με το «γαϊτα-

νόφρυδη μου», με το «ζουρλοπενεμένη γέννα», με το «αν δεν τόχεις το αρζάν, θα σου πουν αλεβουζάν», με το «ουζάρω», με το «όταν συμβεί στα πέριξ φωτιές να καίνε» κι ένα σωρό άλλες λέξεις και εκφράσεις, οι ρεμπέτες δίδαξαν –χωρίς να το ξέρουν– τα δικά τους ελληνικά, μία άλλη γλώσσα με λέξεις απούσες από τα επίσημα λεξικά, όπως «κακίστρα», «μαγίστρα», «καπετανεύω», «μπουζουριάζω» κ.ά., κάποιες δανεισμένες από την καθαρεύουσα όπως το «όταν συμβεί στα πέριξ», λέξεις της καθαρεύουσας ή των Γραφών παραποιημένες όπως το «θα τα κάνω γης Μαριάμ» αντί «γης Μαδιάμ», επίσης ξένες παραποιημένες όπως ο «τζέντελμαν» αντί τζέντλεμαν» και ο ντελτεέρης» αντί του τουρκο-περσικής προέλευσης «ντερμπεντέρης», ενώ από τα φωνήεντα πολλές φορές το «α» γίνεται «ε» και το «ε» γίνεται «η» κι έτσι προκύπτει το «ανεστενάζω» αντί «αναστενάζω» και το «κατηντήσει» αντί «καταντήσει».

Χαρακτηριστικό της γλωσσοπλαστικής ικανότητας των ρεμπετών υπάρχει σε ηχογράφηση του 1932. Ένα μαγνητοφωνημένο απόσπασμα διαλόγου μεταξύ ρεμπέτη και λογίου, στο οποίο ο λόγιος κατηγορεί τον ρεμπέτη ότι αγνοεί την ελληνική γραμματική και δεν γνωρίζει να κλίνει τις λέξεις. Ο ρεμπέτης απαντά ότι μπορεί και το αποδεικνύει: «Ονομαστική: ο φοιτητής, Γενική: του τούβλου, Αιτιατική: τον τεμπέλη, Κλητική: Ω! λεφτά του γέρου που πάτε περίπατο». Και παρακάτω: «Ονομαστική: η γυναίκα, Γενική: της ψευτιάς, Αιτιατική: την υποκρισία, Κλητική: Ω! γυναίκες με κάψατε».

40 ΜΟΝΟ ΟΝΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΓΝΩΣΤΟΥΣ ΡΕΜΠΕΤΕΣ

- Αθανασίου Ανέστης ή Γύφτος (Κωνσταντινούπολη 1912 - Αθήνα 1984).
Αμπατζή Ρίτα (Σμύρνη 1914 - Αιγάλεω 1969).
Ασίκης Γρηγόρης (Κωνσταντινούπολη 1890 - Αθήνα 1966).
Βαμβακάρης Μάρκος (Σύρος 1905 - Αθήνα 1972).
Γιανίτσαρης Μιχάλης (Πειραιάς 1917-2015).
Γκόγκος Δημήτρης ή Μπαγιαντέρας (Πειραιάς 1903 - Αθήνα 1985).
Γκολές Μπάμπης (Πάτρα 1947-2015).
Δελιάς Ανέστης (Σμύρνη 1912 - Αθήνα 1944).
Διαμαντίδης Αντώνης ή Νταλγκάς (Κωνσταντινούπολη 1892 - Αθήνα 1945).
Δραγάτης Γιάννης ή Ογδοντάκης (Σμύρνη 1886 - Αθήνα 1980).
Εϊντζιρίδης Γιάννης ή Γιοβάν Τσαούς (Ικόνιο Μ. Ασίας 1896 - Αθήνα 1942).
Εσκενάζυ Ρόζα (Κωνσταντινούπολη 1890 - Αθήνα 1980).
Ζαμπέτας Γιώργος (Αθήνα 1925-1992).
Ιακωβίδης Αγάθων (Θεσσαλονίκη 1955 -).
Καλδάρης Απόστολος (Τρίκαλα 1922 - Αθήνα 1990).
Καπλάνης Κώστας (Χίο ή Σμύρνη 1920 ή 21 - Καλιφόρνια 1997).
Καραμπεσίνης Γιάννης (Αθήνα 1931-2011).
Κυριακός Πέτρος (Αθήνα 1899-1984).
Λεμονόπουλος Χάρης (Κατερίνη 1923 - Σικάγο 1975).
Μάθησης Νίκος ή Τρελάκις (Σαλαμίνα 1907 - Πειραιάς 1975).
Μαρκάκης Μπάμπης (Αθήνα 1933 - Θεσσαλονίκη 2003).
Μητσάκης Γιώργος (Κωνσταντινούπολη 1921 - Αθήνα 1933).
Μουτάφογλου Πρόδρομος ή Τσαουσάκης (Κωνσταντινούπολη 1919 - Αθήνα 1979).
Μουφλουζέλης Γιώργος (Μυτιλήνη 1912 - Αθήνα 1991).
Μπάπης Γιώργος (Μέθανα 1885 - Πειραιάς 1967).
Μπέλλου Σωτηρία (Χαλκίδα 1921 - Αθήνα 1997).
Νίνου Μαρίκα (Σμύρνη 1922 - Αθήνα 1957).
Παγιουμτζής Στράτος (Αϊβαλί 1902 - Ν. Υόρκη 1971).
Παπάζογλου Αγγέλα (Σμύρνη 1899 - Αθήνα 1983).
Παπάζογλου Βαγγέλης (Σμύρνη 1897 - Αθήνα 1943).
Παπαϊωάννου Γιάννης (Κίος Μ. Ασίας 1913 - Αθήνα 1972).
Περιστέρης Σπύρος (Σμύρνη 1900 - Αθήνα 1966).
Περπινιάδης Στέλιος (Τήνος 1899 - Αθήνα 1977).
Πολυκανδριώτης Θόδωρος (Αθήνα 1923-2004).
Σέμης Δημήτρης ή Σαλονικιός (Στρωμνίτσα Μακεδονίας 1883 - Αθήνα 1950).
Σκαρβέλης Κώστας (Κωνσταντινούπολη 1880 - Αθήνα 1942).
Τούντας Παναγιώτης (Σμύρνη 1885 - Αθήνα 1942).
Τσιτσάνης Βασίλης (Τρίκαλα 1915 - Λονδίνο 1984).
Χασκίλ Στέλλα (Θεσσαλονίκη 1918 - Αθήνα 1954).
Χατζηχρήστος Απόστολος (Σμύρνη 1904 - Αθήνα 1959).
Χιώτης Μανώλης (Θεσσαλονίκη 1921 - Αθήνα 1970).

Συνεχίζεται

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Νίκος Σιδέρης, *Η ιστορία του ρεμπέτικου τραγουδιού*.
Πάνος Σαββόπουλος, *Περί της λέξεως «ρεμπέτικο» το ανάγνωσμα*.
Ηλίας Πετρόπουλος, *Ρεμπέτικα Τραγούδια*.
Στάθης Δαμιανάκος, *Κοινωνιολογία του Ρεμπέτικου*.
Βικιπαίδεια.

απόψεις

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΡΩΜΙΟΥ

«Ωσάν να μην υπάρχουν αρκετά τεμένη στην Πόλη... οι κρατούντες έσπευσαν να προβούν εις αποφάσεις και πράξεις, αι οποίαι μας προσβάλλουν μας θίγουν την ταυτότητά μας, την ιστορία μας, τον πολιτισμό μας...».¹

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ Θ. ΚΟΛΜΑΝ

Το σκηνικό που διαδραματίζεται στην Ανατολική Μεσόγειο τους τελευταίους μήνες περιέχει όλα τα χαρακτηριστικά ελληνοτουρκικής κρίσης με σχεδόν καθημερινή απειλή πολέμου από την τουρκική πλευρά. Διεθνή κέντρα εμπλέκονται με αλληπάλληλες δηλώσεις κρατώντας όμως σταθερά την άποψη ότι θα πρέπει να τα βρουνε μια και «το κλειδί της αποκλιμάκωσης βρίσκεται στην Αθήνα και στην Άγκυρα»² τοποθετώντας επιτιθέμενο και αμυνόμενο στην ισοπεδωτική αντίληψη των γεωστρατηγικών ισορροπιών και τις εξ αυτού εκπορευόμενες πολιτικές επιρροών. Το σημαντικότερο όμως σημείο, που αξίζει να υπογραμμιστεί, είναι ότι η ενεργειακή γεωπολιτική και οι διαδρομές του Ουκ Ρεϊς, περισσότερο από ερευνητικούς, εξυπηρετούν εθνικούς στόχους της Τουρκίας. Η περιφερειακή αστάθεια που προκαλείται με το ιδεολογικό περίβλημα του ισλαμισμού-νεοοθωμανισμού δεν αποτελεί σύμπτωση. Ο αναθεωρητισμός της Τουρκίας δεν είναι τωρινό εφεύρημα, αντιθέτως έχει ξεκινήσει από την εποχή του Κεμάλ με τα τάγματα εργασίας, το varlık vergisi, τα «σεπτεμβριανά» επί Menderes, τις απελάσεις του 1964, τους διωγμούς Ίμβρου-Τενέδου και από το 1974—μετά την εισβολή στην Κύπρο και λίγο πριν—τέθηκε δημοσίως η μοιρασιά του Αιγαίου, αυτό που σήμερα διατυπώνεται ως στρατηγική Γαλάζια Θάλασσας. «Το ελληνικό κράτος συνεχώς υποχωρεί μετά το 1955: απελάσεις, παραβιάσεις εναερίου και θαλασσιού χώρου, Κυπριακό... δεν υποστηρίζω να ξεκινήσουμε πόλεμο. Κάποτε θα πρέπει η Ελλάδα να απαιτεί και όχι να απαιτεί».³

Κάθε φορά, όπως αυτό το διάστημα, που η Ελλάδα προσπαθεί να βηματίσει με αυτοκυριαρχία, διπλωματία και αυτοπεποίθηση ώστε να αποφύγει τα χειρότερα οι συμπατριώτες μας στην Πόλη πιέζονται και δυσανασχετούν από την αδυναμία τους να εκδηλώσουν τα πραγματικά τους συναισθήματα.

Η ταυτότητα του Ρωμιού στην Πόλη τις περιόδους όξυνσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων περιορίζεται εντονότερα. Επιπρόσθετα η φυλή, η εθνότητα, η θρησκεία κάθε Πολίτη αποτελεί εν δυνάμει κίνδυνο εκδήλωσης ακροτήτων από εθνικιστές, καθοδηγούμενους από τις χυδαίες επιθέσεις της πολιτικής ηγεσίας, στοχεύοντας στον κατασκευασμένο εχθρό, που μάλιστα εμφανίζεται ως επιτιθέμενος «η ελληνική εξωτερική πολιτική εδράζεται στη Μεγάλη Ιδέα συνεπώς είναι επεκτατική... η Ελλάδα είναι αναθεωρητική στο Αιγαίο, θέλει να το μετατρέψει σε ελληνική λίμνη».⁴

Είναι γνωστή η σταδιακή και μεθοδευμένη εξαφάνιση των Ρωμιών της Πόλης. Επίσης είναι γνωστή η εκπαιδευτική πίεση με τους ύμνους τύπου «ne mutlu türküm diyene». Σήμερα σε ποιον βαθμό μπορεί ο Ρωμιός της Πόλης να αισθάνεται ίσος πολίτης της χώρας του, διαθέτοντας την τουρκική ιθαγένεια και ταυτόχρονα κρατώντας την καταγωγή του με ασφάλεια; Ο εκδημοκρατισμός της Τουρκίας σε ποιον βαθμό επιτρέπει—υπό τις σημερινές συνθήκες ελληνοτουρκικής κρίσης—ο ορθόδοξος, ελλη-

νική καταγωγή, πολίτης της να είναι προστατευμένος και ελεύθερος;

Είναι εντελώς απάνθρωπο στο πρώτο τέταρτο του 21ου αιώνα να μην αναγνωρίζεται η πολυποικιλότητα των πληθυσμών «η ανομοιογένεια έχει δημιουργήσει απαιτήσεις για αναγνώριση εκ μέρους ομάδων, που ήταν προηγουμένως αόρατες στο κυρίαρχο κομμάτι της κοινωνίας».⁵ Οι Ρωμιοί ήταν και είναι, πολλές φορές, αναγκασμένοι να ζουν «αόρατοι». Δεν θα ξεχάσω ποτέ τον φόβο που βίωσα την ημέρα της εισβολής των τουρκικών δυνάμεων στην Κύπρο κατά τη μετάβασή μου από το νησί στην Πόλη, μήπως διαπιστώσουν ότι δεν είμαι Τούρκος!

Κι όμως δεν υπάρχουν αυτονόητα. 65 χρόνια πριν στην Πόλη έχασαν τη ζωή τους, στο πογκρόμ που οργάνωσαν οι τουρκικές μυστικές υπηρεσίες, 37 συμπολίτες μας. Καταστράφηκαν εκκλησίες, ελληνικές επιχειρήσεις...⁶ Οι άνθρωποι που αναγκάζονται να ζουν ως μειονότητα, ασχέτως αν συνταγματικά έχουν ίσα δικαιώματα, «θέλουν να αναγνωρίζεται και να εγκωμιάζεται η ιδιαιτερότητά τους και όχι να καταπιέζεται. Θέλουν να αισθάνονται ότι συνδέονται με τους προγόνους τους και να γνωρίζουν από που κατάγονται».⁷

Απαράγραπτο δικαίωμα των Ρωμιών είναι να κρατήσουν αλώβητη την ταυτότητά τους.

Να μπορέσουν κάτω από τις δύσκολες συνθήκες να συνεχίσουν την παρουσία τους στην Κωνσταντινούπολη. Να συνεχίσουν το μεγάλο ταξίδι στη γλώσσα, την πίστη, τον πολιτισμό μας. Να συνεχίσουν ν' ανάβουν τον καντήλι στο μνήμα μας. Να συνεχίσουν να ανάβουν το κερί στην εκκλησία μας. Να συνεχίσουν να διαβάζουν Παπαδιαμάντη στο σχολείο μας. Η ταυτότητά τους αποτελεί το πολυτιμότερο κομμάτι του ελληνισμού! Η ταυτότητά τους αποτελεί κομμάτι της παγκόσμιας ιστορίας. Όσοι δεν αναγνωρίζουν την αξία τους, προσβάλλουν την υπερηφάνειά τους. Προκαλούν θυμό και αίσθημα αδικίας.

«Η αιτία της άρνησης της μεγάλης θετικής συμβολής του Ελληνισμού στην καθ' ημάς Ανατολή οφείλεται πρωτίστως στην εθνικιστική-ρατσιστική πολιτική που ακολούθησε το κράτος της Τουρκίας για να παραχαράξει την ιστορία με εθνικιστική πολιτική».⁷

Απαιτούν την Αξιοπρέπεια που τους αναλογεί ως Οικουμενικοί Πολίτες. Όποιος δεν το σέβεται διαπράττει Υβρη απέναντι στην ιστορία της Ανθρωπότητας.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ:

1. Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος (αντίδραση του για τη μετατροπή σε τζαμί της Μονής της Χώρας) 13/9/2020, *Hellas Journal*.
2. Νάταλι Τότσι, Διευθύντρια ΙΑΙ, Νέες Εποχές, 6/9/2020, *Το Βήμα*.
3. Σπύρος Βρυώνης, συνέντευξη 17/6/2007, *Η Καθημερινή*.
4. Αλέξη Ηρακλείδη «Τουρκικές θέσεις στο Αιγαίο» 30/8/2020, *Η εφημερίδα των Συντακτών*.
5. Francis Fukuyama, *Ταυτότητα*, εκδόσεις ΡΟΠΗ 2020.
6. Σπύρος Βρυώνης, *Ο μηχανισμός της καταστροφής*, εκδόσεις Εστία 2007.
7. Νίκος Ουζούνογλου, συνέντευξη *Τα Νέα* 30/8/2020.

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΠΕΡΜΠΕΡΑΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ;

Ο γνωστός Κωνσταντινουπολίτης, που δημοσιογραφεί για πολλά χρόνια σε τουρκικές εφημερίδες, απαντά σε τουρκικά έντυπα—με άρθρο του στην ιστοσελίδα *Diken* (28/7/2020)—τα οποία ανέφεραν προσβλητικά «Ο Έλληνας δημοσιογράφος», όταν αναφέρθηκε στη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τέμενος γράφοντας: «Η είδηση για παραχώρηση σε λατρεία της Αγίας Σοφίας, που μετατράπηκε σε τέμενος, διαπέρασε σαν βέλος την καρδιά των Ελλήνων Ορθοδόξων».

Ο δημοσιογράφος Στέλιος Μπερμπεράκης είναι Έλληνας; Όχι δεν είναι...

Αναφέρομαι στα δημοσιεύματα ορισμένων εφημερίδων και ιστοσελίδων που, για άρθρο μου αναφορικά με την Αγία Σοφία με μνημόνευσαν «Ο Έλληνας δημοσιογράφος». Σκέφτηκα ότι είτε υπάρχει βαθιά άγνοια είτε απρεπής πρόθεση.

Στην τουρκική δημοσιογραφική κοινότητα γνωρίζουν καλά ότι δεν είμαι Έλληνας, αλλά Ρωμιός της Κωνσταντινούπολης με τουρκική υπηκοότητα. Γνωρίζουν επίσης ότι για 39 χρόνια υπηρέτησα τον τουρκικό Τύπο και όχι τον ελληνικό.

Κανένας οργανισμός στον οποίο εργάστηκα δεν μου συμπεριφέρθηκε σαν «Έλληνα». Αρχή της δημοσιογραφίας είναι η «αμερόληπτη δημοσιογραφία», που προσπαθεί να κάνει ένας Ρωμιός δημοσιογράφος με τουρκική υπηκοότητα, χωρίς διαχωρισμούς. Γι' αυτό μου συμπεριφέρθηκαν ως ίσο, όπως σε κάθε Τούρκο πολίτη.

Είναι αλήθεια ότι στα παιδικά μου χρόνια—ειδικότερα στα γεγονότα της Κύπρου—έζησα αυτόν τον διαχωρισμό. Την περίοδο που φοιτούσα στο τουρκικό Δημοτικό σχολείο της Άγκυρας είχα φάει και ξύλο, γιατί με ταύτιζαν με τους Έλληνες της Κύπρου. Την εποχή που κυκλοφορούσε το σλόγκαν «Πατριώτη μίλα τουρκικά» έγινα μάρτυρας περιστατικών όταν στη μέση του δρόμου έσπρωξαν τη γιαγιά μου και όταν η μητέρα με τον πατέρα μου—από φόβο—συνεννοούντο με ματιές. Τα μετέπειτα χρόνια, και στην Ελλάδα ακόμα, δεν είδα διαφορετική συμπεριφορά.

Την εποχή που οι ελληνοτουρκικές σχέσεις ήταν πολύ τεταμένες (δεκαετίες '80-'90)—ήμουν ανταποκριτής πρώτα στην *Cumhuriyet*, μετά σε *Hürriyet*, ATV, NTV και τελευταία στη *Sabah*—σε στήλες περιθωριακών εφημερίδων της Ελλάδας με εμφάνιζαν σαν «κατάσκοπο της Τουρκίας» και «Τούρκο ανταποκριτή». Μια φορά μάλιστα που, σε έλεγχο της Αστυνομίας, είχαν βρει έναν σουγιά στο συρτάρι του αυτοκινήτου μου, έγραψαν «Συνελήφθη Τούρκος δημοσιογράφος με μαχαίρι». Αφού με κράτησαν μια βραδιά στο Αστυνομικό Τμήμα, με μετέφεραν στο αυτόφωρο για να δικαστώ. Επειδή γνωρίζω ποιος είμαι—έχω εμπιστοσύνη στον εαυτό μου και δεν νιώθω υποχρεωμένος να δίνω λογαριασμό για την ταυτότητά μου—παρακάμπτω τις εκφράσεις που χρησιμοποιούν. Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι αυτοί που μου προσάπτουν διάφορα δεν είναι αγράμματοι, αλλά άτομα που θέλουν να με στοχοποιήσουν.

Το να είσαι «Έλληνας» βεβαίως δεν είναι έγκλημα. Υπάρχουν καλοί και κακοί, όπως στους πολίτες όλου του κόσμου. Αλλά να μου επισυνάπτουν την ταυτότητα του «Έλληνα δημοσιογράφου», είναι μια άλλη έννοια. Κάποιοι με ξαναβάφτισαν «Έλληνα δημοσιογράφο», γιατί έγραψα ένα-δυο κείμενα για την Αγία Σοφία. Είναι ολοφάνερο ότι δεν κατάλαβαν τι έγραψα, δεν θέλησαν να καταλάβουν ή αποφάσισαν ότι σκέπτομαι σαν «Έλληνας».

Όχι φίλε μου, αυτή η δουλειά δεν είναι τόσο εύκολη. Δεν μπόρεσες ακόμα να διαχωρίσεις την έννοια του «Έλληνα» και του «Ρωμιού με τουρκική υπηκοότητα». Δεν υπάρχει περίπτωση να καταλάβεις τις δυσκολίες και τις στεναχώριες που περνάει στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, την Αθήνα, ένας Ρωμιός δημοσιογράφος με τουρκική υπηκοότητα, που εργάζεται για τον τουρκικό Τύπο.

Αλλά αυτά που άκουγα από τα τουρκικά ΜΜΕ για ένα ευαίσθητο θέμα, όπως της Αγίας Σοφίας, απόψεις που διάβασα ήταν αντίθετες με τη δημοσιογραφία. Το ότι «δεν πληροφορούν τον λαό αμερόληπτα», υποχρέωσε το ένστικτό μου να αναφερθώ σε κάποια γνωστά θέματα.

Επειδή έγραψα «Η είδηση για το άνοιγμα σε λατρεία της Αγίας Σοφίας, που μετατράπηκε σε τέμενος, διαπέρασε σαν βέλος την καρδιά των Ελλήνων Ορθοδόξων» χαρακτηρίζομαι ταπεινωτικά «Έλληνας δημοσιογράφος»;

Επειδή θύμισα πως η Αγία Σοφία κατασκευάστηκε από «Από δύο αρχιτέκτονες από την Ανατολή», ότι οι δύο αρχιτέκτονες της Βυζαντινής περιόδου, ελληνικής καταγωγής, προέρχονταν από το σημερινό Αϊδίνι και τη Μίλητο με χαρακτήρισαν «Έλληνα δημοσιογράφο»;

Αν η δημοσιογραφία είναι τόσο εύκολη και γράφει τα πραγματικά γεγονότα, άσχετα αν κάποιοι έχουν αντίθετες απόψεις, τότε είναι καταδικασμένος να τον αποκαλούν «Έλληνα».

ελληνοτουρκικά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΟΠΤΣΟΓΛΟΥ

Οι δεξαμενές σκέψης (think tanks) του Ισραήλ αναλύουν την κατάσταση και τη θέση του Ισραήλ στην Ανατολική Μεσόγειο

Τα όσα συμβαίνουν στην Ανατολική Μεσόγειο δεν αφήνουν αδιάφορες τις δεξαμενές σκέψης (think tanks) του Ισραήλ, το οποίο παρακολουθεί τις εξελίξεις με σαφή προτίμηση ανασχεσης των τουρκικών φιλοδοξιών, αλλά και απροθυμία για ανοικτή στρατιωτική εμπλοκή από ισραηλινής πλευράς, όπως επισημαίνεται σε άρθρο του Κώστα Ράπτη στην capital.gr όπου περιλαμβάνονται και σχετικές αναλύσεις ισραηλινών αναλυτών.

Η μάχη για τη Μεσόγειο έχει κλιμακωθεί και τα μέτωπά της είναι πολλαπλά, υποστηρίζει ο ανταγματοάρχης εν αποστρατεία

Εράν Λέρμαν, αντιπρόεδρος του Ινστιτούτου της Ιερουσαλήμ για τη Στρατηγική και την Ασφάλεια (JISS). Το κυριότερο είναι αυτό της Λιβύης, που μπορεί να θεωρηθεί ως πόλεμος δι' αντιπροσώπων μεταξύ Τουρκίας και Αιγύπτου. Οι προσπάθειες του διεθνούς παράγοντα να επιβάλει εμπάργκο εισαγωγής οπλισμού στη Λιβύη δεν έχει ευοδωθεί, καθώς στο πλαίσιο του NATO η Τουρκία διαθέτει βέτο, ενώ στο πλαίσιο της Ε.Ε. περισσεύουν οι εσωτερικές διαφωνίες.

Το Ισραήλ δεν είναι ουδέτερος παίκτης σε αυτή διαμάχη: η ισραηλινή κυβέρνηση εξέδωσε δήλωση υποστήριξης της ελληνοαιγυπτιακής συμφωνίας στις 12 Αυγούστου. Όμως οι ισραηλινές ένοπλες δυνάμεις, προσθέτει ο Λέρμαν, δεν μπορούν να εμπλακούν, δεδομένων των λοιπών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν αυτήν τη στιγμή. Τα τελευταία χρόνια η συνεργασία Ισραήλ με την Ελλάδα και την Κύπρο, στους τομείς πληροφοριών και ασφάλειας, έχει ενισχυθεί, όπως και η συναντίληψη με το Κάιρο, καθώς κανένας δεν θα συνέφερε να κυριαρχήσουν οι ισλαμιστές σύμμαχοι του Ερντογάν στο σύνολο της Λιβύης, με αποσταθεροποιητικά για την Αίγυπτο αποτελέσματα.

Επιπλέον, η οριοθέτηση των θαλάσσιων δικαιοδοσιών άπτεται άμεσα της στρατηγικής θέσης και των οικονομικών συμφερόντων του Ισραήλ, το οποίο βλέπει την Άγκυρα να θέτει «βέτο» στην προοπτική άμεσης ενεργειακής και επικοινωνιακής σύνδεσης του εβραϊκού κράτους με την Ευρώπη.

Κατά τον Λέρμαν, το Ισραήλ θα πρέπει να συνεχίσει στη γραμμή ανακοίνωσης της 12ης Αυγούστου, καταβάλλοντας εντατική προσπάθεια για να προωθήσει διεθνώς την ελληνοαιγυπτιακή οριοθέτηση έναντι της τουρκολιβυκής. Ο συντονισμός της αμερικανοεβραϊκής και της ελληνοαμερικανικής διασποράς είναι κρίσιμος, διότι όσο η Αμερική δεν έχει μία αποφασιστική στάση οι φιλοδοξίες του Ερντογάν θα συνεχίσουν να ενισχύονται επικίνδυνα.

Σύμφωνα, τώρα, με τους Γκάλια Λίντενστραους και Οφίρ Βίντερ του Ινστιτούτου μελετών Εθνικής Ασφαλείας (INSS), το Ισραήλ θα πρέπει να προετοιμαστεί για μία ποικιλία πιθανών σεναρίων στην ελληνοκυπριακή αντιπαράθεση με την Τουρκία, από τη στρατιωτική σύγκρουση και τις διπλωματικές καμπάνιες μέχρι την πραγματιστική συνεννόηση των εμπλεκόμενων. Μολονότι είναι σαφές ποιον υποστηρίζει το Ισραήλ, οι ευρύτερες συνέπειες της συμπεριλήψης στον αντιτουρκικό άξονα της Ανατολικής Μεσογείου θα πρέπει να αξιολογηθούν καταλλήλως, υπολογίζοντας το τίμημα τού να συρθεί στην ελληνοτουρκική σύγκρουση και τον πόλεμο της Λιβύης, σε μία στιγμή που αντιμετωπίζει αλλεπάλληλες εγχώριες προκλήσεις λόγω της πανδημίας, αλλά και προϋπάρχουσες εξωτερικές προκλήσεις. Αν και η τουρκική δραστηριότητα στην

περιοχή αντιμετωπίζεται από το Ισραήλ ως αρνητική, μόνο εν μέρει αποτελεί άμεση απειλή που χρήζει απάντησης.

Το Ισραήλ αποδίδει μεγάλη σημασία στην Ανατολική Μεσόγειο, λόγω των υδρογονανθράκων αλλά και της πολυδιάστατης στρατηγικής σημασίας. Έχει συνεπώς συμφέρον να παρεμποδίζει τις κρίσεις στην περιοχή, να τη διατηρεί ειρηνική. Η δημιουργία σκληρών μπλοκ θα επιδεινώσει τον ανταγωνισμό Τουρκίας-Ισραήλ και θα οδηγήσει σε περιφερειακή κούρσα εξοπλισμών που θα αμφισβητήσει την υπάρχουσα ισορροπία δυνάμεων. Η γερμανική μεσολαβητική πρωτοβουλία είναι ευπρόσδεκτη, αλλά το Ισραήλ θα πρέπει να εργαστεί για εντονότερη αμερικανική ανάμειξη.

Για πολλούς Ισραηλινούς αναλυτές ο πραγματικός στόχος της τουρκικής πολιτικής είναι η περικύκλωση της Αιγύπτου, προκειμένου να της αποστερηθεί ο φυσικός ηγετικός της ρόλος στη Μέση Ανατολή.

Κατά την Ιρίνα Τσούκερμαν του Κέντρου Μπέγκιν-Σαντάν (BESA) μία ενδιαφέρουσα διάσταση του ρόλου της Τουρκίας δίνει η φονική έκρηξη της 4ης Αυγούστου στο λιμάνι της Βηρυτού – και αυτό διότι η ιρανικής προέλευσης νιτρική αμμωνία που είχε αποθηκευτεί εκεί από το 2013 και ανεφλέγη έχει την ίδια ακριβώς σύσταση με την ουσία που κατασχέθηκε από τις ελληνικές Αρχές στις 10 Ιουνίου από πλοίο τουρκικών συμφερόντων με προορισμό τη Μισράτα της Λιβύης, προφανώς για εξοπλισμό των φιλοτουρκικών δυνάμεων που πολεμούν στο πλευρό της κυβέρνησης Σαράτζ. Το στοιχείο αυτό, αν αληθεύει, ενισχύει τις φήμες ότι η συνεργασία Τουρκίας και Ιράν έχει προχωρήσει σε ευρεία ατζέντα.

Financial Times: Ο ανταγωνισμός για το φυσικό αέριο και οι εντάσεις -Το διακύβευμα στην Ανατ. Μεσόγειο

Στις εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο αναφέρονται σε εκτενές άρθρο οι Financial Times, σχολιάζοντας ότι ο ανταγωνισμός για τα κοιτάσματα του φυσικού αερίου και οι «πικρές αντιπαλοότητες», πυροδοτούν επικίνδυνες εντάσεις τους τελευταίους μήνες μεταξύ της Τουρκίας και γειτονικών χωρών.

Όπως εξηγούν οι FT οι αντιπαραθέσεις άρχισαν να οξύνονται μετά την ανακάλυψη του τεράστιου κοιτάσματος Zohr ανοικτά της Αιγύπτου από τον ιταλικό ενεργειακό κολοσσό ENI, που άρχισε την παραγωγή το 2017. Είχαν προηγηθεί ανακαλύψεις σημαντικών κοιτασμάτων από το Ισραήλ, αλλά και την Κύπρο που ανακάλυψε φυσικό αέριο το 2011. Δύο ακόμα σημαντικά ευρήματα από μεγάλους ομίλους, περιλαμβανομένων των ENI, Total, ExxonMobil, ακολούθησαν το 2018 και 2019.

Οι περισσότερες από τις ανακαλύψεις μέχρι στιγμής ήταν στο νοτιοανατολικό τμήμα της περιοχής, κοντά στην Αίγυπτο, το Ισραήλ και τη νότια ακτή της Κύπρου. Οι περιοχές που η Τουρκία ερευνά για αέριο δεν έχουν ακόμη αποδεδειγμένα αποθέματα, αναφέρει το δημοσίευμα, προσθέτοντας ότι η έρευνα για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη αυτών των προοπτικών έχει καθυστερήσει σε μεγάλο βαθμό φέτος, λόγω πτώσης των τιμών ενέργειας κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορονοϊού.

Οι FT επισημαίνουν ότι η Άγκυρα αισθάνεται ότι έχει αποκλειστεί από τις ενεργειακές εξελίξεις στην περιοχή, οι οποίες πυροδότησαν σημαντικές συμμαχίες, με κυριότερη τον αγωγό EastMed, μέσω του οποίου ενώνουν δυνάμεις η Ελλάδα, η Κύπρος, η Ιταλία, η Αίγυπτος, το Ισραήλ, η Παλαιστινιακή Αρχή και η Ιορδανία. Η σημασία του αγωγού καθίσταται φανερά από το ότι η Γαλλία έχει ζητήσει να ενταχθεί, ενώ οι ΗΠΑ θέλουν να έχουν ρόλο μόνιμου παρατηρητή.

Το γεγονός έχει αφήσει την Τουρκία απομονωμένη λόγω

των τριβών της με πολλά μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας και της Αιγύπτου.

«Πολλοί φοβούνται ότι θα μπορούσαμε να οδηγηθούμε σε απευθείας στρατιωτική αντιπαράθεση ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα, καθώς τα δύο μέλη του NATO και οι σύμμαχοί τους δίνουν μάχη για τον έλεγχο των θαλασσών. Η Γερμανία προειδοποίησε τον περασμένο μήνα ότι οι δύο χώρες παίζουν με τη φωτιά και η παραμικρή σπίθα μπορεί να προκαλέσει καταστροφή», αναφέρεται στο άρθρο.

Καστελλόριζο... Ελλάδα... Τουρκία

Σε άρθρο του στην ιστοσελίδα Hellas Journal ο έγκριτος δημοσιογράφος Μιχάλης Ιγνατίου αναφέρεται στο ενδιαφέρον και την αμφισβήτηση του Προέδρου Ερντογάν για το Καστελλόριζο. Με τίτλο «Το Καστελλόριζο είναι ο «πόνος» του Ερντογάν: Το ακριτικό νησί είναι το μεγάλο εμπόδιο για την Τουρκία» ο Ιγνατίου επισημαίνει μεταξύ άλλων:

«Το Καστελλόριζο είναι ο μεγάλος «πόνος» του Ταγίπ Ερντογάν, όπως συμφωνούν αναλυτές και διπλωμάτες. Διότι αποτελεί το μεγάλο εμπόδιο για τους σχεδιασμούς του. Το ελληνικό νησί ενταφιάζει τα όνειρα του για κυριαρχία στην Ανατολική Μεσόγειο. Αναδεικνύει τις παρανομιές του.

Ο Τούρκος πρόεδρος εστιάζει στο Καστελλόριζο, διότι πραγματικά πιστεύει ότι είναι ένα νησί που έπρεπε να ανήκει στην Τουρκία. Όχι μόνο για το σύμπλεγμα του Καστελλόριζου, αλλά και για άλλα νησιά του Αιγαίου.

Ο Ερντογάν έχει άδικο. Το Διεθνές Δίκαιο έχει ήδη αποφασίσει για τις παράλογες απαιτήσεις του. Και είναι ευτύχημα ότι δεν περνά ακόμα η προπαγάνδα του στο εξωτερικό.

Σε πολύ λίγες πρωτεύουσες δίνουν σημασία στο αφήγημά του: ότι δηλαδή το νησί είναι πιο κοντά στην Τουρκία απ' ότι στην ηπειρωτική Ελλάδα. Αυτή η θέση του ισοπεδώνεται με την αμερικανική δημόσια δήλωση ότι τα νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ.

Στα κέντρα αποφάσεων η λέξη Καστελλόριζο είναι το ίδιο γνωστή όπως η λέξη Αθήνα. Διαβάζω και δημοσιεύματα έγκριτων δημοσιογράφων, οι οποίοι –μερικές φορές στην αφέλειά τους– ρωτούν στα κείμενα τους: μα θα γίνει πόλεμος για μερικά μέτρα γης; Το ίδιο είχε πει και ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπιλ Κλίντον για τα Ίμια.

Υπάρχει όμως η εθνική αξιοπρέπεια. Πρόκειται για την κυριαρχία μίας χώρας, της Ελλάδας στη συγκεκριμένη περίπτωση. Δεν πρόκειται για λίγα μέτρα γης...

Αν δεν υπήρχε το σύμπλεγμα του Καστελλόριζου (συμπεριλαμβάνει τη Στρογγύλη και τη Ρω), η Ελλάδα δεν θα είχε Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη με την Κύπρο. Είναι κρίσιμο θέμα για την Ελλάδα η σύνδεσή της ΑΟΖ της με την ΑΟΖ της Κύπρου. Για στρατηγικούς, αλλά και οικονομικούς λόγους.

Να θυμίσουμε ότι ο τότε υπουργός Εξωτερικών της Αμερικής Ντιν Άτσενσον, είχε εκπονήσει το 1965 σχέδιο για την Κύπρο, που προέβλεπε μεν την ένωση με την Ελλάδα, αλλά παρέδιδε το Καστελλόριζο στην Τουρκία.

Υπάρχουν διάφορες απόψεις για αυτό το ζήτημα.

Ο τότε πρωθυπουργός, Γεώργιος Παπανδρέου δεν το δέχθηκε διότι η Ελλάδα έπαιρνε μεν την Κύπρο, αλλά έχανε ελληνικό έδαφος. Για να φτάσουμε στο σήμερα και να αναγνωρίζουν όλοι την αξία του νησιού και γενικά του συμπλέγματος του Καστελλόριζου».

τα σωματεία μας

ΕΣΤΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ: Αμφιτρίτης 28, Π. Φάληρο, Τηλ.: 2109820901, 2109832243, Fax: 2109813456, http://www.estiakon.org, e-mail: estiakon@otenet.gr,

Τηλ. Γηροκομείου: 2291037816, 2291037819, 2291040826 Fax: 2291037817. Τα Γραφεία λειτουργούν καθημερινά Δευτέρα-Πέμπτη 8:30-12:30 -14:30-16:30 & Παρασκευή 9:00-15:00.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ

Περιλαμβάνονται οι προσφορές και τα γεύματα που έγιναν από 16/7/2020 έως 15/9/2020

Προσέφεραν οι παρακάτω φιλογενείς κυρίες και κύριοι:
Ανώνυμος **1000 €**

200 €

Οικογ. Ιωάννας Δόκου στη μνήμη Θεμιστοκλή Δόκου, Σούλα Δημοπούλου στη μνήμη των γονέων της Ευαγγέλου και Ελλάς Ευαγγελίδη

Οικογ. Αθανασίου Νικολαΐδη στη μνήμη Γεωργίου Γιαννή 150 **100 €**

Ανώνυμος, Ανδρέας Ζαπάντης στη μνήμη Ευριπίδη Λεμπεσόπουλου, Ασπασία Καρασάββα στη μνήμη Στυλιανής Θανάσογλου, Άκης Κιουρούκογλου, Καίτη Αντωνιάδου στη μνήμη Ιωάννας Ελματζόγλου, Ιωάννα Δόκου στη μνήμη Στυλιανής Θανάσογλου

50 €

Άννα Μικροπούλου στη μνήμη οικογ. Παπαδόπουλου, οικογ. Κουγιανού στη μνήμη Ιωάννας Ελματζόγλου

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Στη μνήμη ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ (ΔΕΣΠΩ) ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Γεώργιος Σάμποβιτς **50 €**, οικογ. Τερψιθέας Γιακουβίδη **50 €**, Πέτρος και Νεφέλη Δήμα **200 €**, Όλγα Παπαδοπούλου **100 €**, Μιχάλης Θανάσογλου **50 €**, Εθνοπούλου **50 €**, Χρυσάνθη Χρυσοπούλου και Παναγιώτης **100 €**, Κωνσταντίνος Κουφαλίδης **50 €**, οικογ. Στέλιου Αντωνιάδη **100 €**, Οικ. Μηνά Δαμιανίδη **100 €**, Στέλιος Γιαβάς **50 €**, Ασπασία Καρασάββα **100 €**

Στη μνήμη ΣΟΦΙΑΣ ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΥ: Χριστίνα-Βάνα Πρελορέντζου **50 €**, Σταύρος-Λυκούργος Μακαρούνης **50 €**, Μιχάλης Τσακαρελίδης και Μελίνα **40 €**, Ναυλιάν **50 €**

Στη μνήμη ΛΟΥΚΑ ΚΟΖΑΛΟΓΛΟΥ: Χρήστος Σεργιανίδης **20 €**, Αικατερίνη Α. Μπελόγλου **10 €**, Θεοδοσία (Σούλα) Ανανιάδου **50 €**, Θεόδωρος Ευσταθιάδης **20 €**, Λένα Αναστασιάδου **20 €**, Μιχαήλ και Φανή Γρηγοριάδη **50 €**, Κυβέλη Μιτέκου **50 €**, Στέλιος και Καίτη Ξενάκη **50 €**, Ελένη Κυριακοπούλου **50 €**, Μάλλης **10 €**, Δέσποινα Μαυρίδου **20 €**, Σταύρος Τσιτσόπουλος **20 €**, οικογ. Ιορδάνογλου **50 €**, οικογ. Παπάζογλου **50 €**, Ελεονώρα Θωμαΐδου **100 €**, Δέσποινα Θωμαΐδου **50 €**, Νικολαΐδη-Τζαβάρα **50 €**, οικογ. Δούδα Ιορδάνογλου **20 €**, Σοφία Κιουρούκογλου **50 €**, οικογ. Βασίλη Παξιμαδά **50 €**, Βένος και Όλγα Ζαχαριάδη **50 €**, Απόστολος Παλαβισίδης **25 €**, Μανώλης Κατσαμάνης **20 €**, οικογ. Χρηστίδη **20 €**, Χρήστος Μηνάογλου **40 €**

Στη μνήμη ΤΖΩΡΤΖΗ ΜΑΪΝΑ: Νίκος και Σοφία Παπαδοπούλου **50 €**, Σούλα Κουλιάντα **50 €**

Στη μνήμη ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΑΝΑΓΟΥ: Ιωάννης Καραγιαννόπουλος **100 €**, Ήβη Κόντη **100 €**

Στη μνήμη ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΠΠΑ: Ηρακλής και Κυριακίτσα Κόππα **500 €**, Διονύσιος Γαλιάτσος **50 €**, Σάνη Κούκιερη **10 €**, Γεωργία Ξένου **5 €**, Νατάσσα Μηλοπούλου **10 €**, Δημήτρης Δελφίνης **20 €**

Στη μνήμη ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΡΟΣΙΑΔΗ: Ξανθήπη Μαντζαρίδη **50 €**, Αβραάμ Μαντζαρίδης **50 €**, Γεώργιος και Σοφία Τερζιόγλου **50 €**

Στη μνήμη ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Γεώργιος Παπούλης **50 €**, οικογ. Ελευθερίου Αντωνιάδη **50 €**, οικογ. Στέφανου Βαφειάδη **50 €**, οικογ. Φωτίου Καλιοντζόγλου **50 €**, οικογ. Αντώνη Βαφειάδη **50 €**, Κίτσα Σταματίου **50 €**, Ευαγγελία Αλβέρτη **50 €**, Παύλος Μπότσης **50 €**, Κερέμ Τουράμ **10 €**, Mustafa Alibeseoglu **10 €**, οικογ. Νικολάου Καρυδάκη **200 €**, οικογ. Γεωργίου Κωνσταντινίδη **100 €**, Ιωάννης Κεσκινόγλου

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως με το έγγραφο του θανάτου της

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΑΝΑΓΟΥ

σε έκτακτη συνεδρίασή του αποφάσισε σε ένδειξη ελάχιστης τιμής και ευγνωμοσύνης να:

1. Να εκπροσωπηθεί αυτό από Μέλη του στην εξόδιο ακολουθία.
2. Να κατατεθεί άνθινος σταυρός στη σορό της.
3. Να παρατεθεί γεύμα στο γηροκομείο στους γηροκομμένους από τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Δ.Σ. στη μνήμη της.
4. Στην επόμενη θεία λειτουργία που θα τελεστεί στο εκκλησάκι του γηροκομείου και στο μνημόσυνο που θα ακολουθήσει να μνημονευθεί το όνομά της.
5. Να δημοσιευθεί το παρόν στον πολίτικο τύπο.

Το Διοικ. Συμβούλιο της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως

100 €, Ελλάς (Έρση) Ντουράκη **20 €**, Ιωάννης Καραγιαννόπουλος **100 €**, Νικόλαος και Κωνσταντίνος Ψαθάς **50 €**

Στη μνήμη ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΚΟΛΛΑ: Οικογ. Θεοχάρη και Σοφίας Πανέρη **50 €**, Μαρία Ευδοκίου **30 €**, Κατσαρούπα **10 €**, Ιωάννης Κιοσέογλου **30 €**

ΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ ΓΕΥΜΑΤΩΝ

Παρέθεσαν γεύματα με την προσφορά ποσών:

400 € Ο κος Αντώνης Καφετζόπουλος στη μνήμη της μητέρας του Αικατερίνης Καφετζοπούλου με τη συμπλήρωση 40 ημερών από τον θάνατό της, την Κυριακή, 19/7/2020

500 € Η κα Μάρθα Καρανδρέα στη μνήμη του συζύγου της Φώτη Καρανδρέα, την Παρασκευή, 24/7/2020

500 € Η οικογ. Αναργύρου Γκεδίκου στη μνήμη του Ιωάννου και Βασιλικής Γκιουλμπάλι, την Πέμπτη, 6/8/2020

450 € Η κα Ρούλα Ωραιοπούλου υπέρ υγείας της, την Κυριακή, 30/8/2020

Σύνολο Εισπράξεων: 8.370,00

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΕΙΔΟΣ

Ο κος Στέλιος Καραπιπέρης, ζαχαροπλαστείο RIVIERA, προσέφερε ποσότητα από εκλεράκια.

Η οικογένεια Θεολόγου, ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, προσέφεραν μεγάλη ποσότητα φαρμάκων.

Ο κος Νίκος και η κα Γεωργία Ιωαννίδη, προσέφεραν ένα ενισχυτή (DENON) και ένα ραδιόφωνο (DENON).

Η κα Σάββα Κοζάνογλου προσέφερε στη μνήμη του συζύγου της Λουκά Κοζάνογλου, πάνες υγιεινής και φάρμακα.

**Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά
Οι γέροντες ευγνωμονούν
Εκ του Γραφείου Διοίκησης**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ (1.8.2020)

Λόγω της επιβολής απαγόρευσης επισκέψεων από την Πολιτική Προστασία σε όλες τις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων, από σήμερα 1.8.2020 μέχρι νεότερας απαγορεύονται σε συγγενείς και κηδεμόνες οι επισκέψεις προς τους φιλοξενοούμενους του Γηροκομείου της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως.

Το Δ.Σ. της Εστίας

ΤΕΣΤ ΓΙΑ COVID 19 ΣΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΜΑΣ (26.7.2020)

Συνεργείο του ΕΟΔΥ αποτελούμενο από 6 ειδικούς, επισκέφτηκε πρόσφατα το γηροκομείο μας, όπου προέβη σε μοριακό τεστ COVID 19, σε όλους τους φιλοξενοούμενους καθώς και στο προσωπικό. Όλα τα αποτελέσματα όπως αναμενόταν, υπήρξαν αρνητικά.

Συγχαίρουμε θερμά, τη Διεύθυνση και τους Διοικητικούς, για την πειθαρχία και συνέπεια στα μέτρα προστασίας που επέδειξαν, με σκοπό την προφύλαξη των φιλοξενομένων μας. Επίσης αξίζουν συγχαρητήρια και οι κηδεμόνες-συγγενείς των γηροκομυμένων, οι οποίοι κατά τη σύντομη, σύμφωνα με το ισχύον πρωτόκολλο, ειδική επίσκεψή των, υπήρξαν συνεπείς στους κανονισμούς προστασίας για τον αναφερόμενο ιό.

Συνεχίζουμε με τον ίδιο ζήλο και αποφασιστικότητα!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ (28.8.2020)

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνοντας υπόψη τον συνεχιζόμενο αποκλεισμό επισκέψεων συγγενών και φίλων των φιλοξενομένων μας, λόγω πρωτοκόλλου από τον ΕΟΔΥ, αποφάσισε να ενεργοποιηθεί σύστημα οπτικοακουστικής επικοινωνίας με τους οικείους των. Θα οριστούν συγκεκριμένες ημέρες και ώρες όπου όσοι επιθυμούν θα επικοινωνούν με το Ίδρυμα για τον ορισμό του ραντεβού και τις σχετικές διαδικασίες. Εντός των προσεχών ημερών θα υπάρξει αναλυτική και λεπτομερής ενημέρωση.

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΟΥΣ

Σε συνέχεια προηγούμενης σχετικής ανακοίνωσης, σας γνωρίζουμε ότι έχει ενεργοποιηθεί το σύστημα οπτικοακουστικής επικοινωνίας με τους φιλοξενοούμενους μας.

ΟΝΟΜΑ ΧΡΗΣΤΗ:

Γηροκομείο Εστία Κωνσταντινουπόλεως

ΒΑΣΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ:

Skype-Viber-Messenger (ότι εξυπηρετεί τον ενδιαφερόμενο)

ΗΜΕΡΕΣ ΚΑΙ ΩΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Τρίτη - Σάββατο - Κυριακή 11.00-12.00 και 16.00-17.00

Διάρκεια επικοινωνίας: 15 λεπτά

Για περαιτέρω πληροφορίες και κλείσιμο ραντεβού, καθορισμό ημέρας/ώρας παρακαλείστε να επικοινωνείτε με το Ίδρυμα στο τηλέφωνο: 2291037816.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΦΩΚΑΙΑΣ - Δήμου Σαρωνικού, 10.09.2020

ΟΦΕΙΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΘΕΣΙΝΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΦΩΤΙΑΣ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΗΛΙΚΩΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΦΩΚΑΙΑ.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους, στη διάρκεια της χθεσινής μεγάλης φωτιάς, συνέβαλαν για να απομακρυνθούν προληπτικά και με ασφάλεια όλοι οι ηλικιωμένοι και οι εργαζόμενοι από το Γηροκομείο Κωνσταντινουπόλεως στην Παλαιά Φώκεια.

Ευχαριστούμε τον Δήμαρχο Σαρωνικού κ. Π. Φίλιππου, τους εργαζόμενους της Κοινότητας Π. Φώκαιας, που προσέτρεξαν από την πρώτη στιγμή στο Γηροκομείο, τον οδηγό του λεωφορείου και τις εργαζόμενες στις κοινωνικές δομές του Δήμου, τον αντιδήμαρχο Πολιτικής Προστασίας κ. Μπ. Γαλάνη,

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ για ΔΩΡΕΕΣ: Alpha Bank IBAN: GR 5501401920192002002003370

Με την κατάθεση των δωρεών παρακαλούνται οι δωρητές να δηλώνουν στην τράπεζα τα ακριβή στοιχεία τους και παράλληλα να ενημερώνουν τα γραφεία μας στο 210 9820901.

τα σωματεία μας

 www.tsoukatou.gr

ΕΣΤΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τον αντιδήμαρχο κ. Ι. Κυριακόπουλο, τον κοινοτικό σύμβουλο Π. Φωκαίας κ. Χρ. Παπαγιάννη, τον Διοικητή του Α.Τ. Σαρωνικού κ. Βαγ. Γιδόπουλο και τον Αναπληρωτή Δ/ντή Ανατ. Αττικής κ. Β. Καλαμπόκη.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλουμε στον Πρόεδρο του Γηροκομείου κ. Γιάννη Κεσκινόγλου, τη Δ/ντρια κα Βακοντίου, το προσωπικό του ιδρύματος για τις μεγάλες προσπάθειες και τον γιατρό του Γηροκομείου και τέως Δήμαρχο Π. Φαλήρου κ. Γ. Χρυσοβερδίδη για την παρουσία και συνδρομή του.

Ευχαριστούμε τέλος τη διεύθυνση και τους εργαζόμενους του ξενοδοχείου Alexander Beach για την ευγενική φιλοξενία τους.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΜΑΣ

Η Τετάρτη 9 Σεπτεμβρίου έμελλε να είναι μαρτυρική για το γηροκομείο μας, όπως και για τους κατοίκους των ευρύτερων περιοχών της Π. Φωκαίας και όχι μόνο. Η φωτιά, λόγω των έντονων ανέμων που έπνεαν στην περιοχή, είχε δημιουργήσει μια αποπνικτική ατμόσφαιρα από καπνό. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Π. Φωκαίας κος Μανώλης Τσαλικίδης προσήλθε άμεσα στο γηροκομείο, όπου συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως για να αξιολογήσουν τους κινδύνους που αντιμετώπιζε η Δομή μας. Η εκκένωση των θαμώνων, θα ήταν ένα πολύ δύσκολο και επίπονο εγχείρημα και λόγω του κινδύνου από την πανδημία. Υπήρξε άμεση προσέλευση αξιωματούχων της Πυροσβεστικής, της Κοινωνικής δομής του Δήμου, προσωπικού της Κοινότητας Π.Φωκαίας και αστυνομικών στον χώρο μας. Ο κίνδυνος δύσπνοιας λόγω καπνού ήταν μεγάλος. Κατόπιν τούτου και μετά από εντολή της Πολιτικής Προστασίας, ξεκίνησε η άμεση εκκένωση του Ιδρύματος. Με τη συμμετοχή του πούλμαν που έστειλε ο Δήμος Σαρωνικού, των εθελοντών από την τοπική κοινότητα και του προσωπικού του γηροκομείου που προσήλθε –πέραν αυτών της βάρδιας– καταφέραμε να μεταφέρουμε με ασφάλεια, φορώντας μάσκες προστασίας, όλους τους φιλοξενούμενους, στο ξενοδοχείο Alexander Beach για το οποίο είχε φροντίσει η τοπική Διοίκηση. Η φιλοξενία στο ξενοδοχείο υπήρξε άμεμπτη και παραδειγματική. Στο

διάστημα παραμονής μας εκεί, έσπευσε ο γιατρός της δομής μας κ. Γιώργος Χρυσοβερδίδης, ο οποίος στήριξε ενεργά και ηθικά την παραμονή των ταλαιπωρημένων γηροκομούμενων.

Ο Γεν. Γραμματέας κ. Ι. Καραγιαννόπουλος και το μέλος του Δ.Σ. κ. Γ. Φρούσης μετά της συζύγου του ήταν παρόντες και βοήθησαν στο αναφερόμενο εγχείρημα. Μετά από 5,5 ώρες και ενώ είχε μειωθεί αισθητά ο κίνδυνος, πήραμε έγκριση επιστροφής από τον εκπρόσωπο πολιτικής προστασίας Αντιδήμαρχο Σαρωνικού κ. Μπ. Γαλάνη όπου με τη συμμετοχή όλων των προαναφερομένων επιτεύχθηκε η ασφαλής επιστροφή προς το γηροκομείο.

Το Δ.Σ. της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως ευχαριστεί θερμά όλους τους Διοικητικούς, τους παράγοντες, το προσωπικό του Δήμου Σαρωνικού και της Κοινότητας Π. Φωκαίας, τον κ. Χρήστο Τσιγαρίδα (Πρόεδρο του Σαρωνικού Νέα Πνοή) για την βοήθεια, το ενδιαφέρον και τη συμβολή τους για την προστασία των φιλοξενούμενων του Ιδρύματός μας.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον κ. Μ. Τσαλικίδη Πρόεδρο της Κοινότητας Π. Φωκαίας, που ήταν μονίμως στο πλευρό μας και φρόντιζε τα πάντα, τον Δήμαρχο Σαρωνικού κ. Π. Φιλίππου για την κάθε είδους στήριξη στην προσπάθεια ασφαλούς μετακίνησης και διαμονής των θαμώνων μας, τον γιατρό μας κ. Γ. Χρυσοβερδίδη που εκτός των άλλων παρέμεινε και μετά την επιστροφή στο γηροκομείο για να αντιμετωπιστεί κάθε ενδεχόμενη περίπτωση, το ακάματο προσωπικό του γηροκομείου, το οποίο παρέμεινε –εκτός βάρδιας– μέχρι τέλους στο πλευρό μας και βοήθησε με υπέρβαση αντοχών, παρόλο των εξαιρετικά δύσκολων καταστάσεων που βίωναν οι οικογένειές τους από τη φωτιά που απειλούσε τα σπιτικά τους. Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ στη Διοίκηση του ξενοδοχείου Alexander Beach (οικογ. κ. Παράσχου Χρήστου) και των συνεργατών του, για την «Ελληνική Φιλοξενία» που παρείχαν στην Εστία Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΚΑΤΟΝ ΕΙΚΟΣΙ ΕΠΤΑ «ΚΕΡΑΚΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟ

ΤΟΥ Α. ΒΙΚΕΤΟΥ

Το Σάββατο (19 Σεπτεμβρίου 2020) ήταν εξόχως σημαντική μέρα για την ελληνική παιδεία στην Πόλη, αλλά και τον Ελληνισμό ευρύτερα. Η 19η Σεπτεμβρίου είναι η γενέθλιος ημέρα του Ζωγράφειου (Γυμνάσιο-Λύκειο) της Πόλης.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 1893 το Ζωγράφειο άνοιξε για πρώτη φορά τις πύλες του και υποδέχτηκε τους πρώτους (522) μαθητές του. Οι πρώτοι απόφοιτοι πήραν τα απολυτήρια τους το 1899. Ο μεγαλύτερος αριθμός μαθητών (900) ήταν το 1962.

Τον 19ο αιώνα διαπιστώθηκε η ανάγκη για ένα επιπλέον εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Πόλη, καθώς στο Ζάππειο φοιτούσαν πάνω από 800 παιδιά. Έτσι, αποφασίστηκε να γίνει έρανος για να χτιστεί ένα καινούργιο και σύγχρονο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Πολλοί ήταν εκείνοι που πρόσφεραν για το έργο αυτό, με κορυφαίο τον διαμένοντα στο Παρίσι Χρηστάκη Ζωγράφο, ο οποίος είχε δώσει πάνω από 10.000 χρυσές λίρες της εποχής.

Το 1890 η γενική συνέλευση της κοινότητας Σταυροδρομίου αποφάσισε σε ένδειξη τιμής να ονομαστεί το σχολείο Ζωγράφειο. Στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό υπερίσχυσε η πρόταση του αρχιτέκτονα Περικλή Φωτιάδη, με τα σχέδια του οποίου οικοδομήθηκε το σχολείο. Έμβλημα του Ζωγραφείου είναι η Σφίγγα της ελληνικής μυθολογίας.

Αν και το Ζωγράφειο δεν είναι το παλιότερο σχολείο της Πόλης –η πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή ιδρύθηκε το 1454 και το Ζάππειο λειτουργεί από το 1875– αποτελεί σημείο αναφοράς, λόγω των δραστηριοτήτων του. Στα δύσκολα χρόνια, μετά τις απελάσεις το 1964, καθοριστικό ήταν το έργο του μακαριστού Δημητρου Φραγκόπουλου, ο οποίος διετέλεσε για δεκαετίες διευθυντής του Ζωγραφείου. Για την προσφορά του τιμήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία και τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, ο οποίος του απένειμε το οφίκιο του Άρχοντος Δασκάλου του Γένους.

Τον διαδέχτηκε ο Γιάννης Δεμιρτζόγλου, ο οποίος διευθύνει το Ζωγράφειο τα τελευταία 26 χρόνια και το 2014 τιμήθηκε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη με το οφίκιο του Άρχοντος Μ. Ρεφερενδάρη. Την χρονιά που πέρασε οι μαθητές ήταν 50, ενώ το 2020-21 θα είναι 48 διότι αποχώρησαν δύο αδέρφια, παιδιά έλληνα διπλωμάτη, ο οποίος ολοκλήρωσε την θητεία του.

Η κορυφαία δραστηριότητα του Ζωγραφείου είναι η οργάνωση, μαζί με τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδης της Θεσσαλονίκης, ετήσιου Διεθνούς Μαθητικού Συνεδρίου Λογοτεχνίας. Το Συνέδριο, το οποίο τελεί υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου (φοίτησε στον Γυμνασιακό κύκλο του Ζωγραφείου), πραγματοποιείται στην Πόλη, με την συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών από 20 σχολεία της Ελλάδας, της Κύπρου, της Αιγύπτου, της Αμερικής, της Πόλης και της Ίμβρου και εκλεκτών εκπροσώπων των Γραμμάτων και των Τεχνών.

Στο πλαίσιο των συνεδρίων πραγματοποιούνται εκδηλώσεις, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, εκδόσεις. Επίσης, από το 2016 αναβίωσε ο «Ζωγράφιος Αγών», που είχε θεσμοθετηθεί από τον Φιλολογικό Σύλλογο Κωνσταντινουπόλεως, στα τέλη του 19ου αιώνα, για τη βράβευση δέκα εκθέσεων «περί ζώντων μνημείων», δηλαδή εκθέσεων που παρουσίαζαν «τις ελληνικές διαλέκτους, τα ήθη και τα έθιμα του ελληνικού λαού», με τη «γενναία χορηγία του αγωνοθέτου και μεγάλου του συλλόγου ευεργέτου Χρηστάκη Εφέντη Ζωγράφου». Το Ζωγράφειο συνεχίζει την πολιτική παράδοση στο θέατρο.

Παράλληλα μεγάλοι έλληνες δημιουργοί και ερμηνευτές έχουν περάσει από το Σχολείο, όπως ο Δ. Σαββόπουλος, η Ευανθία Ρεμπούτσικα, ο Γιώργος Χατζηνάσιος έχουν παίξει και έχουν τραγουδήσει μαζί με τους μαθητές και έχουν χαρίσει μοναδικές μουσικές στιγμές σε όσους είχαν την τύχη να τους παρακολουθήσουν. Επίσης βιβλία τους έχουν παρουσιάσει συγγραφείς Ευγένιος Τριβιζάς, Άλκη Ζέη, Σοφία Ζαραμπούκα, Θωμάς Κοροβίνης, Γιάννης Καλπούζος, Victoria Hislop, Bruce Clark, Μιχάλης Σπέγγος κ.ά.

Ο διευθυντής Γιάννης Δεμιρτζόγλου ενημέρωσε μέσω διαδικτύου ότι το Ζωγράφειο, για τη διαδικτυακή εξ αποστάσεως σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία, παρέχει σε όλους τους μαθητές του Γυμνασίου-Λυκείου 50 tablet, για την καλύτερη και πιο αποτελεσματική διδασκαλία, τη στενή συνεργασία μαθητών και εκπαιδευτικών, την ανάθεση καθηκόντων, την αποστολή εκπαιδευτικού υλικού και φυσικά τη διατήρηση της διαρκούς επικοινωνίας μαθητών και εκπαιδευτικών.

Στόχος, προσθέτει, είναι και μετά την πανδημία οι νέες τεχνολογίες να ενσωματωθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία, η εμπειρία που αποκτήθηκε να αξιοποιηθεί και στις φυσικές τάξεις. Το εκπαιδευτικό υλικό να είναι ψηφιακό, οι φωτοτυπίες λιγότερες, η πρόσβαση σε βιβλία και βιβλιοθήκες ανοιχτή, η μάθηση πιο ευχάριστη και διαδραστική. Επιπλέον οι ορίζοντες των μαθητών θα διευρυνθούν. Θα καλλιεργηθεί η επικοινωνία με σχολεία του εξωτερικού στο πλαίσιο συνεδρίων και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Ο κ. Δεμιρτζόγλου καταλήγει: «Ας είναι καλορίζικα για τους μαθητές μας και ας διευκολύνουν το πολύτιμο έργο των συναδέλφων μου... Κυρίως, ας κρατήσουν ανοιχτή την πόρτα στη γνώση και στη δημιουργία! Ευχαριστώ θερμά για την παντοτινή στήριξη, την αμέριστη εμπιστοσύνη, τη στενή συνεργασία και τη διαρκή συμπαράσταση τον πρόεδρο της Κοινότητας κ. Γιώργο Παπαλιάρη και τον Ιδρυτή του Ζωγραφείου κ. Στράτο Δολτσινιάδη. Πολλές ευχαριστίες και στον αγαπητό φίλο Αντώνη Φιλίππιδη για τις πολύτιμες υποδείξεις του και τέλος στους μαθητές του Ζωγραφείου και στους εκπαιδευτικούς, που στηρίζουν κάθε τολμηρό σχέδιο, κάθε νέα προσπάθεια».

Απογευματινή, 21/9/2020

συνέντευξη

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ: «Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΩΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΩΝ» ΣΕ ΜΙΑ ΕΚ ΒΑΘΟΥΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ-ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Συμπληρώθηκαν φέτος 65 χρόνια από τα Σεπτεμβριανά.

Ο Δημήτρης Καλούμενος (1912-2006), «ο φωτογράφος των Σεπτεμβριανών» παραχώρησε μια συνέντευξη-ντοκουμέντο στον Νικόλαο Μαγγίνα το 2005, λίγους μήνες πριν πεθάνει.

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΓΓΙΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ. Όνομα που έχει καταγραφεί στην ιστορία ως ο φωτογράφος που έζησε και απαθανάτισε τα τραγικά γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου 1955 στην Κωνσταντινούπολη. Γνωστό, εξ άλλου, το ογκώδες βιβλίο του από τα γεγονότα, *Η Σταύρωση του Χριστιανισμού*. Σ' αυτό βλέπουμε και τον Οικουμενικό Πατριάρχη Αθηναγόρα στην χαρακτηριστική στάση απόγνωσης, μέσα σε ερειπωμένο ναό της Πόλεως, μπροστά στη συμφορά αυτή, με τα χέρια στο κεφάλι.

Ο Κωνσταντινουπολίτης Δημήτριος Καλούμενος την εποχή εκείνη ήταν δημοσιογράφος, ανταποκριτής των εφημερίδων *Έθνος*, *Μακεδονία* και φωτογράφος του Πατριαρχείου από το 1940.

Τον συναντήσαμε στην Αθήνα, όπου ζει σήμερα. Είναι ενενήντα τριών ετών. Μας μίλησε χωρίς, δυστυχώς, να μας βλέπει, καθώς το οπτικό του νεύρο τον έχει «εγκαταλείψει» περισσότερο από μία δεκαετία. Μας έβλεπε, όμως, με τα μάτια της ψυχής, αφού η γνωριμία μας ήταν από παλιά.

Του ζητήσαμε να μας ξετυλίξει το κουβάρι των γεγονότων, όπως τα έζησε και τα κατέγραψε με τη φωτογραφική του μηχανή, τη «Leica».

Το μεσημέρι της 6ης Σεπτεμβρίου 1955 κτυπά το τηλέφωνο του Καλούμενου στο γραφείο του, στον Γαλατά. Στην άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής ο Γιάννης, ο οδηγός και κλητήρας, ο πιστός άνθρωπος του Πατριάρχου Αθηναγόρου, του λέει: «Ο Πατριάρχης άκουσε στο ραδιόφωνο, ώρα μία το μεσημέρι, ότι στη Θεσσαλονίκη έβαλαν βόμβα στο σπίτι του Ατατούρκ». Ο Καλούμενος απαντά ότι δεν είχε καμία είδηση, και παίρνει τηλέφωνο τον Γιάννη Ιωαννίδη, Γενικό Διευθυντή της Μακεδονίας. Κι εκείνος του είπε ότι δεν είχε καμία τέτοια πληροφορία. Ο Ιωαννίδης παίρνει την Αστυνομία, κι αυτή δεν γνώριζε τίποτε σχετικό, αλλά μετά απ' αυτό έστειλε αστυνομικούς να φυλάγουν το Τουρκικό Προξενείο.

«Ξαναπήρα το Πατριαρχείο για να τους πω ότι δεν υπήρχε καμία τέτοια πληροφορία. Αλλά διερρωτώμαι: Πώς το BBC έστειλε την είδηση και την άκουσε ο Πατριάρχης; Άρα, οι Άγγλοι είχαν οργανώσει και την ώρα που θα έμπαινε η βόμβα, και την είπαν στο BBC. Αλλά ο κλητήρας εκεί, ο Χασάν, που ήταν Δυτικοθρακιώτης, δεν την έβαλε την ώρα που είχαν συμφωνήσει, την έβαλε στις 6 το βράδυ. Αντίθετα, η εφημερίδα «*Istanbul Express*» από τις 4 το απόγευμα κυκλοφόρησε φύλλο της με φωτογραφία του Τουρκικού Προξενείου της Θεσσαλονίκης ζημιές από την έκρηξη και τίτλο: «Οι Έλληνες έβαλαν βόμβα στο σπίτι του Ατατούρκ».

Ο μαραθώνιος της αγωνίας είχε αρχίσει... Ο Καλούμενος ξαναζεί με την αφήγησή του, μετά από 50 χρόνια, τις δραματικές και θλιβερές για την Ορθόδοξη Ρωμηοσύνη στιγ-

μές, μεταφέροντάς μας στο κλίμα της έναρξης των τραγικών γεγονότων:

«Η όλη ατμόσφαιρα ήταν ηλεκτρισμένη εναντίον των Ελλήνων, ότι κάτι θα συμβεί. Βρισκόμουν στις 5 το απόγευμα στον Τοπχανά, κοντά στην προκουμιά του Γαλατά. Στον δρόμο που ανεβαίνει προς τα Ιταλικά Νοσοκομεία, βλέπω στρατιωτικά αυτοκίνητα και φορτηγά. Βλέπω να βγαίνουν άνθρωποι από μέσα, άλλοι με στρατιωτικά, άλλοι με πολιτικά. Ήταν στρατιώτες που βγάζαν τα στρατιωτικά και φορούσαν πολιτικά. Ένα άλλο καμιόνι (στρατιωτικό φορτηγό) ήταν γεμάτο λοστούς, σίδερα καταστροφής, διαρρήξεως κ.λπ. Στον καθένα έδιναν από ένα και τους έλεγαν: «Θα πάτε στο Ταξίμ και εκεί θα σας πουν τι θα κάνετε». Τα βλέπω αυτά και πηγαίνω στον Γαλατά. Παίρνω από το γραφείο μου, που

ήταν στον πρώτο όροφο, (Madern Han no 6, στο Eski Gümrük sok.), τη φωτογραφική μηχανή και την καμπαρντίνα μου.

Πηγαίνω στο Ταξίμ, βλέπω πλήθος, χιλιάδες κόσμος εκεί. Κάπου στο άγαλμα του Ατατούρκ έβγαζαν πύρινους λόγους, οι οποίοι κατέληγαν στο κάλεσμα: «Τώρα που χτύπησαν και κατέστρεψαν το σπίτι του Πατέρα μας, κι εμείς να καταστρέψουμε τα σπίτια και τα μαγαζιά τους». Δόθηκε το σύνθημα και όρμησαν αμέσως στα καταστήματα.

Εκείνο που είδα πρώτο απ' όλα ήταν το παντοπωλείο του Κάτανου «Η Νέα Αγορά» στο Ταξίμ. Το κατέστρεψαν εντελώς. Υπήρχε κι ένα άλλο μπακάλικο στο Πέραν, κάτω από το καφενείο «Επτάλοφος», το ρήμαξαν κι αυτό. Κατέστρεψαν το «Επτάλοφος», σπάσανε τα τραπέζια και πήραν τα ξύλα. Εκεί κοντά ήταν κι ένα άλλο παντοπωλείο, ενός μεσήλικα Ρωμηού και της γυναίκας του. Μπήκαν μέσα και τους κακοποίησαν.

Πηγαίνω αμέσως στην εκκλησία της Αγίας Τριάδος στο Σταυροδρόμι. Την κατέστρεψαν την Αγία Τριάδα. Βάλανε φωτιά, έβαλαν και δυναμίτιδα με σκοπό να την ανατινάξουν. Επειδή, όμως, είναι πολύ μεγάλη η εκκλησία, ο αέρας διαλύθηκε. Κατέστρεψαν ό,τι βρήκαν μέσα στον ναό. Τη φω-

τογράφισα την άλλη μέρα. Εκείνη την ώρα, την ώρα που καταστρέφανε, δεν μπορούσα να μπω, παρά μόνο παρακολουθούσα απ' έξω.

Περνώ δίπλα και βλέπω το Ζάππειο κατεστραμμένο. Κατέβασαν το άγαλμα του Ζάππα και έστησαν τη φωτογραφία του Κεμάλ Ατατούρκ, ως σύμβολο νίκης...

Το βράδυ πήρα το βαπόρι και πήγα στη Χάλκη. Τον Άγιο Νικόλαο τον κατέστρεψαν. Κατέβασαν την καμπίνα, λέρωσαν μέσα, έσπασαν ό,τι βρήκαν μπροστά τους...

Την άλλη μέρα έφυγα πρωί-πρωί για την Πόλη για να να φωτογραφίσω τα γεγονότα. Έβγαλα φωτογραφίες, πήγα στο Yüksek kaldırım, (στα Σκαλάκια) ανέβηκα στο Πέραν και είδα τις καταστροφές στα κρεοπωλεία, στα παντοπωλεία, στη «Νέα Αγορά» του Κάτανου, στην «Αρτεμη» του Βαφειάδη...

Στα μπακάλικα τηνπραμάτεια την είχαν σκορπίσει κάτω. Έβλεπε ανακατωμένα τυριά, βούτυρα, λάδια, πετρέλαιο, ρύζι, ζάχαρη, αλεύρι, όλα πεταμένα στον δρόμο, και τα κρέατα, και όλα.... Στο Καλιοντζουκουλούκ ο δρόμος ήταν γεμάτος πεταμένα τρόφιμα... Φοβόσουν να περάσεις, ο σωρός ήταν 1 μέτρο ύψος, όπως ακριβώς και στην κεντρική οδό του Πέραν...

Πήγα στην Ευαγγελίστρια, ανέβηκα στα Ταταύλα, στον Άγιο Δημήτριο, από εκεί στο Σισλί, στο Κοιμητήριο, παντού συντρίμια και καταστροφές. Έφθασα στα Θεραπεία, όπου είχαν κάψει τη Μητρόπολη. Πήγα στο Μπουγιούκδερε, πήρα τον πεθερό μου και τον κατέβασα στο Ταξίμ, στην κόρη του. Κι από εκεί πήρα την κατηφόρα από το Κεντρικό και κατέβηκα στο Προξενείο, που ήταν περικυκλωμένο από τανκς και στρατιώτες, για να μην το χτυπήσουν.

Χτύπησα την πόρτα, βγήκε από το παραθυράκι ο Καρύτης. «Καλούμενε, πώς ήλθες;» ρώτησε. «Το πώς ήλθα μην το ρωτάς», απήντησα. «Πώς είναι ο Πρόξενος;» (Γενικός Πρόξενος τότε ήταν ο Άγιος Καψαμπέλης, είχε έλθει νέος, πριν από 10 μόλις μέρες, επιτετραμμένος δε στο Προξενείο ήταν ο Θεοδωρόπουλος).

Βρίσκω τον Πρόξενο. «Τι κάνεις Καλούμενε;» με ρώτησε. «Ήλθα να δω τι κάνετε εσείς, να μάθω και νέα από τον Πατριάρχη», απήντησα. «Κι εγώ δεν έχω νέα από τον Πατριάρχη. Με ρωτά η Αθήνα και δεν είμαι σε θέση να ειδοποιήσω. Μπορείς να πας στον Πατριάρχη;» με ρώτησε. «Ναι» είπα, και μου έδωσε ένα σημείωμα.

Έφυγα από τον δρόμο του Ζωγραφείου, από το Γαλατάσαραι. Μπήκα στο Πατριαρχείο, που ήταν γεμάτο στρατό. Με υποδέχτηκε ο Γιάννης, ο οδηγός και κλητήρας του Πατριάρχη. «Πώς ήλθες, Καλούμενε;» ρώτησε. «Κι εγώ δεν ξέρω πώς ήλθα, ο Θεός μ' έφερε και ήλθα» απήντησα.

Ανέβηκα επάνω. Μόλις με είδε ο Πατριάρχης άνοιξε τα

συνέντευξη

Τσίκο
&
Λάρα

ΤΟΥ ΜΗΝΑ
ΙΩΑΚΕΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

χέρια του κι εγώ χάθηκα στην αγκαλιά του, σαν ένα κούτσουρο... «Πώς ήλθες παιδί μου μ' αυτήν την καταστροφή;» μου είπε. «Έπρεπε εξάπαντος να σας δω», του απήντησα. «Σας έφερα κι ένα σημείωμα από τον Πρόξενο». «Τι μου λες», είπε, «πήρες χαρτί και το έφερες σ' αυτήν την κατάσταση-κακό». «Θέλω να μου απαντήσετε, ώστε να το μεταφέρω στον Πρόξενο», του ζήτησα. «Δεν θα σου δώσω γράμμα, αλλά να τους πεις ότι όλα θα διορθωθούν και θα πάνε καλά», μου απήντησε με έμφαση.

Πήγα στο Προξενείο και μετέφερα στον Πρόξενο αυτά που μου είπε ο Πατριάρχης, ότι είναι καλά στην υγεία του και ότι το Πατριαρχείο είναι περικυκλωμένο, όπως και το Προξενείο».

Ο Καλούμενος εδώ δεν μπορεί, παρά να θυμηθεί και στιχομυθία που είχε με τον Πατριάρχη σχετικά με τη στάση της Αμερικής στα γεγονότα αυτά. Τον είχε ρωτήσει εάν είχε καμία συμπαράσταση από πλευράς της Αμερικής. Η απάντηση που πήρε ήταν: «Όλοι αυτοί μας επρόδωσαν. Είμαστε μόνοι μας. Ό,τι κάνουμε θα το κάνουμε μόνοι μας».

Συνεχίζοντας την εξιστόρηση των δραματικών εκείνων γεγονότων, θυμάται: «Πήγα και στο Μοναστήρι του Βαλουκλή που το έκαψαν, πήγα και στα Νοσοκομεία του Βαλουκλή. Έβγαλα φωτογραφίες τον Επίσκοπο Παμφίλου Γεράσιμο και τον ιερέα Επιφάνιο, που 'θελαν να του τρυπήσουν τα χέρια... Εκεί, στα Υψωμαθεία, κοντά στο Γιεντίκουλε, ρωτώ έναν στρατιώτη: "Τι γίνεται εδώ;" Μου είπε: "Τι να κάνω εφέντημ, κάθομαι και περιμένω. Εσχές με είχανε με ρούχα (πολιτικά) και έσπαγα, σήμερα με βάλανε να περιμένω"... Όλα ήταν προδιαγεγραμμένα στην εντέλεια. Τα γνώριζαν όλα οι Άγγλοι και οι Τούρκοι.

Την άλλη μέρα, 8 Σεπτεμβρίου, ήλθε ο δημοσιογράφος Γ. Καράγιωργας από την Αθήνα, ως εκπρόσωπος του Έθνους, του οποίου ήμουν ανταποκριτής. Πήγαμε μαζί στο Ζάππειο Λύκειο και στα Κοιμητήρια. Στο νεκροταφείο του Σισλί, την ώρα που έβγαζα φωτογραφίες και τα φιλμ τα έδιναν στον Γιώργο, με συνέλαβαν αστυνομικοί και στρατιωτικοί και έκαναν έλεγχο σε αυτά που φωτογράφισα. (Την άλλη μέρα οι Αρχές μάζεψαν όλες τις τουρκικές εφημερίδες, γιατί είχαν φωτογραφίες). Με πήγαν στο Στρατοδικείο, στο Harbiye. Με κράτησαν μία ώρα. Είπα ότι είμαι ανταποκριτής. Με έστειλαν στο 1ο Τμήμα της Διεύθυνσης Ασφαλείας. Εκεί με ανέκριναν για τις φωτογραφίες. Είπα ότι είμαι φωτογράφος του Πατριαρχείου. Ήθελαν να μου κρατήσουν τις μηχανές. Τελικά τις άφησαν. Στις 16 Ιουνίου 1957 που με συνέλαβε η Αστυνομία, με κακοποίησαν επί 56 ώρες».

Μετά τη σύλληψή του ακολούθησε η απέλασή του στην Ελλάδα. Για όλα αυτά, και άλλα πολλά, ο Δημήτριος Καλούμενος καταλήγει με ικανοποίηση:

«Έκανα το καθήκον μου απέναντι στο Πατριαρχείο και την Ομογένεια. Τότε είχα τη δουλειά μου, το γραφείο μου, δεν έπαιρνα λεφτά καθόλου, ήμουν καλά, δόξα τω Θεώ.

Όταν είδα τότε την κατάσταση στον Τοπχανά, είπα: «Κάτι σοβαρό θα γίνει εναντίον μας κι εγώ πρέπει να κάνω το καθήκον μου. Τώρα κάθομαι και σκέπτομαι: «Τι κινδύ-

νους πέρασα με το να πάω στον Πατριάρχη, στο Προξενείο, από εκεί στον Πατριάρχη και ξανά στο Προξενείο. Τις φωτογραφίες τις έβγαλα με πολύ φόβο...».

Ο Δημήτριος Καλούμενος θέλησε επίσης να αναλύσει τις μεθοδεύσεις, με τις οποίες οδηγηθήκαμε στα τραγικά γεγονότα της 6ης-7ης Σεπτεμβρίου του 1955:

«Τα Σεπτεμβριανά γεγονότα ήταν Αγγλο-Τουρκική υπόθεση. Λόγω της Κυπριακής τραγωδίας πλήρωσαν οι Κωνσταντινουπολίτες την καταστροφή. Άλλωστε, και στο πρόσφατο βιβλίο του ο Σπύρος Βρυώνης, Καθηγητής, επιβεβαιώνει ότι οι Τούρκοι, οι Άγγλοι και οι Αμερικάνοι προσπάθησαν να αποσιωπήσουν την καταστροφή της Ρωμηοσύνης. Βέβαια, η καταστροφή ήταν ευκαιρία για τους Τούρκους, οι οποίοι είχαν καταστρώσει το πρόγραμμα διάλυσης, το πρόγραμμα εξοντώσεως του Ελληνισμού της Κωνσταντινουπόλεως, με επικεφαλής τον smet nönü, ο οποίος nönü έκανε την επιστράτευση, έκανε το «Βαρλίκι». Όλα τα κακά που γίνονταν εναντίον της Ρωμηοσύνης, προέρχονταν απ' αυτόν.

Η Αγγλία, για να μην δώσει την Κύπρο στην Ελλάδα, δημιούργησε το συνέδριο των "Τριών" στο Λονδίνο. Εκεί κάλεσε και τον Zorlu, τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών. Πριν από τον Zorlu υπουργός Εξωτερικών ήταν ο Köprülü. Όταν προέκυψε το θέμα της Κύπρου, η Αγγλία είπε στην Τουρκία: "Ελάτε, πάρτε μέρος". Ο Köprülü όμως είχε απαντήσει ότι: "Η Τουρκία δεν θυσιάζει τη φιλία με την Ελλάδα για την Κύπρο, την οποία, άλλωστε, σας την έδωσε".

Οι Άγγλοι δεν άρεσαν αυτήν την πολιτική του Köprülü. Εισηγήθηκαν στον Menderes, έδιωξε τον Köprülü και έφερε τον Zorlu, ο οποίος ήταν Αγγλόφιλος και φιλοχρήματος. Έτσι καταστρώθηκε από κοινού το πρόγραμμα. Η Αγγλία διέθεσε εκείνη την εποχή, το 1950, 1 εκατομμύριο Τουρκικές Λίρες –εγώ δούλεψα τα παλιά χρόνια, από τον πόλεμο, στην Αγγλική Πρεσβεία και είχα μάθει ότι όντως τα έδωσε– η Hüriyet άρχισε να αρθρογραφεί εναντίον της Ελλάδος. Η κυκλοφορία της από 30.000 φύλλα ημερησίως, ανέβηκε στις 100-120.000 φύλλα.

Όταν είδαν οι άλλες εφημερίδες ότι η κυκλοφορία εναντίον της Ελλάδος αυξανόταν, άρχισαν να την αντιγράφουν, ενώ η εχθρότητα ήταν μειωμένη με την ανάπτυξη της Ελληνοτουρκικής φιλίας: με την άφιξη των Βασιλέων στην Πόλη και του Celal Bayar στην Ελλάδα, είχε επικρατήσει Ελληνοτουρκική φιλία.

Στις 30 Αυγούστου του 1955 έγινε η συνεδρία, η οποία απέτυχε. Η Ελλάς δεν ήθελε να συμμετάσχει η Τουρκία και η συνεδρία απέτυχε. Ο Zorlu εκείνο το βράδυ έδωσε συνέντευξη τύπου στην Τουρκική Πρεσβεία και ανέφερε: "Η Ελλάς έγινε αιτία να χαλάσει η διάσκεψις και γι' αυτό το λόγο θα μετανιώσει". Συγχρόνως, ο Adnan Menderes εκφώνησε λόγο στις 30 Αυγούστου 1955, ημέρα εορτής στην Τουρκία της απελευθερώσεως της Σμύρνης, στο «Limani Iokantasi» (εστιατόριο «Λιμνή») στην αποβάθρα της Κωνσταντινουπόλεως και είπε: "Η Ελλάς θα μετανιώσει και θα πάθει αυτά που έπαθαν οι Έλληνες στη Σμύρνη». Η ατμόσφαιρα ήταν πολύ ερεθισμένη και ηλεκτρισμένη».

– Πάει και ο Αύγουστος, πάει και ο Σεπτέμβρης και δυστυχώς έφυγε το καλοκαίρι δίχως να επαληθευτούν οι προβλέψεις και οι ελπίδες για επαναλειτουργία του μηχανισμού για τον τουρισμό.

– Λάρα, οι ελπίδες έτσι κι αλλιώς ήταν ανύπαρκτες, τα μεγάλα λόγια ήταν για τα μάτια του κόσμου, για να μην υπάρξει απογοήτευση από την αρχή. Πώς θα μπορούσε εξ άλλου με χιλιάδες άτομα σε όλο τον κόσμο να προσβάλλονται καθημερινά από τον ιό και εμείς να περιμένουμε να μας επισκεφτεί ολόκληρη η οικουμένη; Μην τρελαθούμε! Τι είμαστε δηλαδή, η χώρα της ανοσίας; Θα έλεγα ότι είμαστε περισσότερο η χώρα της ανοησίας και του παράλογου. Στον βωμό της οικονομίας παραβλέψαμε κάποια πράγματα, το τίμημα θα το πληρώσουμε πολύ σύντομα. Νομίζω ότι ήδη έχουμε αρχίσει να το πληρώνουμε, υπήρξε όμως η ελπίδα ότι η κατάσταση θα ήταν ελεγχόμενη. Είναι ελεγχόμενη ή έχει ξεφύγει και θα παρασύρει κόσμο και κοσμάκη;

– Και δεν μας φτάνει αυτό, άρχισαν και τα «κουνήματα», μόνο αυτά μας έλειπαν...

– Αυτά στο εσωτερικό της χώρας. Έχουμε και τον μπελά του εξωτερικού που τρώγεται και τρώγεται και βάζει και τους διάφορους καλικαντζαρέους του και πετάνε διάφορες κοτσάνες. Βγήκε ένας ακατονόμαστος και είπε ότι η χώρα του δίδαξε στον κόσμο τον πολιτισμό!!! Είναι σίγουρο ότι δίδαξαν τον τρόπο σφαγής λαών και πολιτισμών. Απ' όπου πέρασαν γκρέμισαν, ρήμαξαν, έκαψαν. Το μόνο που δίδαξαν ήταν, με ένα ντέφι στο χέρι, στις αρκούδες πως να χορεύουν!!!

– Ας ελπίσουμε ότι κάποιοι, που θεωρούν ότι είναι οι έχοντες τα γκέμια του κόσμου στα χέρια τους, θα ενοκληθούν από την αλαζονική αυτή συμπεριφορά του και θα τον συμμαζέψουν...

– Για να δούμε...

– Προσπαθώ να βρω κάτι χαρούμενο, κάτι ευχάριστο που να συνέβη τον τελευταίο καιρό και δεν βρίσκω τίποτα...

– Ααα, πως δεν βρίσκεις, ξεκίνησαν στα κανάλια τα καινούργια προγράμματα...

– Έχει κάτι καλό; Εντόπισες τίποτα;

– Για να είμαι ειλικρινής, στα δικά μας κανάλια αυτά που είδα και άκουσα από τα λεγόμενα του κυρ-θανάση και της κυρά Ζωής, ήταν αίσχος και ντροπή. Φώναζαν έξαλλοι και οι δύο ότι κάποια κανάλια είναι απαράδεκτα και έχουν μετατρέψει την τηλεθέαση σε πορνοκατάσταση.

Απαράδεκτα προγράμματα. Άσε που βάζουν και τουρκικές σειρές. Εδώ ο σουλτάνος είναι έτοιμος να κάνει απόβαση στα νησιά μας, έχει αρχίσει να μας τα καίει κι εμείς καθόμαστε και βλέπουμε τις σειρές που μας σερβίρουν κάποια, αχαρ-κτήριστα κανάλια;

ΟΞΩ Π... Η ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΚΑ...

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΧΑΡΗΣ

ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ
ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δύο Επείγουσες Παράλληλες
Μεταρρυθμιστικές Ενέργειες

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Το Τεσσαρακονθήμερο Μνημόσυνο, υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του πολυαγαπημένου μας

ΙΩΑΝΝΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

τελείται το Σάββατο 3 Οκτωβρίου και ώρα 9.30, εις τον ενοριακό Ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης της Βουλιαγμένης.

Η σύζυγος Άννα μετά των τέκνων και των εγγονών της, τα τέκνα Σμαράγδα και Λέα, η αδελφή Λευκή μετά του συζύγου της Gian Piero, τα εγγόνια Γιάννης και Γαβριήλ, οι λοιποί συγγενείς

ΖΗΤΕΙΤΑΙ για αγορά τάφος στα νεκροταφεία Π. Φαλήρου, Ν. Σμύρνης και Καλλιθέας ανεξαρτήτως θέσεως. Τηλ.: 6942 556001.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ κυρία εσωτερική για τη φροντίδα ηλικιωμένης κυρίας, κατοίκου Γλυφάδας, κατά προτίμηση κάτοχο αδείας οδήγησης. Τηλ.: 210 9650135, 6977710739.

E-MAIL & SITE: **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**
ekdoseis.tsoukatou@yahoo.gr, www.tsoukatou.gr

ΑΓΟΡΑΖΩ ΑΚΙΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ
Καμπούρης Χρήστος
Τηλ. 6983510450

 ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΠΟΙΜΕΝΙΔΗ
ΑΠΟ ΤΟ 1982

Αγίου Αλεξάνδρου 50, Παλαιό Φάληρο
Τηλ.: 210 9828800, 210 9814891
Κιν.: 6944 143133, 6944 242570
www.poimenidi.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

«ΠΙΣΤΩΦ»

ΤΟ ΓΝΩΣΤΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ, ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ - ΤΑΞΙΜ

τώρα και στο Φάληρο

Θα βρείτε σ' αυτό φροντίδα και ειλικρινή συμπαράσταση

ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ 73Α, Π. ΦΑΛΗΡΟ

ΤΗΛ: 210.98.37.785 και για όλο το 24ωρο

210.98.38.801 - 210.98.28.070

Κατενόδιο ενός ηλικιωμένου φίλου

Από τη δημοσιογράφο *Melike Capan* στο *Annual Politis* για τον αείμνηστο καθηγητή Ισλαμολογίας και Τουρκολογίας του ΑΠΘ *Ευστράτιο Ζενγκίνη* (13/8/2020).

Σήμερα μου είπαν ότι απεβίωσες. Περίμενα ότι θα τέλειωνες, όπως οι θαυμάσιες ιστορίες σου. Περίμενα θα έβγαίνες από τον θάλαμο εντατικής, θα επέστρεφες στο γραφείο σου, για να βγούμε πάλι βόλτα το απόγευμα περπατώντας.

Σήμερα μου είπαν ότι απεβίωσες. Δεν ήθελα να το πιστέψω, αλλά σκέφτηκα ότι ήταν αναπόφευκτο. Αρχικά μου ήταν ανήμπορο να σε αποχαιρετίσω. Ποιος μπορούσε να σε φέρει πίσω; Πριν μάθω για τον θάνατό σου, ο Νίκος μου είπε «η κατάσταση του είναι βαριά», αλλά δεν θέλησα να τον πιστέψω.

Από τα παιδικά μου χρόνια θυμάμαι την αγωνία που είχα για τον παππού μου, όταν επέστρεφε το βράδυ από το καφενείο. Με την ίδια αγωνία περίμενα την επιστροφή σου από την Ελλάδα, για να ακούσω τις όμορφες ιστορίες σου. Να ακούσω –περπατώντας μαζί σου στο Φανάρι και τον Μπαλατά– ποιος έμενε στο κάθε σπίτι. Πως η Αγάπη, μέσα από τα παράθυρα του σπιτιού της, σου έκανε νόημα με τα μάτια της. Σήμερα μου είπαν ότι απεβίωσες και απεβίωσε και η παιδική αγωνία.

Έχω αποθηκεύσει κάποια πράγματα. Μου έχει μείνει ένα βάρος. Δεν μπορώ ούτε να καταπιώ ούτε να κουνηθώ. Που να είναι εκείνη η κυρία, που σε κατάλαβε επειδή διάβαζες ελληνική εφημερίδα στο καράβι, σε πλήγωσε στο κεφάλι με την τσάντα της και κατά την αποβίβαση σε έριξε στη θάλασσα; Τη σκέφτομαι. Κάθομαι στον καναπέ μου και σκέφτομαι μόνο αυτήν την κυρία. Νιώθω να σπρώχνει εμένα από την αποβάθρα. Αν με άκουγες θα θύμωνες. Θα μου έλεγες: «Οχι Μελικέ, το να συγχωρέσεις κάποιον είναι μεγαλείο». Σήμερα μου είπαν ότι απεβίωσες και απεβίωσαν μαζί και τα τελευταία συναισθήματά μου. Τώρα πια και αν θυμώσεις, την κυρία αυτή την πέταξα από την αποβάθρα.

Σήμερα σε αποχαιρετώ με λέξεις. Δεν ήξερα τι άλλο μπορούσα να κάνω. Πιθανόν στην κηδεία να παρευρεθούν μέλη της οικογένειάς σου για μια μικρή τελετή. Θα σε τυλίξουν με υφασμάτινες ταινίες σε πολλά στρώματα, θα ρίξουν επάνω σου ασβέστη, θα σε θάψουν στο χώμα. Δεν θα δώσουν άδεια, σε μένα και σε αυτούς που σε αγαπούν, να σε αποχαιρετίσουμε. Γι' αυτό γράφω αυτές τις λέξεις από χιλιόμετρα μακριά. Κρατάω την κούπα που μου αγόρασες και γράφει «Ιμβρος». Στο τέλος έκανες και μένα 'Ιμβρια κυρία Ζενγκίνη. Μου έμαθες να λέω στα ελληνικά τα ονόματα όλων των χωριών. Αυτά μου έμειναν: Οι παλιές ιστορίες, η κούπα «Ιμβρος», τα ελληνικά ονόματα των χωριών, το δώρο για τη γιορτή του ονόματος μου, που θα συνεχίσω να την εορτάζω χωρίς εσένα. Γιατί σήμερα μου είπαν ότι απεβίωσες.

Να, έμεινες κι εσύ στο παρελθόν. Έχουν περάσει ώρες από τότε που μου είπαν ότι απεβίωσες. Σε αποχαιρετώ σήμερα που η ζωή έχει γίνει ταχύτερη, η εποχή σκληρότερη. Εσύ έζησες πολύ καλά, μαζί σου και εμείς.

Καλό ταξίδι ηλικιωμένε φίλε μου.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΑΠΟΨΕΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΠΝΙΩΤΗ Αρχιτέκτονα - Ερευνητή

Στο φύλλο Αυγούστου 2020 του *Πολίτη*, στα «Ελληνοτουρκικά», με αφορμή τη θύελλα που έχει ξεσπάσει με τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από μουσείο σε τζαμί, αναφέρονται συνοπτικά οι πάμπολλες συζητήσεις που προέκυψαν για το θέμα, οι ποικίλες αντιδράσεις κατά του Προέδρου Ερντογάν, τα διάφορα μέτρα και κυρώσεις που προτείνονται κατά της Τουρκίας.

Μεταξύ αυτών που ειπώθηκαν, ακούστηκαν και διάφορα για το Βυζάντιο και πως κάποιοι, ακόμη και να μην το γνωρίζουν, υποστηρίζουν την καταγωγή τους προερχόμενη από αυτό.

Στα «Ελληνοτουρκικά» φιλοξενείται «μία από τις τολμηρές φωνές», όπως αποκαλείται, η δημοσιογράφος Έφη Γαλώνη, η οποία απευθύνεται ιδιαίτερα σ' αυτούς που «εναγωνίως θέλουν να ταυτιστούν με το Βυζάντιο», υπενθυμίζοντάς τους να μην κάνουν το λάθος να το εξιδανικεύουν, διότι ήταν «τίγκα στην ίντριγκα, τον σκοτωμό, τον ευνοχισμό ή την τύφλωση, ώστε κάποιοι να μην μπορέσουν ποτέ να διεκδικήσουν τον θρόνο».

Είναι άξιο απορίας πως, απλά και κοφτά, σε μερικές γραμμές συνοψίζει η δημοσιογράφος τι είναι Βυζάντιο, προβάλλοντας μάλιστα τις σκοτεινές πλευρές, χωρίς ν' αναφέρει τίποτα από όσα έχει προσφέρει στον πολιτισμό και στον ελληνισμό, διότι απαιτείται ιδιαίτερα πολύς χρόνος, κόπος και έρευνα για να το κατανοήσει.

Είναι δυνατόν να αγνοείται η μακροβιότερη αυτοκρατορία όλων των εποχών, δηλαδή 11 και πλέον αιώνων, η οποία ξεκίνησε ως Ανατολική Ρωμαϊκή, αλλά σύντομα ελληνοποιήθηκε, και με την αποδοχή του χριστιανισμού, διαμόρφωσε τη σημερινή ιδιοσυγκρασία-χαρακτήρα του Έλληνα-Ρωμιού, όπως είμαστε κι εμείς σήμερα;

Τι είδους αγάπη είναι αυτή που τρέφει η δημοσιογράφος για την Κωνσταντινούπολη, κάτι που τονίζεται ιδιαίτερα στην αρχή του κειμένου. Διότι δεν γίνεται από τη μία ν' αγαπάς την Πόλη και να εκθειάζεις την Αγία Σοφία και από την άλλη να καταφέρεις εναντίον του Βυζαντίου, αφού η Αγία Σοφία είναι το Α και το Ω του Βυζαντίου.

Οι αναγνώστες σαφέστατα δεν θα δυσκολεύτηκαν να καταλάβουν ότι η δημοσιογράφος αποκαλύπτει τον αντιβυζαντινισμό της και πως αυτό θεωρείται «τολημική φωνή».

Το φαινόμενο τα παλαιότερα χρόνια ήταν συχνό, αλλά με την πάροδο του χρόνου, μ' αυτά που ερευνηθήκαν και βγήκαν στο φως για το Βυζάντιο από Έλληνες ιστορικούς –και κυρίως από ξένους– και αφού αποκαταστάθηκε η αλήθεια ως προς την αδικία και τη δυσφήμιση που υπέστη από τον 18ο μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα, πίστευα ότι το φαινόμενο θα είχε υποχωρήσει ή θα είχε εκλείψει. Τουναντίον βλέπω ότι ο «αντιβυζαντινισμός» ζει και βασιλεύει, ενώ στο εξωτερικό έχει εκλείψει προ πολλού.

επικαιρότητα

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ

«Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Προκειμένου να ετοιμάσουμε το Ημερολόγιο του Συλλόγου μας για το 2021, απευθυνόμαστε σε όλους τους Χαλκηνούς και φίλους της Χάλκης που έχουν φωτογραφίες αναμνηστικές, από τα χρόνια της ζωής τους στη Χάλκη, σαν παιδιά με τους γονείς, τους παππούδες, τις γιαγιάδες, τους φίλους σε γάμους, βαπτίσεις, συγκεντρώσεις, εκδηλώσεις κ.α. να μας τις φέρουν στο Σύλλογο Αχιλλέως 59 Π.Φάληρο ή να μας τις στείλουν ηλεκτρονικά. Τηλ. 6937472395, 6937389417

ΔΩΡΕΕΣ

Εις μνήμη Δημητρίου Χειράκη προσέφεραν: Οικογ. Περικλή Πασχαλίδη 50 €, οικογ. Θάνου Αθανασιάδη 50 €, οικογ. Αλέκου Σαμανιδή 50 €
Το Δ.Σ. ευχαριστεί

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΛΚΙΑΩΝ

Ε.Ι. 1937

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Αγαπητά μέλη και φίλες του Συλλόγου μας,

Σας ευχόμαστε καλό φθινόπωρο και καλό χειμώνα με υγεία. Λόγω των υγειονομικών μέτρων που πρέπει να τηρούμε, με αίσθημα ευθύνης, δεν θα είμαστε όπως πάντα κοντά σας το φθινόπωρο. Ευχόμαστε και προσδοκούμε να συναντηθούμε σύντομα.

Με πολύ φιλικούς χαιρετισμούς
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Πρόεδρος
Αιμιλία Θεμοπούλου

Η Γενική Γραμματέας
Αικατερίνη Μπάχλα-Πετρακίδη

Σύνδεσμος Ιωακειμιάδων

ΔΩΡΕΕΣ

Εις μνήμη Αγγελικής Κωνσταντινίδου προσέφεραν: Ελένη Γιατζόγλου 20 €, Άσπα Καρασάββα 20 €, Ιωάννα Ψαροπούλου-Δόκου 20 €.
Το Δ.Σ. ευχαριστεί

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΠΕΡΜΠΕΡΑΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ;

Πληροφορίες για την οικογένειά μου και μένα

Ο παππούς μου πολέμησε στον οθωμανικό στρατό κατά των Άγγλων στα Δαρδανέλια και τραυματίστηκε.
Ο πατέρας μου υπηρέτησε στον τουρκικό στρατό δύο χρόνια. Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο επιστρατεύτηκε για δύο ακόμη χρόνια και –συμπεριλαμβανομένης και της εξορίας στο Αζκαλε, όπου πήγαν μόνο Ρωμιοί, Αρμένιοι και Εβραίοι λόγω του φόρου περιουσίας– υπηρέτησε σαν πολίτης αυτής της χώρας 7 χρόνια.
Η μητέρα μου τον περίμενε 7 χρόνια αρραβωνιασμένη.
Είμαι μέλος οικογένειας Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης, εγγεγραμμένης στα κρατικά αρχεία Χαλκηδόνας. Γεννήθηκα και μεγάλωσα στην Άγκυρα. Στα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου του 1955 βαφτίστηκα στο Νιχώρι, τη νύκτα που παντού καταστράφηκαν τα πάντα.
Εισήχθηκα με εξετάσεις στο Πολυτεχνείο Μέσης Ανατολής της Άγκυρας (ΟΔΤΥ), αλλά ο πατέρας μου –για να με προφυλάξει από το να ασχοληθώ με τα αριστερά κινήματα– με έστειλε εκτός χώρας λέγοντας: «Αυτή η χώρα δεν είναι ούτε για “γκιαούρηδες” ούτε για κομμουνιστές”.
Γύρισα πίσω μιας και δεν είχα στην Τουρκία περιουσιακά στοιχεία. Υπηρέτησα τη στρατιωτική μου θητεία για να μπορώ να έρχομαι ελεύθερα χωρίς προβλήματα, όχι σαν τουρίστας. Στη διάρκεια της θητείας μου παρέδιδα μαθήματα Τουρκικών σε όσους δεν γνώριζαν τη γλώσσα.
Από την ημέρα που γεννήθηκα είχα Τουρκική υπηκοότητα με ταυτότητα και διαβατήριο. Διάλεξα να αντιμετωπίζω τις ίδιες στεναχώριες συναλλαγών με αυτές που περνούν οι Τούρκοι υπήκοοι στο εξωτερικό.
Πιστεύω ότι είναι άγνοια να με λένε «Έλληνα δημοσιογράφο» και παρακαλώ τη διάψυσή του. Συχνώμη, αν αυτό δεν γίνεται γιατί και εγώ –ίσως για να σας μειώσω, όπως και εσείς εσκεμμένα– σας λέω ότι ποτέ δεν ήμουν «Έλληνας δημοσιογράφος», γιατί Έλληνας δημοσιογράφος είναι αυτός που υπηρετεί τον ελληνικό Τύπο.

Υπόψη κάθε ενδιαφερόμενου

Αθλητικά Νέα

ΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΣΙΔΕΡΙΔΗ

Αναπλ. Καθηγητού ΕΜΠ

ΝΕΑ ΤΗΣ Α.Ε.Κ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)

Η ΑΕΚ στον τελικό του Κυπέλλου Ελλάδος 2020 αντιμετώπισε τον ΟΣΦΠ από τον οποίον ηττήθη με 0-1. Στον αγώνα αυτόν όπου οι δύο ομάδες έπαιξαν με τις περυσινές συνθέσεις, η ΑΕΚ είχε γενικώς «φλύαρη» υπεροχή, 15 κόρνερ αλλά μόνο μία μεγάλη ευκαιρία τέρματος στο πρώτο δεκάλεπτο χωρίς άλλες ουσιώδεις τελικές προσπάθειες. Έδινε την εντύπωση ότι και άλλα 90 λεπτά αγώνας να υπήρχαν δύσκολα θα εσημείωνε τέρμα αφού οι επιθετικοί της έδειχναν «άσφαιροι». Πολλοί οπαδοί αναπολούσαν «γκολτζήδες» όπως ο Νεστορίδης, ο Μαύρος, ο Bajenic, ο Νικολαΐδης, ο Κωστής... Από την άλλη πλευρά ο ΟΣΦΠ, εστάθη καλύτερα στο γήπεδο, ήξευρε τι ήθελε και ήτο ουσιαστικός. Επέτυχε τέρμα στο πρώτο δεκάλεπτο, απώλεσε πέναλτυ που απέκρουσε ο τερματοφύλαξ της ΑΕΚ, ο οποίος έκανε το ίδιο και σε δύο «τετ α τετ» παικτών του αντιπάλου και ως εκ τούτου η νίκη του δύναται να χαρακτηριστεί ως φυσιολογική και δίκαιη. Έτσι, έληξε η «περιπέτεια» αυτού του τελικού η οποία είχε αρχίσει προ πολλών εβδομάδων. Αρχικώς, ως έδρα του είχε ορισθεί το ΟΑΚΑ. Ο ΟΣΦΠ δεν εδέχθη λέγοντας ότι αποτελεί έδρα της ΑΕΚ. Ωρίσθη ως νέα έδρα το γήπεδο του Απόλλωνος στην Ριζούπολη. Ο ΟΣΦΠ και πάλι δεν συναίνεσε με την αιτιολογία ότι δεν παρείχε ...ασφάλεια διά διεξαγωγή αγώνων αλλά και διότι το χόρτο του δεν ήτο καλό, πράγματα που δεν ευσταθούσαν αφού δεν θα υπήρχαν θεαταί στον αγώνα αλλά και ο έλεγχος που έγινε στο γήπεδο είχε δείξει ότι το χόρτο ήτο σε πολύ καλή κατάσταση. Δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα ο ΟΣΦΠ θέλει όλα να γίνονται σύμφωνα με τις επιθυμίες του μη υπολογίζοντας τις άλλες ομάδες συμπεριφερόμενος, τρόπον τινά, ως «κακομαθημένο» παιδί που τα θέλει όλα ιδικά του ωσάν οι άλλες ομάδες να είναι κομπάρσοι.

ΝΕΑ ΤΟΥ Π.Α.Ο.Κ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)

Ο ΠΑΟΚ διά τα προκριματικά του Κυπέλλου Πρωταθλητριών (Champions League), ενίκησε 2-1 την Πορτογαλική Benfica, την οποία στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδος μας είχαμε κατατάξει στις διαχρονικά 10 μεγάλες ποδοσφαιρικές ομάδες της Ευρώπης και επέρασε στην φάση των play-off. Εκεί θα είναι αντιμέτωπος με την Ρωσική Krasnodar σε διπλό αγώνα όπου ο νικητής θα είναι στους ομίλους της διοργανώσεως. Στο πρώτο ημίχρονο, ο ΠΑΟΚ δεν ήτο καλός και δεν εδέχθη τέρμα χάριν στις αποκρούσεις του τερματοφύλακος του. Στο δεύτερο ημίχρονο σαφώς εβελτιώθη και με πρωταγωνιστή τον Γιαννούλη επέτυχε δύο τέρματα προηγούμενος 2-0. Το τέρμα της Benfica στις καθυστερήσεις δεν εστέρησε την πρώτην νίκην αλλά και την πρώτην πρόκρισιν επί της αντιπάλου του.

ΟΜΑΔΕΣ	ΠΡΩΤ.	ΚΥΠ.	ΛΙΓΚ ΚΑΠ	ΣΟΥΠ. ΚΑΠ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥΠ. ΠΡΩΤ. ΕΥΡΩΠ.	ΚΥΠ. ΚΥΠΕ. ΕΥΡΩΠ.	ΚΥΠ. ΟΥΕΦΑ	ΣΟΥΠ. ΚΥΠ. ΕΥΡΩΠ.	ΔΙΗΠ (ΠΑΓΚ) ΚΥΠ.	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
PORTO	28	20		21	69	2		2	1	2	76
ARSENAL	13	13	2	15	43			1			44
ANDERLECHT	34	9		13	56		2	1	2		61
CHELSEA	6	8	5	4	23	1	2		1		27
ATLETICO MADRID	10	10		4	24		1	3	3	(1)	32
DINAMO KIEV	15	11		7	33		2			1	36
P.S.V EINDHOVEN	24	9		11	44	1		1			46
SEVILLA	1	5		1	7			6	1	(1)	15
FEYENOORD	15	13	2	4	34	1		2	2	1	38
CELTIC	51	39	19		109	1					110
FERENCVAROS	31	42		1	74						74

πρόσωπα και άνθρωποι

Βασίλης Καλαμάρης

Σε αυτό το τεύχος του *Πολίτη* σας παρουσιάζω τη συνέντευξη με τον δικηγόρο κ. Βασίλη Καλαμάρη, έναν από τους τελευταίους Ρωμιούς δικηγόρους της Πόλης, στο δικηγορικό του γραφείο, στη Σάντα Μαρία του Τούνελ-Πέρα. Ο κ. Καλαμάρης, ο οποίος παρά την προχωρημένη ηλικία του (85), συνεχίζει ακόμα επιτυχώς το λειτούργημά του, απάντησε με ειλικρίνεια και χαρά στις ερωτήσεις μου, αναφερόμενος στη δικηγορία και στη συμβολή του στα κοινοτικά της Πόλης μας πράγματα. Τον ευχαριστώ και του εύχομαι μακροημέρευση και καλή υγεία.

ΤΗΣ ΚΟΡΝΗΛΙΑΣ ΤΣΕΒΙΚ ΜΠΑΪΒΕΡΤΙΑΝ

■ **Αγαπητέ κ. Καλαμάρη, μπορείτε να μας μιλήσετε για την καταγωγή σας, τις ρίζες σας; Πότε και πού γεννηθήκατε; Υπό ποιές συνθήκες και συγκυρίες βρεθήκατε στην Πόλη;** Θεωρώ τον εαυτό μου Ίμβριο, διότι και οι δύο γονείς μου κατάγονται από την Ίμβρο. Εγώ γεννήθηκα στις 30 Ιουνίου 1935 στην Αλεξανδρούπολη. Είμαι γόνος οικογένειας επτά αγοριών. Τα δυο απεβίωσαν νήπια. Ο ένας, ο μετ' εμού, έφυγε πριν μερικά χρόνια. Σήμερα βαδίζω στα 86 μου. Ο παππούς μου, ο Σάββας, έζησε στο Ζόγκουλντακ του Εύξεινου Πόντου, κάτοχος σεβαστής κτηματικής περιουσίας, ορυχείων άνθρακα. Με την ανταλλαγή των πληθυσμών, εγκατέλειψε με την οικογένειά του το Ζόγκουλντακ και εγκαταστάθηκαν στην Αλεξανδρούπολη, όπου και γεννήθηκα. Θυμάμαι τα χρόνια που οι Γερμανοί κατέλαβαν την Ελλάδα, όπως και το Αλβανικό μέτωπο με τους Ιταλούς.

Ο παππούς Σάββας ήταν πολύ εργατικός και δημιουργικός. Σε μερικά χρόνια απέκτησε σημαντική κτηματική περιουσία στην Αλεξανδρούπολη, που την εγκαταλείψαμε και για μερικούς μήνες πήγαμε στη Λήμνο. Μετά, με ιστιοφόρο, καταφύγαμε στην Ίμβρο και εγκατασταθήκαμε στο Γλυκύ, από το οποίο κατάγονταν οι γονείς μου. Εκεί έμενε ο άλλος παππούς. Μεγάλο μέρος του σημερινού αεροδρομίου της Ίμβρου ανήκε σε κτήμα μας. Φθάσαμε στην Ίμβρο την άνοιξη του 1941. Ο παππούς Βασίλης, από τον οποίο πήρα και το όνομά μου, ήταν ζευγολάτης, γεωργός. Έμαθα να θερίζω, να αλωνίζω, να μαζεύω ελιές, εξοικειώθηκα με την αγροτική ζωή. Σήμερα δεν μας απέμεινε τίποτα στην Ίμβρο, εκτός από ένα κηπάριο 180 τ.μ. Όπως επίσης κανένας συγγενής μας. Ως γνωστόν μεσολάβησαν τα γνωστά γεγονότα που ρήμαξαν το νησί, κυρίως το αγαπητό μου Γλυκύ, τον εξώστη και ταράτσα της Ίμβρου.

■ **Πώς πορευτήκατε κατά τις σπουδές σας; Σε ποια σχολεία φοιτήσατε;**

Φοίτησα στο Δημοτικό σχολείο στο Γλυκύ. Ήταν πεντατάξι τότε. Είχα έφεση στα γράμματα και όταν ζήτησα να συνεχίσω τις σπουδές μου, η οικογένειά μου αναγκαστικά το 1947 μετοίκησε στην Κωνσταντινούπολη, στο Φανάρι. Τα καλοκαίρια όμως πηγαίναμε στο νησί μας. Στα σχολεία της Ίμβρου εκείνο τον καιρό είχαν απαγορεύσει τη διδασκαλία των Ελληνικών, κάναμε σχεδόν μονάχα Τούρκικα. Όταν γράφτηκα στην εβδόμη τάξη στη Μεγάλη του Γένους, ήξερα μονάχα πρώτη, δεύτερα και τρίτη κλίση, τίποτε περισσότερο από γραμματική. Ούτε Τούρκικα δεν ήξερα. Τα 'μαθα στην Πόλη. Στην τάξη ήμασταν 37 μαθητές, τρεις ήμασταν Ίμβριοι. Δεν είχαμε τις βάσεις για να ανταποκριθούμε στη διδασκαλία του ανα-

λυτικού προγράμματος, επιπλέον ένας καθηγητής μας έβγαζε στον πίνακα για να μιλάμε με ιμβριώτικη διάλεκτο και να γελοιοποιούμαστε. Ήμασταν χωριατόπουλα, η προφορά μας ήταν διαφορετική, ιμβριακή. Μας καλούσε στον πίνακα για να κοροϊδεύουν την προφορά μας. Στο Γλυκύ ζούσαμε περίπου 365 Ρωμιοί και ένας Τούρκος δάσκαλος, γείτονάς μας δίχως οικογένεια. Ήμασταν φοβισμένοι όταν βρεθήκαμε από το μικρό περιβάλλον του χωριού στην κοσμοπολίτικη κοινωνία της Κωνσταντινούπολης. Ομολογώ ότι η περίοδος ήταν τραυματική. Με είχε καταλάβει συναίσθημα κατωτερότητας. Τελικά έμεινα μετεξεταστέος, το καλοκαίρι πήρα βοηθητικά μαθήματα και τα επόμενα χρόνια ήμουν από τους πιο καλούς μαθητές στην τάξη μου. Αποφοίτησα από το φιλολογικό τμήμα της Μεγάλης Σχολής.

■ **Ποιους καθηγητές σας θυμάστε από τη Μεγάλη του Γένους Σχολή;**

Διευθυντής μας ήτανε ο Ζαχαριάδης, τον οποίο διαδέχθηκε όταν πέθανε την άνοιξη του 1951, ο Δικταμπάνης. Είχαμε πολύ καλούς ελληνιστές, τους Δικταμπάνη, Καραγιάννη, Κωνσταντινίδη, όλοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Αθηνών. Καθηγητής χημείας ήταν ο Ιατρόπουλος, μαθηματικός και φυσικός οι Καρούσος και Κότσογλου.

■ **Πώς καταρτιστήκατε στα νομικά; Υπό ποιες συνθήκες σπουδάσατε; Αγαπήσατε τη νομική;**

Αγάπησα την ελληνική φιλολογία χάρις στους καλούς καθηγητές μας. Αγαπούσα επίσης τη νομική και την ιστορία. Όταν αποφοίτησα από το Φιλολογικό Τμήμα της Μεγάλης Σχολής το 1953, ήθελα να σπουδάσω ελληνική φιλολογία. Δεν είχα όμως τις δυνατότητες να πάω στην Αθήνα για σπουδές. Για αυτό επέλεξα τη νομική και σπούδασα στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Πόλης. Τα φιλολογικά διαβάσματά μου όμως τα συνεχίζω με ενδιαφέρον μέχρι σήμερα. Στο σπίτι έχω βιβλία πάρα πολλά. Μάλιστα σκέπτομαι, αν ήμουν νεότερος, θα πήγαινα να σπουδάσω φιλολογία και ιστορία.

Ως νομικός, δεν με αρέσει το ποινικό. Επί χρόνια δεν ασχολήθηκα με ποινικές υποθέσεις, αν και σε σύγκριση με τις αστικές νομίζω ότι είναι ευκολότερες. Ασχολήθηκα με λίγες ποινικές υποθέσεις, άλλωστε η κοινωνία μας, τις ανάγκες της οποίας πρωτίστως καλούμαι να υπηρετήσω, δεν έχει ως επό το πλείστον ποινικές υποθέσεις.

Παρηγορώ τον εαυτό μου ότι μια δεκαετία ακόμη μπορώ να ασκήσω το δικηγορικό επάγγελμα. Αγαπώ τη δουλειά, είμαι εργατικός. Δεν μου αρέσει να κάθομαι σπίτι. Προτιμώ το γραφείο μου.

■ **Ποιοι ήταν οι άλλοι τομείς με τους οποίους ασχοληθήκατε;**

Κάποιος συγγενής μου, ο αείμνηστος Βασίλης Βασιλειάδης, θεολόγος εκείνη την εποχή εξέδιδε τον Απόστολο Ανδρέα. Δεν είχε χειροτονηθεί. Είχε γερή πένα. Ο Απόστολος Ανδρέας ήταν ένα έντυπο που καθιέρωσε ο Πατριάρχης Αθηναγόρας, αν δεν κάνω λάθος. Κατόπιν πολλών χρόνων αναγκάστηκε να αναστείλει την έκδοσή του. Με τη μεσολάβησή του, μπήκα στο Πατριαρχείο, κι άρχισα να εργάζομαι στο Αε πατριαρχικό γραφείο. Συνέχισα τη δουλειά μου παράλληλα με την πανεπιστημιακή φοίτηση, για να συμβάλω στα οικονομικά του σπιτιού. Προϊστάμενος μου ήταν ο Αρχιγραμματεύς, τότε ο Ιάκωβος Τζαναβάρης.

Κατά την Πατριαρχεία του Αθηναγόρα, για διάφορους λόγους, παράτησα τη δουλειά στο Πατριαρχείο και άρχισα να εργάζομαι στην ημερήσια εφημερίδα Εμπρός. Είχα καλή πένα και η δημοσιογραφία μου άρεζε. Ο Τσίτος ήταν τότε διευθυντής του Εμπρός. Όταν απεβίωσε, ανέλαβε ο Όθων Ανδρεάδης, ο οποίος είχε κι αυτός καλή πένα. Έκανα ανασκόπηση του ημερήσιου Τουρκικού τύπου μεταφράζοντας όσα αφορούσαν τη κοινωνία μας. Αργότερα με καλεσε στην Απογευματινή ο ιατρός Γιώργος Αντόσογλου, γαμβρός του Γιαβεριδής που την εξέδιδε. Έτσι, για αρκετά χρόνια ασχολήθηκα με τη δημοσιογραφία. Αρχικά είχα πάρει το βάπτισμα της δημοσιογραφίας με την Κυριακάτικη Πρωΐα του Μάρκου Κωνσταντινιόπουλου, που εκδίδονταν ως εβδομαδιαίο έντυπο. Κι εκεί έκανα ανασκόπηση του Τούρκικου τύπου. Η ενασχόλησή μου με τον δημοσιογραφικό κόσμο κράτησε περίπου μια δεκαετία.

Στον Σύνδεσμο Ιμβριών όπου προέδρευα τη δεκαετία του '60, εξέδωσα την Ιμβριακή Φωνή, που κράτησε μια πενταετία. Στο μεταξύ οι δουλειές μου στο γραφείο είχαν αυξηθεί πολύ και αναγκάστηκα να διακόψω.

Όταν απεβίωσε ο Χαράλαμπος Ρομβόπουλος, κατά παράκληση του τότε Γενικού Προξένου, συνέβαλα για ένα διάστημα στην έκδοση της Ηχούς.

■ **Μπορείτε να μας δώσετε κάποιες πληροφορίες για τον αριθμό των Ρωμιών δικηγόρων στην Πόλη, τα χρόνια που αποφοιτήσατε από τη Νομική Σχολή;**

Όταν αποφοίτησα, το 1958, στην Πόλη ήμασταν 22 Ρωμιοί δικηγόροι. Σήμερα απομείνανε τρεις: ο Λεόντιος Βασιλειάδης, εγώ και από τους νέους ο Μιχάλης Πουσκιούλογλου. Την περίοδο που εργάστηκα στο Πατριαρχείο υπήρχε το Νομικό Συμβούλιο, που μέλη του ήταν οι δικηγόροι Μιρμίρογλου, Μόσχος (βουλευτής), Καλούδης, Σαρρής, με πρόεδρο

πρόσωπα και άνθρωποι

τον μακαριστό Μητροπολίτη Θωμά, εγώ είχα τη γραμματεία του συμβουλίου.

■ **Είναι γνωστή η συνεργασία σας με το Πατριαρχείο. Πώς θυμάστε τα παλιά χρόνια που υπηρετήσατε στο Πατριρχείο μας;**
Πάντα υπήρξε καλή η συνεργασία μου με το Πατριαρχείο. Κατά την Πατριαρχεία του Δημητρίου, ο Χαλκηδόνης Με-λίτων Χατζής μου πρότεινε να αναλάβω υπηρεσία ως «Νο-μικός σύμβουλος». Ήταν αρχές του '70. Την ίδια περίοδο ο Πλάτωνας Χριστίδης, ο Αγγελίδης, ο Νίκος Σαρρής, ο Ταχ-μιντζόγλου ήταν επίσης Νομικοί σύμβουλοι. Το 2001, ο Οι-κουμενικός μας Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, μου απέ-νειμε το οφφίκιο του Νομοφύλακα της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, για τις υπηρεσίες μου επί μια τριακον-ταετία.

■ **Είναι γνωστή η συμβολή σας στα κοινοτικά μας. Μπο-ρείτε να μας μιλήσετε για την κοινοτική σας δράση σε κοι-νότητες και ιδρύματά μας;**
Εργάστηκα για πάρα πολλά χρόνια ως Νομικός Σύμβουλος των Νοσοκομείων Βαλουκλή επί προεδρίας Τζαμπάζογλου. Στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν το 1991, εκλέχτηκα στην Κοινότητα Παναγίας Βλαχερνών και Αγίου Δημητρίου Ξυλόπορτας. Επί δεκαπέντε χρόνια παρέμεινα πρόεδρος της Εφορείας αυτής. Ήγιναν εργασίες αποκατάστασης και ανα-καίνισης των ναών Παναγίας Βλαχερνών και Αγίου Δημη-τρίου. Την ίδια περίοδο ανέλαβα καθήκοντα και στην Εφορεία του Ιωακειμείου Παρθεναγωγείου, παράλληλα με την προ-εδρεία του Συνδέσμου Αποφοίτων Μεγάλης Σχολής. Αποκομίζοντας εμπειρία από τα κοινοτικά μας, προσπάθησα να φανώ χρήσιμος ως σύμβουλος και βοηθός σε συναδέλ-φους και φίλους μου, που δούλεψαν σε διάφορες εφορείες κοινωφελών ιδρυμάτων μας. Κατόπιν δεκαπενταετίας, αφού δόθηκε δικαίωμα εκλογών στις κοινότητές μας, αποχώρησα, λόγω της προχωρημένης μου ηλικίας, κυρίως για να δώσω την ευκαιρία στους νέους που έχουν μεράκι κι επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στα κοινοτικά.

■ **Κατά τη φοίτησή σας στο πανεπιστήμιο και κατά την άσκηση του δικηγορικού λει-τουργήματος αντιμετωπίσατε δυσκολίες ως Ρωμιός;**
Δεν αντιμετώπισα ιδιαίτερη δυ-σκολία. Μάλιστα μπορώ να πω ότι είχα την εύνοια και συμπαρά-σταση πολλών δικαστών. Μια φορά, φερ'επιείν εκπροσωπών-τας μια αγγλική εταιρεία στο εμ-ποροδικείο αντιμετώπισα τρεις δικηγόρους συγχρόνως κάποιας γνωστής τουρκικής ασφαλιστι-κής εταιρίας. Ο δικαστής βλέ-ποντας την ανισότητα της εκ-προσώπησης είπε «γιατί αυτός ένας κι εσείς τρεις, ενώ τις προ-τάσεις σας τις καταθέτετε γραπτώς;» Άλλη μια φορά, η γραμ-ματέας του δικαστηρίου έγραψε λάθος το όνομά μου. Αντί Βασίλη, μ' έγραψε Βασίφ. Ο δικαστής, αποτεινόμενος σ' εμένα και σε άπταιστα ελληνικά εν πλήρει συνεδρία παρουσία 5-6 Τούρκων συναδέλφων μου, είπε: «Η γραμματέας σε βά-φτισε Βασίφ, όταν ευκαιρείς έλα στο γραφείο μου να γνωρι-στούμε από κοντά». Ο δικαστής ήτανε Δυτικοθρακιώτης και ήξερε ελληνικά. Μπορώ να πω ότι επειδή ήμουν ήπιος χαρα-κτήρας, χαμηλών τόνων, έγινα αγαπητός στον χώρο μου.

■ **Η δικηγορική γενικώς δίνει την εντύπωση αγχωτικού και αγωνιώδους επαγγέλματος. Ποια ήταν τα ενδιαφέροντα και οι ενασχολήσεις σας που βοήθησαν θετικά στην πορεία σας;**
Είμαι φιλοτελιστής άρρωστος. Περίπου εβδομήντα χρόνια τα γραμματόσημα αποτελούν μέρος της ζωής μου. Έχω τό-μους από συλλογές. Λόγω της αδυναμίας μου αυτής έχω ξη-μερωθεί αρκετές φορές ασχολούμενος με το γραμματό-σημο. Στην αγορά γραμματοσήμων του Σισχανέ όλοι με γνω-ρίζουν. Δυστυχώς κανένας από τους γιους μου, ούτε ο Λάκης ούτε ο Νίκος, δεν θέλησαν να ασχοληθούν με το γραμματό-

σημο. Προσπάθησα πολύ να τους εμβολιάσω τον φιλοτελισμό, όμως δεν τα κατάφερα. Είμαι και βιβλιόφιλος. Από τα φοιτητικά μου χρόνια διαβάζω αδιάκοπα. Αξιοποιώ τη μέρα μου με διάβασμα. Όταν φύγω από τη ζωή θέλω τα βι-βλία μου να δωρηθούν σε κάποιο από τα ιδρύ-ματά μας.
Και το κυνήγι στα νιάτα μου ήταν εντός των ενδιαφερόντων μου. Με τους κυνηγούς φί-λους μου πηγαίναμε συχνά σε κυνήγι αγριό-χοιρων, ορτυκιών, πάπιας, μπεκάτσας, κτλ. Τις μέρες που θα πηγαίναμε στο κυνήγι αγριογούρουνων δεν με 'παιρνε ο ύπνος από την αγωνία. Τα τελευταία χρόνια έχω μεγάλη μανία με τα σταυρόλεξα. Αν δεν λύσω τα σταυρόλεξα των εφημερίδων, δεν κοιμάμαι.

■ **Συνεργάζεστε στο ίδιο γραφείο με τον γιο σας. Τι έχετε να μας πείτε για τη συγκυρία αυτή;**
Ως πατέρας, επιθυμούσα τα δυο μου παιδιά να ακολουθή-σουν το επάγγελμα της δικηγορικής. Δυστυχώς δεν το έπρα-ξαν. Ο μεγάλος μου γιος, με βοηθάει στις δουλειές του γρα-φείου μας και εργάζεται και ως ένορκος μεταφραστής.

■ **Τι σκέπτεστε για την περίοδο της πανδημίας που διανύει η ανθρωπότητα σήμερα; Βρίσκεστε ηλικιακά στη λεγόμενη «ομάδα ρίσκου».**
Η πανδημία έφερε τα πάνω κάτω σε όλο τον κόσμο. Πιστεύω ότι, όπως έχω διαβάσει και σε περιοδικό, λόγω των προβλη-μάτων που δημιούργησε η πανδημία, όπως η ρήση «προ Χρι-στού» και «μετά Χριστόν» στην ιστορία θα λέμε εφεξής «προ κορωνοϊού» και «μετά κορωνοϊού». Ομολογώ ότι ο εγκλει-σμός στο σπίτι για μένα, που αγαπάω την εργασία, ήταν δύ-σκολος. Ευτυχώς μέχρι σήμερα ούτε εγώ ούτε τα μέλη της οικογένειάς μου, δεν επηρεαστήκαμε άμεσα από τον ιό. Ευελ-πιστώ να εφευρεθεί το εμβόλιο μια ώρα αρχύτερα, αφού οι ειδικοί επιστήμονες πυρετωδώς εργάζονται, ώστε η ανθρω-πότητα να σωθεί από την πρωτοφανή αυτή μάστιγα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΑ «ΘΕΟΤΟΚΕΙΑ»

ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ, «Μια συνταγή για τη Δάφνη»

Το βράδυ της 6ης Σεπτεμβρίου 2020 παρακολουθήσαμε, μέσω Facebook, την τρίτη και τελευταία εκδήλωση των φετινών πολιτιστικών εκδηλώσεων «Θεοτόκεια» από τον αυλόγυρο της Παναγίας Κουμαριώτισσας στο Νιχώρι. Η παρουσίαση έγινε στην αγγλική γλώσσα.

Στην εκδήλωση, που παραβρέθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος συνοδευόμενος από τον Σεβ. Μητροπολίτη Σηλυβρίας κ. Μάξιμο, παρουσιάστηκε το βιβλίο της κ. Νεκταρίας Αναστασιάδου *A Recipe for Daphne* (Μια συνταγή για τη Δάφνη), που εκδόθηκε από το αμερικανικό Πα-νεπιστήμιο Καΐρου.
Καλωσόρισε το κοινό ο υπεύθυνος του προγράμματος «Θεοτοκείων» κ. Νί-κος Παπαϊωάννου, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, αναφερόμενος με-ταξύ άλλων στις εκδηλώσεις που διά-νυσαν φέτος την τρίτη χρονιά, την αν-τιμετώπιση της πανδημίας από την κοι-νότητα για τους Ρωμιούς υπερήλικες της περιοχής. Πριν κλείσει ευχαρίστησε όλους όσοι βοήθησαν στην πραγματο-ποίηση των εκδηλώσεων και ευχήθηκε στους παριστάμενους καλό χειμώνα.

Στη συνέχεια ο Προέδρος της Κοι-νότητας Νεοχωρίου κ. Λάκης Βίγκας, ο οποίος εκπροσωπούσε και την Ολλαν-δή λογοτέχνιδα κ. Rana Haddad, διά-βασε αρχικά ένα εισαγωγικό κείμενο για το βιβλίο. Ακολούθησε ουσιαστικός διάλογος με τη συγγραφέα κ. Νεκταρία Αναστασιάδου, με διάφορα ερωτήματα γύρω από το βιβλίο.
Την εκδήλωση διάνθισε μουσικά ο Χρήστος Ψωμιάδης με τη λύρα του, η Φωτεινή Κοκάλα με το κανονάκι της και ο Νίκος Παπαγεωργίου με το ούτι του.
Ακολούθησε κέρασμα με κρασί, που στο σερβίρισμά του βοήθησαν οι κυρίες της κοινότητας.
Το βιβλίο *A Recipe for Daphne* είναι μυθιστόρημα, με ήρωα τον Φάνη και ε-ξελίσσεται στην Κωνσταντινούπολη την περίοδο των Σεπτεμβριανών.

Ε.Α.

ΚΕΝΤΡΟ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ και ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ **ΓΕΩΡΓ. ΑΘ. ΓΟΥΓΟΥΔΗ**

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΩΝ,
ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΚΑΡΔΙΟΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ
ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ 1 και ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ - Π. ΦΑΛΗΡΟ
ΤΗΛ. 210.9848482

Dr. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΤΣΟΛΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

Αλκυόνης 18α, Π. Φάληρο 175 61 Τηλ./Fax: 210-98 28 894
(έναντι Ι.Ν. Αγ. Αλεξάνδρου, στον Φλοίσβο) Κινητό: 697-2201044
Β' Ιατρείο: Πάρνηθος 32, Σαρωνίδα Τηλ.: 22910 55019

Δρ. ΑΡΓΥΡΩ ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ

MD, Dipl. rer. nat., PhD

ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Υπεύθυνη τμήματος Ειδικών Θεραπειών
& Δερματοχειρουργικής, Νοσ. "Α. Συγγρός"

Βασ. Σοφίας & Χατζηκώστα 7 Τηλ. 6937 191322
ahatzi@med.uoa.gr 210 6411766

Δρ. ΕΛΕΥΘ. Α. ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ

Ομ. Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
Πανεπιστημίου Αθηνών

Επίτιμο Μέλος Γερμανικής Εταιρείας
Ωτορινολαρυγγολογίας και Χειρουργικής
Κεφαλής-Τραχήλου
www.drferekidis.com
Σόλωνος 18, Κολωνάκι Τηλ.: 2103603731

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Χ. ΡΟΜΠΟΠΟΥΛΟΣ **ΙΑΤΡΟΣ**

ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΣ

Δημ. Σούτσου 7, Πλατ. Μαβίλη, Αθήνα

Πλησίον Σταθμού Μετρό Μέγαρο Μουσικής
Δέχεται με ραντεβού

Τηλ.: 210 64 27 956 Κινητό: 694 49 42 103

Δρ Λυδία Ιωαννίδου-Μουζάκα

ε. Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών

Χειρουργός-Γυναικολόγος, Μαστολόγος-Ογκολόγος

- Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μαστολογίας
- Εθνικός Εκπρόσωπος της Ελλάδος στην Ε.Ε. για τον καρκίνο του μαστού και τα Κέντρα Μαστού
- Εκπρόσωπος του Π.Ι.Σ. στη UEMS για τις ανάγκες στη χειρουργική εκπαίδευση στον καρκίνο του μαστού
- Δ/ντης Ελληνικής Σχολής Μαστολογίας
- Πρόεδρος του 21st SIS World Congress on Breast Cancer and Breast Health Care

ΛΕΩΦ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 27Α, 115 23 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ. 210 7771246 - ΦΑΞ. 210 7716834

ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΛ. ΦΑΛΗΡΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΑΪΡΗΣ

Θεραπεία Ορθοπεδικών, Νευρολογικών,
Ρευματοαρθρικών παθήσεων
και Αθλητικών κακώσεων

Επισκέψεις κάθε μέρα 12.00 - 21.00 εκτός Σαββάτου

Λεωφ. Ποσειδώνος και Παρθενώνος 1, ισόγειο

Τηλ.: 210 9843810, 210 9834227 Fax: 210 9812504

www.kairis.gr

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχεται κάθε μέρα 9-1 π.μ. και 5-8 μ.μ.,
πλην Σαββάτου και επί συνεντεύξει

Αλκυόνης 25 - Π.ΦΑΛΗΡΟ

Τηλ. Ιατρείου 210 9831509, οικίας 210 9814675

Δρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΣΙΜΑΣΚΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ

ΜΑΡΙΑ Ν. ΣΙΜΑΣΚΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ

τ. Επιμ. Θερ. Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

Δέχονται με ραντεβού

Σωκράτους 97 και Δαβάκη - Καλλιθέα

Τηλ. 210 9589352, Κιν. 6944 396597, Κιν. 6947 441792

Δρ. ΣΤΕΛΙΟΣ Χ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ ΠΑΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΑΙΔΟΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΝΟΣ. GREAT ORMOND STR. ΛΟΝΔΙΝΟΥ
ΠΑΝ/ΜΙΩΝ HARVARD και COLUMBIA ΗΠΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 4 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 210 36 02 745 • ΟΙΚΙΑΣ 210 98 33 413

ΚΙΝΗΤΟ 6932 414 943 e-mail: prdrsant@otenet.gr

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ατλαντος 15 - 17 (Στάσις Φλοίσβου)
Π. ΦΑΛΗΡΟ Τηλ. 2109825346

Κωνσταντίνος Π. Ασματζής

ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

Πτυχιούχος Φ. Σ. Μονάχου, Πανεπιστήμιο Άμστερνταμ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:

- MANUELLE THERAPIE (Μυοσκελετικά - Αθλητικές κακώσεις)
- BOBATH N.D.T. (Εγκεφαλικά, Νευρολογικές παθήσεις)

ΛΕΜΦΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΜΦΟΙΔΗΜΑΤΟΣ
(ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ - ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ)

"ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΠΟΣΥΜΦΟΡΗΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ MLD/CDT"

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΔΙΣΗΣ ΠΕΛΜΑΤΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΗΒΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ 30 Α & ΤΡΙΤΩΝΟΣ, Τ.Κ. 175 62 Π. ΦΑΛΗΡΟ
(ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΠΟ ΟΔΟ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ)

Τηλ. 210 9848793, Κιν. 6944 798314, E-mail: physioasma@otenet.gr

www.physioasma.gr

ΜΕΤΤΙΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΠΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΟΜΗΡΟΥ 64 Ν. ΣΜΥΡΝΗ

ΤΗΛ: 210 9359539 - 210 9344690

ΠΑΝΤΕΛΗΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ

Επ. Καθηγητής Οφθαλμολογίας SMU

Διευθυντής Οφθαλμολογικής Κλινικής

Νοσοκομείου Metropolitan

www.eyelaser.gr

Λεωφ. Ποσειδώνος 42, Π. Φάληρο 210 9881800

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΥΝΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχεται 9-1 και 5-8 επί συνεντεύξει

Σόλωνος 52 και Ομήρου, 5ος όροφος Αθήνα

Τηλ. 2103615867 Κιν. 6937120360

ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Α. ΟΖΟΥΛΕΡ

Δέχεται από τις 10.00-13.00. και 17.00-20.00

Έλλης 16 (Έδερ) Παλ. Φάληρο

Τηλ. Φυσικ/τηρίου 210 9832978, Κιν.: 6944958130

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΖΗΣΙΑΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Αμφιτρίτης 12, Π. Φάληρο

Τηλ. Ιατρείου: 210 9838877, κιν.: 6944 475212

e-mail: k.zisiadis@gmail.com

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Κ. ΜΟΥΓΚΡΙΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΜΟΥΓΚΡΙΔΗΣ

ΧΕΙΡ. ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ-

ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

Μετεκπαιδευθείς στην

Οδοντιατρική Σχολή Αθηνών

Παρθενώνος 5 (στάση Μπάτης) Π. Φάληρο

Τηλ. Ιατρείου: 210 9824212 οικίας: 210 96 7740

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Χειρ. Οδοντίατρος

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Χειρ. Οδοντίατρος

Τοποθετούνται εμφυτεύματα-Εφαρμογές LASER

Δέχεται καθημερινά με ραντεβού

Αγγέλου Σικελιανού 12, Ν. Ψυχικό

Τηλ.: 210.6740.777 - Fax: 210.6740.900

ΟΥΡΑΝΙΑ ΤΟΠΤΣΟΓΛΟΥ

ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΠΑΙΔΟΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

MSc στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

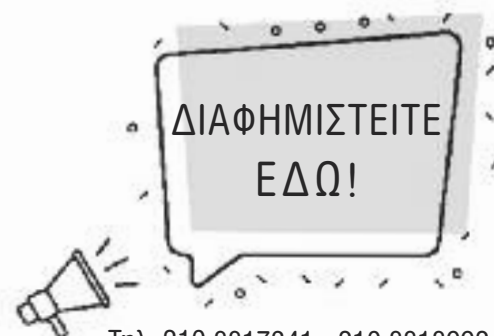
στο Παν/μιο Λονδίνου

- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικό-τητα (ΔΕΠ-Υ) • Δυσλεξία • Μαθησιακές δυσκολίες • Συμβουλευτική

Κιν.: 6938 372194

raniatop@hotmail.com

Λακωνίας 33 (metro Πανόρμου), Αθήνα

Τηλ. 210 8817341 - 210 8818992

Ζάππειος Σχολή

Με την αποπεράτωση των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του Ζαππείου, η σχολή ανέδειξε την καλαισθησία και το μεράκι με το οποίο δημιουργήθηκε. Ο διακριτικός φωτισμός, ιδιαίτερα το δειλινό, μας θυμίζει άλλες εποχές, όπου βούιζε σαν μελίσσι γεμάτο από μαθητές και μαθήτριες. Με την ευκαιρία αυτή, συγχαίρουμε την πραγματικά επαινετή προσπάθεια αυτή, και ως Κοινότητα νιώθουμε περήφανοι για τη Σχολή μας.

Ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε εδώ, προσπαθώντας για το καλύτερο δυνατό, ώστε η εκπαίδευση να παραμείνει σε υψηλό επίπεδο, μεταδίδοντας στους μαθητές του ιστορικού Ζαππείου, τα ήθη και τα έθιμα της φυλής μας.

Η συντήρηση και ο καθαρισμός, πήραν σάρκα και οστά, κατόπιν προτάσεως του κ. Παντελή Βίγκα πρώην προέδρου των εκπροσώπων των Μειονοτήτων στη Γενική Διεύθυνση των Βακουφίων στην Άγκυρα, με τη συνεργασία του Ιδρυτή της σχολής κ. Νίκου Κεφάλα, υπό την προεδρία της κ. Βασιλικής Πετρίδου σχολικής εφορίας και την ευγενική οικονομική χορηγία της Turkcell.

Νιώθουμε περήφανοι και στους δύσκολους αυτούς καιρούς που βρισκόμαστε αισθανόμαστε την ανάγκη να εκφράσουμε την αγάπη μας λέγοντας «τα καλορίζικα» για την νέα όψη της Σχολής και ευχόμαστε καλή σχολική χρονιά σε γονείς, εκπαιδευτικούς και όλο το προσωπικό της. Εύγε!

Κοινότητα Σταυροδρομίου

ΔΟΚΙΜΕΣ Μνήμης

Την Τετάρτη, 9 Σεπτεμβρίου, παρουσιάστηκε στο Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών η ποιητική συλλογή του Νίκου Κόλμαν *Δοκιμές Μνήμης*, εκδ. Καλειδοσκόπιο. Μία προσεγμένη εκδοτικά, τρυφερή και καλογραμμένη, συλλογή ποιημάτων που, όπως δήλωσε ο Νίκος, ήταν μια προσπάθεια απόδοσης και «κλεισίματος» οφειλών.

Θα ήθελα να περιοριστώ στην παρουσίαση, γιατί την κριτική της ποιητικής του προσπάθειας θα κάνουν άλλοι. Ήταν η πρώτη παρουσίαση που πήγα μετά τον Μάρτιο, όταν ο κορωνοϊός μας έκλεισε στα σπίτια μας, μας αποξένωσε από φίλους, συγγενείς. Και νομίζω ότι ήμουν τυχερή, γιατί η «επανασύνδεση» με τα πολιτιστικά έγινε με τον καλύτερο τρόπο! Ένα μικρό, αλλά ενδιαφέρον ακροατήριο, που μου έδωσε τη δυνατότητα να δω φίλους και να παρακολουθήσω ενδιαφέρουσες εισηγήσεις.

Στην αίθουσα «Αλέξανδρος Μαζαράκης», που όλοι ξέρουμε ότι χωράει 150-180 καθίσματα, είχαν τοποθετηθεί 40 καρέκλες, τηρώντας τις υγειονομικές προδιαγραφές, όλοι οι παριστάμενοι φορούσαν μάσκα, αλλά η χαρά του ότι ξαναβρισκόμαστε ήταν εμφανής στα μάτια όλων.

Στην παρουσίαση συμμετείχαν φίλοι, παλαιότεροι και νεότεροι του ποιητή, καταξιωμένοι στον χώρο τους. Συντονιστής ήταν ο δημοσιογράφος Νίκος Μεγγρέλης, η Αλεξία Αποστολάκη ιδιοκτήτρια των εκδόσεων Καλειδοσκόπιο, καλωσόρισε και μίλησε για τη γνωριμία και φιλία της με τον Νίκο από τα φοιτητικά τους χρόνια, η ηθοποιός Κάτια Γέρου απήγγειλε ποιήματα επιλογής της, η Ζωή Τατάκη-Ιωσηφίδου ανέλυσε λεπτομερειακά τα ποιήματα, η Αιμιλία Ξανθοπούλου συνέδεσε την Ποιητική του Αριστοτέλη με το παρουσιαζόμενο βιβλίο και τέλος, ο συγκινημένος Νίκος Κόλμαν μίλησε ελάχιστα και ευχαρίστησε τους παρουσιαστές και τους παρευρισκόμενους.

Ένα εξαιρετικό δώρο, που ήταν η δική μου «αρχή» σε συγκεντρώσεις.

Π. Τσουκάτου

"ΧΑΡΗ... ΤΟΛΟΓΟΝΤΑΣ"

ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ... ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ!

ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΓΑΝΤΖΟΥΔΗ

Επέστρεψε, αγαπημένε μου αναγνώστη, μετά από είκοσι χρόνια ο Μεγάλος Αδερφός (ή Big Brother) στους δέκτες μας. Έκανε πρεμιέρα το Σάββατο 29 Αυγούστου στις 21:00 μέσα από τη συχνότητα του ΣΚΑΪ. Στο τιμόνι της παρουσίασης ο Χάρης Βαρθακούρης, ο οποίος εξαργυρώνει την επιτυχία που γνώρισε μέσα από το τηλεπαιχνίδι του Star Globetrotters. Τώρα, για να είμαστε ειλικρινείς, οι καβγάδες με τη γυναίκα του γνώρισαν επιτυχία αλλά ας το αφήσουμε στην άκρη αυτό και ας ασχοληθούμε με την επιστροφή που περιμέναμε (αν με ρωτάς, καθόλου) πώς και πώς, την επιστροφή του πρώτου ριάλιτι της ελληνικής τηλεόρασης, του Big Brother.

Η πρεμιέρα του λοιπόν ήταν λαμπερή. Ο Χάρης Βαρθακούρης γνώρισε στους τηλεθεατές τους 17 παίκτες. Δίπλα του και ο Ανδρέας Μικρούτσικος. Άλλη μια μεγάλη επιστροφή. Χρόνια έλειπε ο Ανδρέας από τα τηλεοπτικά πλατό (και προσωπικά, δεν μου είχε λείψει καθόλου. Εσένα; Την αλήθεια πες μου). Στους παλαιότερους, η παρουσία του Ανδρέα προκάλεσε συγκίνηση. Τους γύρισε είκοσι χρόνια πριν. Τότε, που εκείνος κινούσε τα νήματα και έβαλε στη ζωή μας τον Τσάκα, τον Πρόδρομο, τη Μαίρη Σκόρδου, τη Δώρα Αρχοντάκη, τη Ρέα Αντωνιάδου και τόσους άλλους. (Αλήθεια, πού είναι σήμερα όλοι αυτοί;)

Αλλά όλα αυτά τα πρόσωπα ανήκουν στο παρελθόν. Σειρά έχει το νέο αίμα, 17 καινούργιοι παίκτες από όλα τα κοινωνικά στρώματα, απλοί, καθημερινοί, σύνθετοι, gay, νταήδες, κορίτσια με τρέσες και τα σχετικά. Από όλα έχει ο μπαξές και όλοι έτοιμοι να πέσουν στην κρεατομηχανή για λίγη δημοσιότητα, χρήμα, φήμη.

Οι τηλεθεατές χάρισαν υψηλά νούμερα τηλεθέας στο ριάλιτι από το πρώτο επεισόδιο με τους ιθύνοντες του σταθμού να τρίβουν τα χέρια τους. Όμως, λίγες ημέρες αργότερα ήρθαν και οι... καταστροφές. Αφορμή οι δηλώσεις ενός παίκτη που προκάλεσαν θύελλα αντιδράσεων. Πιο συγκεκριμένα ο Αντώνης Αλεξανδρίδης, σε συνομιλία που είχε με τους συμπαίκτες του δήλωσε (στο λέω με δικά μου λόγια) πως εάν δε συνευρεθεί κάθε μέρα με γυναίκα, προχωρά σε βιασμό. Όλα τα social πήραν φωτιά και δικαιολογημένα. Όλοι στράφηκαν εναντίον του Κρητικού παίκτη. Ως και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Στέλιος Πέτσας, πήρε θέση γράφοντας στο Twitter: «Με αφορμή δημοσιεύματα σχετικά με διάλογο σε τηλεοπτικό ριάλιτι, με περιεχόμενο χυδαία σεξιστικό που παραπέμπει ακόμα και σε εγκληματική πράξη, έχω ζητήσει την άμεση διερεύνηση από το ΕΣΡ...».

Λίγες ώρες αργότερα η παραγωγή απομάκρυνε τον παίκτη από το σπίτι του Big Brother, αλλά το κακό είχε ήδη συμβεί. Ο ένας μετά τον άλλο οι χορηγοί του παιχνιδιού άρχισαν να αποχωρούν και να δημιουργούν οικονομικό πρόβλημα.

Και τα προβλήματα δεν σταματούν εδώ για τον Μεγάλο Αδερφό. Τις τελευταίες μέρες κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο ροζ βίντεο στο οποίο πρωταγωνιστεί μια παίκτρια του ριάλιτι.

Και σε ρωτώ, αγαπημένε μου αναγνώστη, το έχουμε ανάγκη όλο αυτό; Αυτό που έλειπε από τη ζωή μας ήταν ο Big Brother; Να ευχθώ, έτσι όπως χρησιμοποιήσαμε σωστά τη δύναμη των social και απομακρύνουμε έναν παίκτη που εξέφραζε χυδαίες και σεξιστικές απόψεις, μια μέρα (σύντομα) να τη χρησιμοποιήσουμε για να απομακρύνουμε όλα αυτά τα ριάλιτι από τους δέκτες μας που δεν ξέρω (ή δεν θέλω να ξέρω) ποιον και τι εξυπηρετούν.

Η Πόλα Μορέλλι γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1925. Ξεκίνησε την κινηματογραφική της σταδιοδρομία της το 1951 με σκηνοθέτες τους Metin Erksan, Lütfi Akad και συμπρωταγωνιστές τους Ayhan Işık, Muzaffer Tema, Kenan Pars, Neriman Köksal. Λόγω ελληνικής υπηκοότητας, απελάθηκε το 1964. Για τη ζωή της έγραψε ο Arif Sentek και δημοσίευσε το άρθρο στην ιστοσελίδα BIA Haber Merkezi (15/8/2020).

Ποιος από του κινηματογραφόφιλους του 1950 δεν τη θυμάται; Ήταν η ηθοποιός των μαυρόασπρων ταινιών, που τράβαγε το ενδιαφέρον του κόσμου. Τελευταία της ταινία ήταν η «Kanunsuzlar», το 1962. Λίγο μετά έφυγε από την Τουρκία, αφού το 1964 αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Κωνσταντινούπολη, την πόλη που γεννήθηκε και αγάπησε. Ήταν μεταξύ αυτών που απελάθηκαν εντός δύο-τριών ημερών με 20 δολάρια στην τσέπη και μία βαλίτσα 20 κιλών. Μιλάμε για την Πόλα Μορέλλι, που γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1925, κόρη της διάσημης μοδίστρας Σοφίας Φεγγάρα, η οποία διατηρούσε ατελιέ στην οδό Misirli και έφτιαχνε κομψά ρούχα και νυφικά για τις πλούσιες κυρίες της Κωνσταντινούπολης. Η Πόλα έζησε τα παιδικά και νεανικά της χρόνια στο Πέραν, δίπλα στη μητέρα της. Πήγε μόνο γυμνάσιο και δεν συνέχισε τις σπουδές. Με την ενθάρρυνση των κυριών που επισκέπτονταν το ατελιέ, στράφηκε στην τέχνη και την ψυχαγωγία. Άρχισε την καριέρα της τραγουδώντας σε κέντρα διασκέδασης της Πόλης.

ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΣΕ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

Πρωτοεμφανίστηκε στον κινηματογράφο το 1951. Συμμετείχε σε ταινίες εκείνης της χρονιάς: «Cem Sultan», «Kendini Kurtaran Şehir/Şanlı Maraş», «Üçüncü Selim'in Gözdesi», «Vatan ve Namik Kemal». Είναι ενδιαφέρον

Πόλα Μορέλλι

Η Ρωμιά πρωταγωνίστρια τουρκικού κινηματογράφου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΑΘΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ότι συμμετείχε σε αυτές τις ταινίες, που είχαν θέμα την εθνική ιστορία της Τουρκίας, ταινίες που ήταν στη μόδα εκείνη την εποχή. Στις ταινίες χρειάζονταν σαγηνευτικές γυναίκες για τους εθνικούς ήρωες της Τουρκίας. Μάλλον η Πόλα Μορέλλι ήταν κατάλληλη για τέτοιους ρόλους.

Η Μορέλλι έπαιζε δευτέρους ρόλους. Σε κάποιες αφίσες έργων υπήρχε το όνομά της, σε κάποιες όχι. Στο «Vatan ve Namik Kemal», που σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε η Cahide Sonku, τη βλέπουμε ως «Φεγγάρα», που ήταν μάλλον το πραγματικό της επώνυμο. Άραγε διέφερε το όνομα που χρησιμοποιούσε στον κινηματογράφο από αυτό που χρησιμοποιούσε στα κέντρα; Μήπως δεν έδινε σημασία σε τέτοια πράγματα;

Το σενάριο της ταινίας «Üçüncü Selim'in gözdesi» είχε επεξεργαστεί ο Nazım Hikmet. Η ταινία αφηγείται την ιστορία του Sadullah Ağa, που ερωτεύτηκε τη Mihriban Sultan. Στον ρόλο της Mihriban Sultan εμφανίστηκε η διάσημη τραγουδίστρια της εποχής Perihan Altındağ Sözeri, ενώ τον ρόλο του Sadullah Ağa, σε αυτήν την ταινία με τα πολλά τραγούδια, είχε ο de Münir Nurettin Selçuk. Το 1952 η Πόλα έπαιξε στις ταινίες «İstanbul Kan Ağırlarken», «İngiliz Kemal Lawrence'se karşı», «Kanun namına» και «Söz müdafanındır».

Η ταινία «İstanbul Kan Ağırlarken» περιγράφει τον αγώνα των αστυνομικών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1919 εναντίον συμμοριών Ρωμιών, με αρχηγό τον Χρυσάνθο, που έδρασαν στα Ταταύλα και το Dolapdere. Στον ρόλο του αστυνομικού διευθυντή Muhtarrem εμφανιζόταν ο Muzaffer Tema. Την Ευφημία, ερωμένη του Χρυσάνθου, έπαιζε η Gülistan Güzey, τη δε πρώην ερωμένη του, Φιλίτσα, ερμήνευσε η Πόλα Μορέλλι.

Το «İngiliz Kemal Lawrence'se karşı», ένα από τα πρώτα έργα του διάσημου σκηνοθέτη Lütü Ömer Akad, διαδραματίζεται την εποχή του Πολέμου της Ανεξαρτησίας και αναφέρεται σε Γάλλους και Εγγλέζους κατασκόπους και στον ηρωισμό του «Εγγλέζου Κεμάλ», που ερμήνευε ο Ayhan Işık. Η Πόλα Μορέλλι είχε τον ρόλο της Γαλλίδας πράκτορα Janet.

Σύμφωνα με πηγές για ταινίες του 1953, η Πόλα Μορέλλι έπαιξε στις «Yavuz Sultan Selim Ağlıyor», «Yıldırım Beyazıt ve Timur-lenk» και «Çalsın Sazlar, Oynasın Kızlar». Η τελευταία ταινία ήταν μουσικοχορευτική –με αρκετό χορό της κοιλιάς– του σκηνοθέτη Lütü Ömer Akad. Λέγεται ότι την κινηματογράφησε σε διάστημα δύο εβδομάδων, γιατί

αντιμετώπιζε μεγάλο οικονομικό πρόβλημα.

Το 1954 η Μορέλλι έπαιξε στην ταινία «Beyaz Cehennem-Cingöz Recai», που σκηνοθέτησε ο Metin Erksan, και στις «Kardeş Kurşunu» και «Öldüren Şehir» του Lütü Ömer Akad. Η ταινία «Beyaz Cehennem-Cingöz Recai» αναφερόταν στον αγώνα της αστυνομίας κατά των παγκόσμιων συμμοριών εμπορίας ναρκωτικών. Το σενάριο ήταν από το μυθιστόρημα του Peyami Safa με τον ίδιο τίτλο. Η Πόλα Μορέλλι είχε τον ρόλο Περίδας, που κυνηγά τα 400.000 δολάρια, που ανήκαν στη συμμορία. Μαζί της οι Fikret Hakan, Neriman Köksal, Kenan Pars.

Στην ταινία αυτή, αλλά και στις μετέπειτα ταινίες της, επειδή τα τουρκικά της δεν ήταν τόσο καλά, άρχισαν να τη ντουμπλάρουν με τη φωνή άλλης ηθοποιού. Π.χ. στην ταινία «Beyaz Cehennem-Cingöz Recai» η φωνή της Μορέλλι ντουμπλαρίστηκε από τη διάσημη ηθοποιό Adalet Cımcı.

ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΩΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΩΝ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΣΕ ΔΥΟ ΤΑΙΝΙΕΣ

Την περίοδο των Σεπτεμβριανών του 1955 εμφανίστηκε μόνο σε δύο ταινίες: «Beklenen İtiraf» και «Bataktaki Kız». Στην αστυνομική «Beklenen İtiraf» συγκαταλέγεται στους πρωταγωνιστές. Η ταινία «Bataktaki Kız» αναφέρεται στις εσωτερικές έριδες μιας πλούσιας οικογένειας. Πρωταγωνίστησε μαζί με τη Neriman Köksal.

Η Πόλα Μορέλλι χάνεται από το κινηματογραφικό στερέωμα για να εμφανιστεί ξανά το 1962 στο «Kurşun Yağmuru» με τους Semra Sar, Esref Kolçak, Ahmet Tarık Tekçe και Hüseyin Baradan.

Το 1962 πεθαίνει η μητέρα της. Διαβάζουμε την αναγγελία θανάτου στην εφημερίδα *Milliyet*: «Με βαθιά θλίψη ανακοινώνουμε τον θάνατο της αγαπητής μητέρας της καλλιτέχνιδος της σκηνής και τραγουδίστριας κ. Πόλας Μορέλλι. Η κηδεία της χήρας Σοφίας Φεγγάρα θα τελεστεί την Κυριακή 14 Οκτωβρίου 1962 και ώρα 14:30 στον Ιερό Ναό της Παναγίας Σταυροδρομίου. Η ανακοίνωση επέχει θέση προσωπικής πρόσκλησης. Γραφείο Κηδεών Αγγελίδη».

Η αγγελία μας πληροφορεί έμμεσα για την οικογενειακή κατάσταση της Πόλα Μορέλλι. Δεν αναφέρεται άλλος στενός συγγενής. Η αναφορά όμως της Μορέλλι ως «Καλλιτέχνιδα της σκηνής και τραγουδίστρια» μας πληροφορεί ότι δεν είχε πλέον σχέση με τον κινηματογράφο.

Συνεχίζεται